

บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง
จังหวัดเชียงใหม่

THE ROLE OF PROMOTING THE WAY OF LIFE ON SUFFICIENT
ECONOMY PHILOSOPHY OF EXECUTIVES OF MAE THA CHANG
SUB - DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, HANG DONG
DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

พระปริญญ์ จิตธมโม (จินตะมงคล)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

บทบาบทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดางดง
จังหวัดเชียงใหม่

พระปริณญา จิตธมโม (จันทะมณฑล)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

THE ROLE OF PROMOTING THE WAY OF LIFE ON SUFFICIENT
ECONOMY PHILOSOPHY OF EXECUTIVES OF MAE THA CHANG
SUB - DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, HANG DONG
DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

PHRAPARINYA THITADHAMMO (CHANTHAMONGKOL)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Master of Arts
(Public Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E.2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระสุธีธรรมานันท์, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานกรรมการ

(พระครูปริมาณรักษ์, รศ.ดร.)

กรรมการ

(ผศ.พิเศษ ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฐติกาล)

กรรมการ

(ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม)

กรรมการ

(พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม

ประธานกรรมการ

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.

กรรมการ

ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

พระปริญา จิตธมโม (จันทะมงคล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัด
เชียงใหม่

ผู้วิจัย : พระปริยญา จิตธมโม (จันทะมงคล)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม พ.ม., พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)

: พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. พธ.บ., ศศ.ม., รป.ด.

: ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช พธ.บ., M.A., Ph.D. (Pol.Sc.)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อประชาชนในพื้นที่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนที่มีอายุไม่เกิน ๖๐ ปี เป็นประชากรในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๕๖ คน จากจำนวนประชากร ๓,๒๕๙ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากร คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ คือค่าความถี่ (Frequencies) ร้อยละค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยเพื่อบรรยายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการ

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

๑) บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีเพียงด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม ($\bar{X} = 3.74$) ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.64$) ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ($\bar{X} = 3.54$) และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.32$)

๒) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และตำแหน่ง พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีรายได้ ตำแหน่ง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ การแปรรูปผลผลิตการเกษตร ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องประชาชนหางดงรักษาสีสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์และการณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเรื่องขยะในชุมชน ตลอดจนควรมีการบริการจัดศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมถึงการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง และการจัดฝึกอบรมการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้กับประชาชน การดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ และควรจัดให้มีนิทรรศการเกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) อย่างต่อเนื่อง

Thesis title : The Role of Promoting the Way of Life on Sufficient Economy Philosophy of Executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province

Researcher : Phraparinya Thitadhammo (Chanthamongkol)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis supervisory committee

: Asst. Prof. Dr.Surapon Suyaprom B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

: Phrakrusangharakkiettisak kittipanno B.A., M.A., D.P.A.

: Asst. Prof. Dr.Thatchanan Issaradet B.A., M.A., Ph.D. (Pol. Sc.)

Date of graduation : 12 February 2014

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the role of promoting the Way of Life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province. 2) To compare the role of promoting the Way of Life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province., and classified by personal factors, 3) To study the suggestions of the role of promoting the Way of Life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province. The research used mixed research both quantitative research and qualitative research. The sampling population are the 356 residents of the 3,259 total population whom are less than 20 years old in Mae Tha Chang Sub - District, Hang Dong District, Chiang Mai Province by questionnaire. The methodology used Taro Yamane formula. Data were analyzed by using a computer program for social science research. The data analysis were comprised of frequency, percentage, statistics, analysis and opinion on the role of promoting the Way of Life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province. The statistics were composed of the frequencies, Mean and Standard Deviation for describing and testing hypotheses by the personal factors. The t-test results were the differences between the two groups. F-test was done by means of analyzing, One Way ANOVA to test the difference of Means from the three groups upward. The test of the differences Means in each pair was done by the Least Significant Difference : LSD.

The qualitative research method used the in-depth interview with the key informants and collaborating the context by the content analysis technique.

The research findings were as follows:

1) The role of promoting the way of life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province was opined by the Public opinion overall in the high level ($\bar{X}=3.58$), and considering the high level found in every aspect. Only the aspect of the immunization of the economy was found moderate level. An average of descending order was the aspect of creation and development of the group ($\bar{X}=3.78$), the aspect of the development of collaborative networks in performing sufficient economic concept ($\bar{X}=3.68$), the aspect of promotion of new agricultural theory ($\bar{X}=3.54$), and the aspect of immunity of the economy ($\bar{X}=3.32$).

2) The comparison of the sample's opinion on the role of promoting the way of life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province classified by personal factors, i.e. gender, age, education, occupation, and income average per year found that people with gender, age, education level has no different opinion on the role of promoting the way of life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province. Whereas the population who had different income and positions was found different opinion in the significance at level 0.05.

3) The suggestions about the role of promoting the way of life on sufficient economy philosophy of executives of Mae Tha Chang Sub - District Administrative Organization, Hang Dong District, Chiang Mai Province found that executives administrative organization should be encouraged public participation in planting vegetables, herbs, non-toxic and transforming agricultural production. Regarding to giving an opportunity to the public, Hang Dong people should be perform and participate in the aspect of promote economic sustainability, public relations, and performed the awareness campaign for public participation in environmental issues, especially garbage collection in the community. Regarding to the King's doctrine, the executives should establish the Learning Center including the activities related to promote New Theory of agriculture continuously, training prevention of diseases and insect pests of rice to the public, providing community health center, supporting public savings in all aspects, and also managing the exhibition of the distribution of One Tambon One Product (OTOP) continuously.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะอาศัยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม, ผศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช, อาจารย์ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญโญ,ดร., และอาจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม ที่เมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณประธานและคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในการสอบวิทยานิพนธ์ คือ พระครูปริมาณารักษ์,รศ.ดร., ผศ.พิเศษ ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ จิรัฏฐิติกาล และผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย คือ อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ, Ph.D., อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปรานีต, อาจารย์ ดร.บุศรา โพธิสุข, อาจารย์ นพดล ปัญญาวิรัตน์, และอาจารย์ สกฤดา คงจันทร์

ขอเจริญพรขอบคุณท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง ท่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง และกำนันผู้ใหญ่ในเขตตำบลหางดง ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอเจริญพรขอบคุณพี่น้องประชาชนชาวตำบลหางดง ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออินสอน จันทะมงคล, คุณแม่จันทร์แก้ว วงศ์คำอ้าย, และญาติโยมวัดหางดงที่ได้เมตตาอนุเคราะห์สนับสนุนทุนการศึกษา และคอยให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ ดร.ธิดา วัฒนภูมิ หมั่นมี และเพื่อนๆ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตรุ่นที่ ๗ ทุกรูป-คน ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแก่ ครูบาอาจารย์ บิดามารดา ญาติสนิทมิตรสหาย ที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระปริณญา จิตธมโม (จันทะมงคล)

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๑๐)
สารบัญแผนภาพ	(๑๓)

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์การวิจัย	๔
๑.๓	ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔	ขอบเขตการวิจัย	๕
๑.๕	สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗	ประโยชน์ที่จะได้รับการจากการวิจัย	๗

บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	๘
๒.๑.๑	ความหมายของบทบาท	๙
๒.๑.๒	ประเภทของบทบาท	๑๑
๒.๑.๓	ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	๑๗
๒.๒	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๒๒
๒.๒.๑	ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๓
๒.๒.๒	หลักแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๒๗
๒.๒.๓	การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่างๆ	๓๒
๒.๒.๔	เงื่อนไขความสำเร็จของการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	๓๗
๒.๒.๕	การบริหารจัดการเศรษฐกิจพอเพียง	๔๑
๒.๓	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๖
๒.๓.๑	ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๖
๒.๓.๒	องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๘
๒.๓.๓	องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๙
๒.๓.๔	องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๐
๒.๓.๕	กระบวนการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๑

เรื่อง

สารบัญญ (ต่อ)

หน้า

๒.๓.๖	ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๒
๒.๓.๗	งบประมาณและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๓
๒.๓.๘	การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๔
๒.๓.๙	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน	๕๖
๒.๓.๑๐	องค์การบริหารส่วนตำบล	๕๘
๒.๓.๑๑	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	๕๙
๒.๓.๑๒	อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๖๒
๒.๓.๑๓	งบประมาณและการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล	๖๓
๒.๓.๑๔	การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล	๖๓
๒.๓.๑๕	บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๖๔
๒.๓.๑๖	ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๖)	๗๒
๒.๔	การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	๘๒
๒.๔.๑	ยุคแรกตั้งหมู่บ้าน ถึงก่อนการปฏิรูปการปกครองจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๓๓๙ - ๒๔๔๑)	๘๒
๒.๔.๒	ยุคการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล (พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๔๗๖)	๘๖
๒.๔.๓	ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. ๒๔๗๗ - พ.ศ. ๒๕๐๓)	๘๗
๒.๔.๔	ยุคพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ปัจจุบัน)	๘๘
๒.๔.๕	วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา	๘๙
๒.๕	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙๔
๒.๕.๑	งานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาท	๙๔
๒.๕.๒	งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๙๘
๒.๕.๓	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๐๐
๒.๖	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๐๔

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑	รูปแบบการวิจัย	๑๐๕
๓.๒	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๐๕
๓.๓	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๐๗
๓.๓.๑	การสร้างแบบสอบถาม	๑๐๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๓.๒ ลักษณะเครื่องมือ	๑๐๘
๓.๓.๓ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม	๑๐๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑๐
๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม	๑๑๐
๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In – Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended Questionnaire)	๑๑๑
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๑๒
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่	๑๑๕
๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๑๒๐
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่	๑๔๐
๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่	๑๔๓
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๔๗
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๕๐
๕.๑.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๕๐
๕.๑.๒ บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่	๑๕๐
๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๑๕๑
๕.๑.๔ สรุปข้อเสนอแนะ	๑๕๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๕๕
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๖๑
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๖๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๖๑
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๖๒
บรรณานุกรม		๑๖๓
ภาคผนวก		๑๗๑
ภาคผนวก ก.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๗๒
ภาคผนวก ข.	ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ	๑๗๘
ภาคผนวก ค.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๑๘๑
ภาคผนวก ง.	ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)	๑๘๓
ภาคผนวก จ.	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๘๕
ภาคผนวก ฉ.	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๘๗
ภาคผนวก ช.	หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก	๑๙๔
ภาคผนวก ซ.	แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๒๐๘
ประวัติผู้วิจัย		๒๑๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	การเปรียบเทียบสาระสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับทุนนิยม	๓๒
๒.๒	สรุปข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ	๕๖
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่	๑๐๖
๔.๑	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๑๒
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม	๑๑๕
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๑๑๖
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างและพัฒนากลุ่ม	๑๑๗
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	๑๑๘
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	๑๑๙
๔.๗	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้างอำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ	๑๒๐
๔.๘	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้างอำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ	๑๒๑
๔.๙	การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้างอำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา	๑๒๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

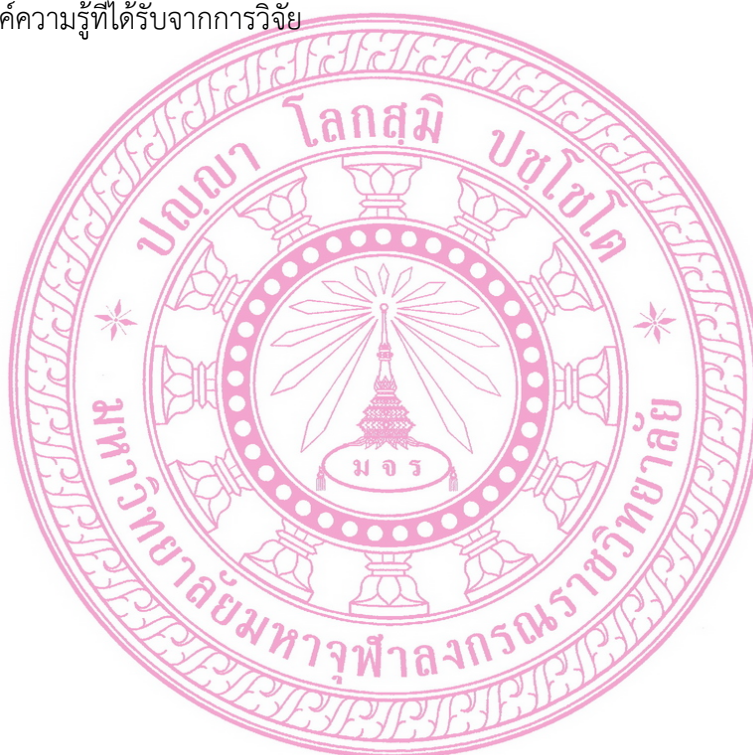
ตารางที่	หน้า
๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอาชีพ	๑๒๓
๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้างอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้	๑๒๔
๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	๑๒๖
๔.๑๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้างอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามตำแหน่ง	๑๒๗
๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมจำแนกตามตำแหน่ง	๑๒๙
๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๑๓๑
๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	๑๓๓
๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	๑๓๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๘	การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามรายได้ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	๑๓๗
๔.๑๙	ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๖	๑๓๙
๔.๒๐	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๑๔๐
๔.๒๑	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างและการพัฒนาร่วมกลุ่ม	๑๔๑
๔.๒๒	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	๑๔๑
๔.๒๓	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	๑๔๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
๒.๑ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๓๐
๒.๒ แผนภาพแสดงโครงสร้างฝ่ายสภากับฝ่ายบริหาร	๕๘
๒.๓ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๖	๖๑
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๐๔
๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๔๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์เศรษฐกิจในสังคมไทยปัจจุบัน ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนเกือบทุกระดับของสังคมไทย โดยเฉพาะผู้ที่ยากจนหาเช้ากินค่ำจะได้รับผลกระทบอย่างมากที่สุด ก่อให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิตและเลี้ยงชีพตนเอง วิถีทางเศรษฐกิจต่างๆ เหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาศีลธรรมตกต่ำ หรือปัญหาสังคมอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ คือการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบากยากแค้นมากขึ้น ขาดความมั่นคงทางอาชีพ รายได้ คุณภาพชีวิตตกต่ำ ผู้คนในประเทศจำต้องอดออม อดทนต่อภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา คือการส่งเสริมให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมีความสุข ไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันของประชาชน รวมทั้งด้านการส่งเสริมให้มีร่างกายที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสภาพจิตใจที่ดี ล้วนแต่เป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นทั้งสิ้น หากประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้วย่อมจะมีความสามารถในการพัฒนาทั้งตัวเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุด ปัญหาต่างๆ ในสังคมก็ลดลงหรือหมดไป^๑

พระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จึงเป็นการนำเสนอทางออกให้กับสังคมปัจจุบัน ที่จะช่วยสร้างสังคมให้เข้มแข็งตามวิถีของชาวตะวันออกและวิถีพุทธ ซึ่งยึดแก่นสาระของความเป็นจริงเป็นหลัก ตัวอย่างเช่น ศาสนาพุทธได้กล่าวถึงการรู้ความจริงของสรรพสิ่งที่มีอยู่ในโลกนี้ว่า ทุกสิ่งนั้นไม่เที่ยงมีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป ดังนั้นจึงไม่ควรยึดมั่นถือมั่นให้เกิดทุกข์ สอนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น หากมีการนำมาใช้ปฏิบัติจะนำไปสู่วิถีทางการดำเนินชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานอย่างมีคุณภาพและมีความสุข การมีความพอเพียงเป็นที่ตั้งจะทำให้รู้จักความพอดีจึงใช้ทางสายกลางที่ไม่มากไม่น้อยเกินไป ซึ่งจะส่งผลไปถึงการบริหารจัดการตนเองและทรัพยากรต่างๆ อย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือยให้สิ้นเปลืองโดยใช่เหตุ ฉะนั้นเมื่อมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จะมีการดำเนินการด้านต่างๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป ก่อให้เกิดความสมดุลมั่นคงและยั่งยืนในระดับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติตามเงื่อนไขและวิถีชีวิตที่เป็นอยู่ ไม่สร้างความขัดแย้งและความแตกต่างทางวัฒนธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมี พระราชดำรัสเกี่ยวกับความพอเพียงว่า “ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้น

^๑Harland, D.G. “Health and Welfare Indicators”, (Current’s Canadian Research Ottawa, Ontario, Department of Regional Economic Expansion, Oxford, 1992), p. 8.

มันเกินไป แต่วาในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียง พอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มาก กว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไมทางไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก”^๒

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและระมัดระวังอย่างยิ่ง เศรษฐกิจพอเพียง มีได้จำกัด เฉพาะแต่ในส่วนของเกษตรกรหรือชาวไร่ ชาวนาเพียงเท่านั้น แต่เป็นเศรษฐกิจของทุกคนทุกอาชีพ นอกจากนี้ฐานคิดการพัฒนาเพื่อความพอเพียง ยังสามารถนำมาใช้ร่วมกับองค์ประกอบของชุมชนสุขภาพดีได้^๓

ขั้นที่ ๑ ยึดแนวพระราชดำริในการพัฒนา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามขั้นตอน “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขั้นที่ ๒ สร้าง “พลังทางสังคม” โดยการประสาน “พลังสร้างสรรค์” ของทุกฝ่ายในลักษณะ “พหุภาคี” อาทิ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ เพื่อใช้ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาธุรกิจชุมชน

ขั้นที่ ๓ “พื้นที่” เป็นหลัก และใช้ “เป็นศูนย์กลางการพัฒนาส่วนภาคีอื่นๆ ทำหน้าที่ช่วยกระตุ้นอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุน

ขั้นที่ ๔ ใช้ “กิจกรรม” ของชุมชนเป็น “เครื่องมือ” สร้าง “การเรียนรู้” และ “การจัดการ” ร่วมกัน พร้อมทั้งพัฒนา “อาชีพที่หลากหลาย” เพื่อเป็น “ทางเลือก” ของคนในชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้าน เพศ วัย การศึกษา ความถนัด ฐานะเศรษฐกิจ ฯลฯ

ขั้นที่ ๕ ส่งเสริม “การรวมกลุ่ม” และ “การสร้างเครือข่าย” องค์กรชุมชน เพื่อสร้าง “คุณธรรม จริยธรรม” และ “การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ” อย่างรอบด้าน อาทิ การศึกษา สาธารณสุข การฟื้นฟูวัฒนธรรม การจัดการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ขั้นที่ ๖ วิจัยพัฒนา “ธุรกิจชุมชนครบวงจร” (ผลิต-แปรรูป-ขาย-บริโภค) โดยให้ความสำคัญต่อ “การมีส่วนร่วม” ของคนในชุมชนและ “ฐานทรัพยากรของท้องถิ่น” โดยควรริเริ่มพัฒนา จากวงจรธุรกิจขนาดเล็กในระดับท้องถิ่นสู่วงจรธุรกิจที่ใหญ่ขึ้นระดับประเทศและระดับต่างประเทศ

^๒กรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน ตอน ว่าด้วยพระสูตร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๒.

^๓เศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต, (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๕๙) : ๗-๘.

ขั้นที่ ๗ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่มี “ศักยภาพสูง” ของแต่ละเครือข่ายให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ธุรกิจชุมชน” ที่มีข้อมูลข่าวสารธุรกิจนั้นๆอย่างครบวงจร พร้อมทั้งใช้เป็นสถานศึกษาดูงานและฝึกอบรม^๔

สอดคล้องกับสาระสำคัญที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (๒๕๕๐-๒๕๕๔) จะพบว่าประเด็นสำคัญ คือการกล่าวถึงการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาสังคมเพื่อให้สังคมไทยได้มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society)” ด้วยเหตุนี้จึงได้ถูกกำหนดเป็นวาระสำคัญของชาติในระดับนโยบายและในระดับของยุทธศาสตร์การพัฒนาในท้องถิ่น เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีความสำคัญเนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นจึงมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามามีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม

สำหรับแนวทางการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ ได้ทำการช่วยเหลือ กลุ่มเกษตรกร และผลักดันให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในชุมชนรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนต่างๆ เช่น กลุ่มแปรรูปน้ำปู กลุ่มแปรรูปน้ำพริกตาแดง เป็นต้น โดยมีการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน แต่อย่างไรก็ตามที่ผ่านมายังมีลักษณะการดำเนินการเป็นธุรกิจชุมชนมากกว่าที่จะเป็นวิสาหกิจชุมชน โดยมีการจัดตั้งกลุ่มฯ ตามงบประมาณ หรือโครงการอุปถัมภ์ของรัฐฯ หรือหน่วยงานต่างๆ และมีสมาชิกส่วนน้อยของชุมชนเข้าร่วมคิดวางแผน และเป็นคณะกรรมการหรือผู้บริหารของธุรกิจชุมชนนั้น แต่กลับมีสมาชิกของชุมชนส่วนใหญ่ที่เป็นชาวบ้านเป็นแรงงานรับจ้างผลิตเท่านั้นไม่มีส่วนร่วมในการคิด และวางแผนบริหารกลุ่มฯ ซึ่งส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มฯ มีจุดมุ่งหมายของกลุ่มฯ คือมุ่งเน้นทำการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่าย หรือเป็นสินค้าโอท็อป (OTOP) ของชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน มากกว่าที่จะเน้นผลิตสินค้าเพื่อใช้ในชุมชน ลดการพึ่งพาจากภายนอก และลดต้นทุน ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ทางอ้อมให้กับสมาชิกในชุมชน โดยที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆของรัฐฯ เข้ามาช่วยสอนเทคนิคการผลิตสินค้าเหล่านั้น ซึ่งในการดำเนินการในช่วงเริ่มต้นก็ยังดำเนินการได้ แต่ในระยะยาวกลุ่มฯหรือวิสาหกิจชุมชนเหล่านั้นไม่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หรือดำเนินการอย่างไม่ยั่งยืน เพราะมีปัญหาในหลายๆด้าน ทั้งด้านการผลิตและการตลาด รวมถึงสินค้าของกลุ่มฯ ไม่มีจุดขายหรืออัตลักษณ์ และไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตหรือสินค้าได้ในราคาที่คุ้มเพราะต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง จึงได้ราคาที่ไม่คุ้มกับต้นทุน จึงทำให้วิสาหกิจชุมชนฯส่วนใหญ่ ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เนื่องจากทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเกี่ยวกับตลาดในระดับต่างๆ ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เริ่มต้นจากการทำการตลาดภายในท้องถิ่น ตลาดในจังหวัด ตลาดในภูมิภาค ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศตามลำดับ และจากการที่สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจต่างๆ ในชุมชนไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดในระดับ

^๔ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล, **ใต้เบื้องพระยุคลบาท**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๔),

ต่างๆ ตามแนวทางการตลาดของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับขาดความรู้ในการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยประกอบอื่นๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ มักมีการชี้ตัวปัญหาว่า คือการไม่มีตลาดรองรับผลผลิตของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาปลายเหตุ จึง ก่อให้เกิดปัญหาตามมา คืออาคารหรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่แต่ละกลุ่มฯ มีแต่กลับไม่ได้ ใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวในชุมชนฯ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากการที่ผู้วิจัยได้มีความสนใจในการพัฒนาตาม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นต่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความคิด ต่อวิถีชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่อย่างไร มีการยอมรับหลักเศรษฐกิจ พอเพียงมาพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นความท้าทายในมุมมองของการบริหาร จัดการท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาในบทบาทของกลุ่มผู้บริหารองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริม เผยแพร่ในชุมชนผ่านกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆ

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อประชาชนในพื้นที่

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ต่อประชาชนในพื้นที่ว่าเป็น อย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๓.๓ ข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามี อะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยมุ่งศึกษาเฉพาะ บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่ ใน ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม ๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง และผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่ ใน ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม ๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓,๒๕๙ คน^๕

๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่

๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕ ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๑ ปี ๑ เดือน

^๕ สติประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง”, <http://maetachang.go.th/index.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชากร ที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชากร ที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชากร ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชากร ที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชากร ที่มี รายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ ประชากร ที่มี ตำแหน่ง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึงการแสดงออกพฤติกรรมของผู้บริหารที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมถึงความรับผิดชอบ ภาระหน้าที่ ของผู้บริหารในด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ การเชื่อมโยงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการจัดทำแผนชุมชน การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริม การเปิดโอกาส และการขับเคลื่อนโครงการต่างๆ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการดำเนินชีวิตต่อไป

๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม คือการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม จัดกิจกรรม เพื่อร่วมกันพัฒนาศักยภาพให้ได้มาตรฐาน

๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนส่งเสริมอบรม เปิดโอกาสในการใช้แนวความคิดการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง

๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ คือการส่งเสริมให้เกิดการออมทุกรูปแบบ เช่น การฝากเงินอาทิร้อยละ ๑ บาท และการออมทรัพย์ประจำหมู่บ้าน บนพื้นฐานความพร้อมของตน และการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

การส่งเสริม หมายถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ถึงการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการนำไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เกิดความสมดุลและยั่งยืน ชุมชนจะต้องเข้มแข็งสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับความร่วมมือจากทางราชการ ชุมชน หมู่บ้านและประชาชนทุกภาคส่วน

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึงผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้า อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๗.๓ ผลที่ได้จากการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางสำหรับการนำไปใช้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลการศึกษา ดังนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔ การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

เมื่อกล่าวถึงบทบาทต้องคำนึงถึงหน้าที่เพราะว่าหน้าที่กับบทบาทจะมาด้วยกันเสมอ แต่แล้วในสภาพความเป็นจริงไม่ได้มาด้วยกันเสมอไป เพราะสาเหตุการขัดแย้งกันระหว่างบทบาทกับหน้าที่ อันเนื่องมาจากเจตคติที่ต่างกัน ค่านิยม หรือพื้นฐานทางสังคมที่ต่างกัน บางครั้งในคนเดียวก็มีทั้งบทบาทและหน้าที่ในขณะเดียวกันหรืออาจมีหลายบทบาทและหน้าที่ในขณะเดียวกันก็ได้ ทฤษฎีที่มีทั้งบทบาทมุมมองบุคคลในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมที่อาศัยบทบาทเป็นตัวเชื่อมในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ความเข้าใจบทบาทและความสามารถในการแสดงบทบาทจะเป็นอุทราหรณ์กรณีชีวิตความสำเร็จหรือล้มเหลวของบุคคลของผู้ดำรงสถานภาพต่างๆ ในสังคมได้

ทฤษฎีบทบาทเป็นทฤษฎีย่อยในทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction Theory) โดยกล่าวถึงลักษณะของสังคมมนุษย์และลักษณะของปัจเจกบุคคลแล้วชี้ให้เห็นว่า ตัวเชื่อมระหว่างมนุษย์กับสังคมนั้นก็คือบทบาทสังคมมนุษย์ คือโครงสร้างมนุษย์แต่ละคนคือตัวแสดงที่มีบทบาทชัดเจนสำหรับแสดง มีบทละครเป็นตัวกำกับมนุษย์แต่ละคนมีตำแหน่งต่างๆ ชัดเจนที่จะต้องดำรง มีบรรทัดฐานสังคมควบคุมพฤติกรรมตัวละครต้องเชื่อฟัง ผู้กำกับมนุษย์ทุกคนต้องปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ต้องสวมบทบาทผู้ชมประเภทต่างๆ (Generalized Others) และประการสุดท้ายต้องอาศัยความรู้ความชำนาญตนช่วยในการแสดง อาศัยศักยภาพของตนและทักษะในการแสดงบทบาทเข้าช่วย ซึ่งเป็นที่จะต้องใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น^๑

^๑สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓๓-๑๓๔.

๒.๑.๑ ความหมายของบทบาท

คำว่า “บทบาท” เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ การกระทำของมนุษย์ที่อยู่ในสังคม โดยมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังต่อไปนี้

บทบาท คือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และพฤติกรรมที่คาดหวัง หรือการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และได้แสดงออกตามบทบาทนั้นๆ^๒ รวมถึงการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ต้องมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ตามบทบาทของตำแหน่งนั้น และคล้อยตามความมุ่งหวังของสังคม เช่น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาก็หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ ที่ปฏิบัติในสถานศึกษานั้น” อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า คือแนวทางของการแสดงออกหรือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในตำแหน่งทางสังคม ทางหน้าที่การงาน ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่เป็นอยู่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน^๓ ในขณะเดียวกัน บทบาท คือลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับการแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น^๔ และบทบาท หมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาตามตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้น ซึ่งจะต้องขึ้นอยู่กับสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง และยังต้องเป็นไปตามความคาดหวังของตนเองและผู้อื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย^๕

บทบาท คือการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานภาพ หรือตำแหน่ง หรือสิทธิหน้าที่ หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่มีความคาดหวังต่อการกระทำของบุคคลกลุ่มคนและสังคม เพื่อให้

^๒สินธร คำเหมือน, “บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทรรศนะของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐).

^๓บุญตา ไฉ่เลิศ, “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐).

^๔สำเริง กล้าหาญ, “สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต ๓”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๙).

^๕นิตย ประจงแต่ง, “บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๘).

^๖ณัฐพร ชินบุตร, “การรับรู้ในบทบาทหน้าที่และความต้องการในการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๗).

เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคมนั้น^๙ ในขณะเดียวกัน บทบาทก็คือส่วนหนึ่งที่เป็นพลวัตของสถานภาพ บุคคลจะได้รับมอบหมายให้ดำรงสถานภาพ โดยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่น เมื่อเขาใช้สิทธิและทำหน้าที่อันเป็นส่วนต่างๆ ของสถานภาพก็แปลว่าเขาแสดงบทบาท^{๑๐} รวมถึงการทำทำตามบท การร่ำตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู^{๑๑} และบทบาท คือการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพบุคคล บทบาทเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกของตน ซึ่งคนอื่นคาดคิดหรือหวังว่าจะทำหรืออาจเป็นไปตามที่ตนเองอยากกระทำ บทบาทจึงเป็นทั้งเรื่องส่วนตัว และเป็นเรื่องส่วนรวม ซึ่งบทบาทของแต่ละคนอาจเป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพของบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดหวังต่างๆ จากสังคม^{๑๒} และในขณะเดียวกัน บทบาท คือพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของคนที่เป็นเจ้าของสถานภาพพิเศษนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง บทบาทหมายถึงการประพฤติปฏิบัติตามสถานภาพ^{๑๓}

บทบาท คือหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ^{๑๔} และบทบาทที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นจะเกี่ยวข้องกับสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคมด้วย โดยบทบาทจะมีความสัมพันธ์กับสถานภาพ ด้วยเหตุที่บทบาทเป็นการกระทำตามสถานภาพของบุคคลและสถานภาพ ทำให้ทราบว่า แต่ละบุคคลควรจะมีบทบาทอย่างไร ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของสถานภาพไว้ว่า สถานภาพ คือฐานะตำแหน่งหรือเกียรติยศของบุคคลที่ปรากฏในสังคมและสิทธิหน้าที่ตามบทบาทของบุคคล^{๑๕} สอดคล้องกับ งามพิศ สัตย์สงวน ได้อธิบายถึงลักษณะของสถานภาพไว้ว่า สถานภาพมี ๒ ประเภท คือสถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิด และสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ สถานภาพที่ได้มาโดยกำเนิดหรือสถานภาพที่ติดตัวมา เป็นสถานภาพที่ได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่มที่เราเลือกไม่ได้ เป็นสถานภาพหรือตำแหน่งที่ได้มาตั้งแต่เกิด ส่วนสถานภาพที่ได้มาด้วยความสามารถ เป็นสถานภาพที่ไม่ได้มาตั้งแต่เกิดแต่ได้มาภายหลัง สถานภาพประเภทนี้มักได้มาเพราะความพยายาม ความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบากต่างๆ

^๙ปรีชา สุวิฑูตร, “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓).

^{๑๐}สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๑๓๑.

^{๑๑}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๐๒.

^{๑๒}สุพัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๒๖.

^{๑๓}มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ ๑-๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐.

^{๑๔}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๐), หน้า ๓๑๕.

^{๑๕}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๑-๑๑๑๗.

มีการฝึกฝนเป็นเวลานานและได้มาจากการแข่งขันสถานภาพ และบทบาทจึงมักจะเป็นของคู่กัน โดยบทบาทเป็นการทำตามสิทธิและหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งต่างๆ ซึ่งสิทธิ คือสิ่งที่เขาพึงได้รับตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งนั้นๆ และหน้าที่ คือสิ่งที่เขาทำในฐานะที่ครองตำแหน่งนั้นๆ อยู่ บทบาทจึงเป็นสิ่งที่แตกต่างกันที่เขาทำในตำแหน่งที่เขาครองอยู่ บทบาทจึงมีความสัมพันธ์กับสถานภาพ ในลักษณะที่บทบาทเป็นการกระทำตามลักษณะของสถานภาพ กล่าวคือคนที่บุคคลจะมีบทบาทอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นมีสถานภาพอย่างไรด้วย^{๑๔}

บทบาท คือรูปลักษณะแสดงให้เห็นถึงลักษณะเป็นพลวัตไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) ของสถานภาพแต่ละบุคคลที่ได้รับการกำหนดสถานภาพและครองสถานภาพนั้นโดยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่นๆ เมื่อบุคคลใช้สิทธิและหน้าที่ซึ่งประกอบขึ้นเป็นสถานภาพบุคคลนั้นกำลังกระทำการบทบาทนั้นๆ^{๑๕} รวมถึงแนวความคิดอันเกี่ยวกับหน้าที่ ซึ่งระบุถึงวิธีที่ปัจเจกบุคคลถูกคาดหวังให้แสดงพฤติกรรมตามสถานภาพนั้นๆ^{๑๖} ในขณะเดียวกัน บทบาท ก็คือพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังของบุคคลผู้ยึดครองสถานภาพ บทบาทและสถานภาพมักเกิดขึ้นด้วยกัน สถานภาพ คือชุดของข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และหน้าที่ บทบาทจึงหมายถึงการแสดงออกรวมถึงชุดของหน้าที่และข้อบังคับ^{๑๗} และบทบาทยังมีความหมายบทบาท ดังต่อไปนี้ คือหน้าที่หรือสิ่งที่เราทำ ทั้งที่เป็น พระ หรือฆราวาส เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านพระพุทธศาสนา ด้านพุทธศาสตร์และสังคมเป็นอย่างดี ศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม^{๑๘}

กล่าวโดยสรุปว่า บทบาทเป็นแบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย ความเชื่อ ความรู้ และการกระทำที่สมาชิกขององค์กรคาดหวังว่าควรจะเป็นไปตามลักษณะชนิดของตำแหน่งที่เป็นอยู่ ทุกตำแหน่งจะถูกสมาชิกขององค์กรคาดหวังไว้ในระดับหนึ่งว่าพฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้นควรทำอย่างไร มีพฤติกรรมอย่างไร ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมและสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

๒.๑.๒ ประเภทของบทบาท

บทบาทเป็นแบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย ความเชื่อ เป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆ พึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างใดแล้ว

^{๑๔}งามพิศ สัตย์สงวน อ่างใน สุจินณา พานิชกุล, “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยว”, การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙).

^{๑๕}Ralp Linton, *Status and Role, Reading in Sociology*, (New York : Thomas Y.Crowell Company, 1967), p. 168.

^{๑๖}Herman D, Stein and Richard A., *Social Perspective on Behavior*, (New York : Free Press, 1958), p. 171.

^{๑๗}Paul B. Horton and Chester L. Hunt, *Sociology*, (Tokyo : McGraw-Hill, Inc, 1984), p. 105.

^{๑๘}พระครูปริยัติกิตติธำรง (ทองขาว กิตติธโร), ผศ.ดร., “บทบาทพุทธศาสนบัณฑิตสังคมพึงประสงค์”, *พุทธจักร*, ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๕ (พฤษภาคม ๒๕๕๓) : ๓๑.

บุคคลในสถานภาพนั้นจะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ ซึ่งการแสดงออกในแต่ละบทบาทนั้น ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของผู้ที่ได้รับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงประเภทของบทบาทที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ได้มีนักวิชาการได้นำเสนอประเภทของบทบาทไว้หลากหลาย ในที่นี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมาเฉพาะที่เห็นว่าน่าสนใจศึกษา ดังนี้

นักวิชาได้กล่าวลักษณะของบทบาทไว้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทศนคติ บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

๓. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกีดกันของกลุ่มต่างๆ และบทบาทที่กระทำจริงอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้^{๑๙}

ประเภทของบทบาทมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

๑. ข้อบัญญัติของสังคม (Prescribed Role) หรือบทบาทอุดมคติ บทบาทอุดมคติจะกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้กับตำแหน่งทางสังคม เช่น จะบอกให้ทราบถึงความคาดหวังต่อผู้เป็นพ่อและแม่ว่าสังคมมีไว้อย่างไร เข้ามีพันธะต่อใครอย่างไร และจะเรียกร้องจากใครได้แค่ไหนเพียงไร

๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความเชื่อที่บุคคลเข้าใจว่า จะต้องทำในตำแหน่งเฉพาะของเขา รวมทั้งการตีความสถานการณ์ของบุคคลเองซึ่งไม่จำเป็นจะต้องตรงกับบทบาทอุดมคติ ในทำนองเดียวกัน บุคคลซึ่งเราจะต้องติดต่อด้วยนั้นก็อาจแตกต่างกันในด้านแนวความคิด ดังนั้นในการพิจารณาบทบาทที่บุคคลกระทำต่อกันนั้นไม่พึงสรุปเอาว่าบรรทัดฐานต่างๆ ของสังคมนั้นจะได้รับการยอมรับหรือเข้าใจจากบุคคลต่างๆ ไปในแนวเดียวกัน

๓. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) เป็นบทบาทที่บุคคลลงมือกระทำจริงๆ ซึ่งสิ่งที่บุคคลปฏิบัติจริงนั้นอาจเกินเลยไปกว่าความเชื่อทางสังคม ความคาดหวังของคนอื่นหรือความเข้าใจของบุคคลเอง แต่ขึ้นกับเงื่อนไขของบุคลิกภาพเฉพาะตัว และประสบการณ์ของเขาเองด้วย^{๒๐}

นักวิชาการได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวกับบทบาทมีดังนี้ คือบทบาทเป็นรูปธรรม เห็นได้จากการกระทำที่แสดงออกมา บทบาทมี ๓ ด้าน คือ

^{๑๙} จ้างน อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๓๗-๓๘.

^{๒๐} จักรรัช ธีระกุล, สังคมวิทยาเบื้องต้น, (นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๒), หน้า ๔๕-๔๖.

๑. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) ได้แก่ บทบาทอันกำหนดไว้ตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพนั้นๆ ควรกระทำ แต่อาจมีใครที่ทำได้หรือไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

๒. บทบาทที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทอันบุคคลคาดคิดด้วยตนเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

๓. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย ทำให้การแสดงบทบาทแตกต่างกันไป^{๒๑}

นักวิชาการได้แบ่งบทบาทออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. บทบาทจริง (Actual Role) เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล ที่ถูกควบคุมโดยอารมณ์ เจตคติ พฤติกรรมส่วนตัว และปัญหาในการปฏิบัติงาน

๒. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescription Role) เป็นขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งทางหน่วยงานหรือองค์กรเป็นผู้กำหนด

๓. บทบาทคาดหวัง (Expectation Role) เป็นความคาดหวังของบุคคลอื่น หรือสังคมที่มีต่อบุคคลผู้ครองตำแหน่ง และเป็นความคาดหวังของตนเองต่อบทบาทนั้นๆ^{๒๒}

มีนักวิชาการได้จำแนกบทบาทที่สัมพันธ์กับสังคมและลักษณะของบุคคลออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ

๑. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role-Expectations) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดให้แก่บุคคลในสังคมที่ดำรงตำแหน่งหรือสถานภาพต่างๆ ซึ่งเป็นบทบาทที่คนส่วนใหญ่ในสังคมคาดหวังให้สมาชิกของสังคมได้แสดงออก

๒. บทบาทที่อยู่ในความคิด (Role-Conception) เป็นบทบาทที่บุคคลแต่ละคนคาดหวังว่าตนเองควรมีบทบาทอย่างไร จึงได้กำหนดบทบาทในรูปแบบของตนเอง ซึ่งบทบาทที่ตนเองกำหนดขึ้นนั้น อาจจะมีลักษณะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่สังคมคาดหวังก็ได้

๓. บทบาทที่ยอมรับ (Role-Acceptance) เป็นบทบาทที่บุคคลเลือกจะยอมรับหรือปฏิเสธลักษณะบทบาทที่ตนเองชอบหรือไม่ชอบบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือบทบาทที่อยู่ในความคิด

๔. บทบาทที่แสดงออก (Role-Performance) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้แสดงออกซึ่งมีลักษณะหลากหลาย เนื่องจากความแตกต่างในแต่ละบุคคล เช่น ความคิด การยอมรับ อุปนิสัย บุคลิกภาพ ฯลฯ^{๒๓}

^{๒๑} พวงเพชร สุรัตน์วิกุล, มนุษย์กับสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๖๕-๖๖.

^{๒๒} อรุณ รักธรรม, พฤติกรรมองค์กร, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

^{๒๓} Allport, Gordon W., Pattern and growth in personality, (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1964), p. 184.

บทบาทสามารถจำแนกแบ่งออกเป็นแต่ละประเภทดังนี้

๑. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรหรือมีตัวบทกฎหมาย ระเบียบ กำหนดให้กระทำการกิจกรรมในตำแหน่งหน้าที่นั้นๆ

๒. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงซึ่งจะขึ้นกับ การสละเคราะห์จาก ความเชื่อ ความหวัง การรับรู้ และประสบการณ์ของผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความกดดัน ชัดจำกัด และโอกาสในแต่ละสังคม ในระยะเวลานั้นๆ ด้วย

๓. บทบาทที่ควรปฏิบัติ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งเชื่อหรือหวังว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับ แต่ยังไม่ได้กระทำ ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติ (ไม่มีอยู่ในระบบ, กฎหมาย) และบทบาทที่กระทำจริง นอกจากนี้บทบาทที่ควรกระทำยังขึ้นกับความแตกต่างขององค์กร ความนึกคิด ประสบการณ์ และการรับรู้ของผู้ดำรงตำแหน่งแต่ละคนด้วย^{๒๔}

ลักษณะของบทบาทมีอยู่ ๕ ประการ คือ

๑. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Roles) หมายถึง บทบาทที่สังคม กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ

๒. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Roles) หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่นๆ คาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติ

๓. บทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Roles) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด เชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่

๔. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Roles) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหน้าที่แสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมคาดหวังผู้อื่น ทั้งๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตน

๕. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Roles) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ของคนเราจะมี การเลือกรับรู้ และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์หลายอย่าง^{๒๕}

บทบาทที่บุคคลแสดงออก สามารถแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑. บทบาทที่กำหนดโดยสังคม (Role Prescriptions) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้นจะต้องทำอย่างไร เช่น สังคมกำหนดไว้ว่าครูจะต้องทำหน้าที่สอน แพทย์จะต้องมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้รักษาคนไข้

^{๒๔} Broom L. and P. Selznick, **Sociology**. 5th ed. (New York : Harper & Row, 1973), p. 34.

^{๒๕} สวงนศรี วิรัชชัย, **จิตวิทยาเพื่อการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, ๒๕๔๐), หน้า ๒๓-๒๔.

๒. บทบาทที่กำหนดให้คนเป็นตัวอย่างของสังคม (Role Stereotypes) เช่น การแต่งกาย การพูดจา ความประพฤติของบุคคลในสังคมย่อมบ่งถึงวัฒนธรรมและสังคมของคนนั้น

๓. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectations) เป็นบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไว้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะปฏิบัติอย่างไร เช่น ผู้ที่เป็นครูจะต้องมีความรู้ดี มีความประพฤติและมีคุณธรรมของการเป็นครูที่ดี

๔. บทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์และหน้าที่ที่กำหนดไว้ (Role Enactment) เช่น ครูควรจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการพลเรือน

๕. บทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้ร่วมงาน (Counter Role Expectations) เช่น คนสองคนทำงานร่วมกันต่างมุ่งหวังว่าแต่ละคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ทั้งสองฝ่ายจะต้องดูความมุ่งหวังของฝ่ายตรงข้ามด้วยว่าจะต้องการจะให้ทำอย่างไร^{๒๖}

กระบวนการการแสดงบทบาทของบรรดาสมาชิกภายในองค์กร ย่อมสามารถกำหนดมาได้เป็น ๔ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ เป็นระยะของการคาดหวังในบทบาท เมื่อคนเราเริ่มเข้ามาในองค์กร ก็จะมีการได้ข้อมูลและข่าวสารจากองค์กร อาจโดยการปฐมนิเทศ การอบรม เพื่อให้คนๆ นั้นสามารถคาดหวังถึงบทบาทที่เขาต้องแสดงออกในองค์กร

ระยะที่ ๒ เป็นระยะที่เป็นทางการ คนที่เข้ามาถูกกำหนดบทบาทที่จะต้องแสดง โดยอาจกำหนดออกมาเป็นวัตถุประสงค์ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน กฎ ข้อบังคับ และเขาจะต้องแสดงบทบาทไปตามที่กำหนดเพื่อแลกกับผลตอบแทนซึ่งอาจจะเป็นผลตอบแทน ทางด้านตัวเงิน หรือทางด้านการได้รับการส่งเสริมเลื่อนตำแหน่งหรือผลตอบแทนอื่นๆ

ระยะที่ ๓ เป็นระยะของการเรียนรู้ในบทบาท เมื่อคนที่เข้ามาเริ่มปฏิบัติงาน เขาก็จะเริ่มมีการเรียนรู้ในบทบาทที่เขาได้แสดงออกมาอย่างเป็นทางการ และในขณะเดียวกัน เนื่องจากการทำงาน ต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการความคาดหวังของผู้ร่วมงานที่ไม่เป็นทางการที่มีต่อบทบาทของเขาก็มีส่วนสำคัญ เขาต้องพยายามที่จะปรับบทบาทของเขา ให้สอดคล้องกับความคาดหวังที่เป็นทางการ จากองค์กรและความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการจากผู้ร่วมงาน

ระยะที่ ๔ ระยะของการคงอยู่หรือออกไปจากองค์กร เมื่อคนเข้าในองค์กรได้ปฏิบัติงานมาจนถึงระยะนี้ เขาก็ทราบว่าเขาควรคงอยู่ หรือลาออกไปจากองค์กร โดยอาศัยการเรียนรู้ จากบทบาทที่ผ่านมาในระยะที่ ๓ เขาจะคงอยู่ต่อเมื่อบทบาทที่เขาแสดง อยู่สอดคล้อง หรือเป็นไปตามความคาดหวังขององค์กร และตามความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการของผู้ร่วมงาน ถ้าหากบทบาทที่เขาแสดงอยู่ไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตาม ความคาดหวังขององค์กร หรือตามความคาดหวังที่ไม่เป็นทางการของผู้ร่วมงานอันใดอันหนึ่งแล้ว ก็จะมีรู้สึกเกิดความขัดแย้งในบทบาท

^{๒๖}Hunt Raymond G, Role and Conflict Selected Reading and Project in Social Psychology, (New York : Random House, 1995), p. 6.

หรือความไม่ชัดเจนในบทบาทขึ้น หากไม่สามารถแก้ไข ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ความไม่พึงพอใจและลาออกไปในที่สุด

จะเห็นได้ว่าเรื่องราวของบทบาทมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในองค์กรคน ในองค์กรจะแสดงพฤติกรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในบทบาทที่เป็นที่คาดหวังจากผู้อื่น และองค์กร^{๒๗}

ตำแหน่งและบทบาททางสังคมไว้อาจกล่าวได้ ดังนี้

๑. มีสถานภาพ (Status) อยู่จริงในสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเขาไปแสดง หรือครองสถานภาพนั้น

๒. มีบทบาทที่ควรเป็น (Ought-to-Role) ประจำตำแหน่ง

๓. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญใน การกำหนดฐานะตำแหน่ง และบทบาทที่ควรจะเป็น

๔. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ได้มาจากการปะทะสังสรรค์ทางสังคม (Socialization) ในสังคมนั้นๆ

๕. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น จะไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริง ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่นๆ เพราะพฤติกรรมจริงๆ นั้นเป็นผลของการปฏิบัติของคนที่ครองตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพ ของผู้อื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและครองกระตุ้น (Stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ ที่เกิดการติดต่อทางสังคม^{๒๘}

แนวคิดเรื่องฐานะตำแหน่ง (Status) และบทบาท (Role) ของฐานะตำแหน่ง นั้น Linton กล่าวว่าสังคมตั้งอยู่บนรากฐานของ การปฏิบัติตอบโต้ของคนในสังคมนั้น (Reciprocal Behavior) ถ้าหากคนไม่มีการกระทำตอบโต้ แนวคิดในเรื่องฐานะตำแหน่ง และบทบาทจะไม่เกิดขึ้น Linton เห็นว่าฐานะตำแหน่งเป็นนามธรรม หมายถึงตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในรูปแบบหนึ่ง (A Particular Pattern) ซึ่งจะเป็นเครื่องที่กำหนดบทบาทของ ตำแหน่งนั้นๆ ได้ว่าจะมีการทำหน้าที่อย่างไร เพราะฉะนั้น ตำแหน่งจึงเป็นสิ่งที่คู่กับ บทบาท นอกจากนั้น Linton ยังได้จำแนกชนิดของฐานะตำแหน่งออกเป็น ๒ ชนิด

๑. ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยกำเนิด (Ascribed Status)

๒. ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยการกระทำ (Achieved Status)^{๒๙}

กล่าวโดยสรุปว่า เมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้น ในทางที่แตกต่างกันและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย ดังนั้น บทบาทจึงเป็นพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมจะแสดงออกตามสถานภาพหรือตำแหน่ง สิทธิและหน้าที่ของตน ตามความคาดหวังของสังคมหรือตามความเป็นจริง

^{๒๗} ธงชัย สันติวงษ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๙๒-๙๓.

^{๒๘} ทิตยา สุวรรณะชญ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๔๕.

^{๒๙} Linton อังโน สุภา สุกุลเงิน, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕).

ซึ่งการแสดงบทบาทของแต่ละบุคคลอาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมก็ได้ ทั้งนี้บทบาททางสังคมจะถูกกำหนดและวางระเบียบไว้ เพื่อการปฏิบัติอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องมีสิทธิและหน้าที่ทำอะไรบ้างในองค์กรนั้นๆ และสังคมได้วางระเบียบไว้อย่างชัดเจนว่าบุคคลในองค์กรดังกล่าว จะต้องเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนและผู้อื่นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ดี ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

เมื่อกล่าวถึงบทบาทต้องคำนึงถึงหน้าที่เพราะว่าหน้าที่กับบทบาทจะมาด้วยกันเสมอ แต่แล้วในสภาพความเป็นจริงไม่ได้มาด้วยกันเสมอไป เพราะสาเหตุการขัดแย้งกันระหว่างบทบาทกับหน้าที่ อันเนื่องมาจากเจตคติที่ต่างกัน ค่านิยม หรือพื้นฐานทางสังคมที่ต่างกัน บางครั้งในคนเดียวก็มีทั้งบทบาทและหน้าที่ในขณะเดียวกันหรืออาจมีหลายบทบาทและหน้าที่ในขณะเดียวกันก็ได้ ทฤษฎีที่มีทั้งบทบาทมองบุคคลในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมที่อาศัยบทบาทเป็นตัวเชื่อมโยง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ความเข้าใจบทบาทและความสามารถในการแสดงบทบาทจะเป็นอุทราหรณ์กรณีชีวิตความสำเร็จหรือล้มเหลวของบุคคลของผู้ดำรงสถานภาพต่างๆ ในสังคมได้

นักทฤษฎีบทบาทจำแนกแนวคิดทฤษฎีบทบาท ออกเป็น ๒ แนวคิด ดังนี้ คือ

๑. แนวคิดเชิงโครงสร้าง มองว่าบทบาทเกิดขึ้นจากความเชื่อมโยงระหว่างชุดของความคาดหวัง สิทธิ และหน้าที่ เชิงบรรทัดฐาน กับตำแหน่งหรือสถานภาพต่างๆ ในโครงสร้างทางสังคม ดังนั้น พฤติกรรมตามบทบาทที่เกิดขึ้นในแง่หนึ่งก็คือ การสนองตอบโดยตรงจากความคาดหวังต่างๆ ทางบทบาท และในอีกแง่หนึ่งก็คือเป็นผลทางอ้อมของกระบวนการซึมซับของบรรทัดฐานของบทบาท ซึ่ง Parson ได้นำแนวคิด การกระทำทางสังคม วิเคราะห์การกระทำระหว่างกันขององค์ประกอบย่อยของระบบสังคม อธิบายการกระทำทางสังคมว่าประกอบไปด้วยการกระทำระหว่างกัน ระหว่างผู้กระทำ สถานการณ์ จุดมุ่งหมาย วิธีการ และแนวคิดของผู้กระทำ

ผู้กระทำ หมายถึงบุคคลที่มีประสบการณ์และรู้จักควบคุมสถานการณ์ มีวิธีการต่างๆ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และจะกระทำระหว่างกันภายใต้สถานการณ์ต่างๆ

สถานการณ์ หมายถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่ผู้กระทำรู้จักและมีอิทธิพลต่อการเลือกจุดมุ่งหมายและการดำเนินการต่างๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายนั้นๆ

จุดมุ่งหมาย หมายถึงเป้าหมายที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์

วิธีการ หมายถึงวิธีการต่างๆ ที่ผู้กระทำจะเลือกใช้เพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากโครงสร้างทางสังคม

แนวคิดของผู้กระทำ หมายถึงค่านิยม บรรทัดฐาน และความคิดอื่นๆ ที่ผู้กระทำได้รับอิทธิพล ซึ่งเป็นแนวทางที่ผู้กระทำดำเนินการต่างๆ ไปสู่จุดมุ่งหมายภายใต้สถานการณ์นั้น ซึ่งทั้งหมดนี้ Parson เรียกว่า Unit Act สังคมจะประกอบด้วย Unit Act แต่ละอัน แต่ถ้ากระทำจนเป็นแบบแผนสืบทอดกันเป็นแนวปฏิบัติของสมาชิกในสังคม จะเรียกว่า สถาบัน ซึ่งในเรื่องของบทบาท Parson กล่าวว่า การที่บุคคลมีบทบาทหรือแสดงบทบาทต่างๆนั้น เนื่องมาจากบรรทัดฐานที่เกิดจากการปรับตัวของผู้กระทำต่อคนอื่น และบรรทัดฐานเหล่านี้ถูกจำกัดภายใต้แบบแผนวัฒนธรรม

นอกจากนี้ ยังมีค่านิยม และความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งแทรกซึมอยู่ภายในบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระยะเวลาอันยาวนานพอสมควร ที่เรียกว่า Unit Act ดังนั้น ตามแนวคิดของ Parson การกระทำของบุคคลในสังคมจะต้องมีลักษณะสมัครใจ ซึ่งผู้กระทำจะต้องมีความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายนั้น นอกจากนี้เงื่อนไขของสถานการณ์ต่างๆ ยังเป็นตัวชี้ให้เห็นพฤติกรรมบทบาทและสถานภาพของบุคคลต่างๆ ที่กระทำต่อกัน

๒. แนวคิดเชิงปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะตรงข้าม กับแนวคิดเชิงโครงสร้าง คือพิจารณาว่าบทบาทเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น หรือจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม บทบาทตามแนวนี้นี้จะมีลักษณะไม่ตายตัวหรือถูกกำหนดไว้ก่อนจากโครงสร้างทางสังคม แต่บทบาทจะถูกพิจารณาว่า เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดรูปองค์กร หรือการก่อโครงสร้างของสถานการณ์ทางสังคม นอกจากนี้ ความหมายของบทบาทๆ หนึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้ผ่านกระบวนการของการตีความภายใต้สถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์^{๓๐}

ลักษณะบทบาทของคนในสังคมอาจกล่าวได้ ดังนี้

๑. บทบาทที่กำหนดไว้ หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially prescribed or ideal Role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิ และหน้าที่ของตำแหน่งไว้

๒. บทบาทที่ควรกระทำ (Perceived Role) เป็นบทบาทแต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำในหน้าที่ของตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจไม่ตรง ตามบทบาทอุดมคติทุกประการ และอาจแตกต่างกันไปแต่ละบุคคลก็ได้

๓. บทบาทที่กระทำจริง (The performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่กระทำในแต่ละสังคมในช่วงเวลาหนึ่งๆ^{๓๑}

ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติงานในบทบาท ๑๐ บทบาทด้วยกัน ซึ่งสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มบทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และกลุ่มบทบาทการตัดสินใจ

๑. บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal roles) ได้แก่ บทบาทของความเป็นหัวหน้าในเชิงสัญลักษณ์ (figurehead role) เช่น ประธานในงานพิธีการต่างๆ บทบาทการแสดงออกในฐานะผู้นำ (leader) ได้แก่ การจูงงาน การอบรม การกระตุ้นจิตใจ และการรักษาระเบียบวินัยของผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนบทบาทสุดท้าย คือ บทบาทการประสานงานในกลุ่ม (liaison role) ได้แก่ การกระทำกิจกรรมซึ่งต้องสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่ภายใน และภายนอกองค์กร เช่น ผู้จัดการฝ่ายการตลาดขอข้อมูลด้านกำลังคนจากผู้จัดการฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล ถือเป็นการ

^{๓๐} ภูษนิศา กันทียะ, “อุปสงค์ต่อการออมทรัพย์เพื่อการผลิต : กรณีศึกษาบ้านเกาะไม้แหลม หมู่ที่ ๖ ตำบลมาบไผ่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี”, **ปริญญาธรรมาจารย์ปริทัศน์ศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ๒๕๕๕).

^{๓๑} กรรณิกา ขวัญอารีย์, “บทบาทผู้นำท้องถิ่นต่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในชุมชนที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุรินทร์”, **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต**, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐).

ติดต่อประสานงานกันภายในองค์กรแต่หากผู้จัดการฝ่ายการตลาดติดต่อสื่อสารกับพนักงานของบริษัทอื่น ก็ถือเป็นการประสานงานกันนอกองค์กร เป็นต้น

๒. บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (information roles) ผู้บริหารมีหน้าที่หรือบทบาทในการรับและเก็บรวบรวมข่าวสารจากในและนอกองค์กรของตน กระทำได้โดยการอ่านวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แล้วนำมาพูดคุยกับผู้บริหารคนอื่นๆ เช่น องค์กรคู่แข่งชั้นมีการวางแผนอะไรในช่วงนี้ รัฐออกกฎหมายใหม่มีผลกระทบต่อบริษัทหรือไม่ เป็นต้น มินต์ซเบิร์ก (Mintzberg) เรียกบทบาทนี้ว่า บทบาทการตรวจสอบ (monitor role) ส่วนบทบาทแพร่กระจายข่าวสาร (disseminator role) ก็เป็นอีกบทบาทหนึ่งของผู้บริหารในการดำรงตนเปรียบเสมือนช่องทางที่ส่งต่อข่าวสารต่างๆ ไปยังสมาชิกในองค์กร และเมื่อถูกเชิญไปเป็นตัวแทนขององค์กรหรือสถาบันอื่นๆ ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะบทบาทโฆษก (spoken role) ขององค์กรด้วย

๓. บทบาทการตัดสินใจ (decisional roles) มินต์ซเบิร์ก (Mintzberg) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารในด้านนี้ไว้ ๔ ประการ คือ บทบาทในฐานะผู้ประกอบการ (entrepreneurs) คือ ผู้ดูแลโครงการใหม่ๆ ที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น บทบาทของผู้จัดการความวุ่นวายหรือปัญหาต่างๆ (disturbance handles) ที่ปัญหาเกิดขึ้นอยู่นอกเหนือความคาดหมาย (unforeseen problems) บทบาทของผู้จัดสรรทรัพยากร (resource allocators) ในการรับผิดชอบกระจายทรัพยากร คน สิ่งของ และเงินไปตามส่วนต่างๆ ขององค์กรและสุดท้าย คือ บทบาทของผู้เจรจาต่อรอง (negotiators) เพื่อทำหน้าที่ถกเถียงและเจรจาต่อรองกับกลุ่มอื่นๆ ซึ่งอาจจะเป็นสหภาพแรงงาน ผู้ถือหุ้น ฯลฯ ในการเพิ่มผลประโยชน์ให้กับองค์กรที่ตนเองทำงานอยู่^{๓๒}

ทฤษฎีบทบาทของนักวิชาการโดยสรุปมีดังนี้

๑. ทฤษฎีของเดโซ สวานานนท์ ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทซึ่งสรุปได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยลักษณะ ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

- ๑.๑ รู้สภาพของตนในสังคม
- ๑.๒ คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น
- ๑.๓ คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น
- ๑.๔ ประเมินผลการแสดงบทบาทของตนเอง

๒. ทฤษฎีของโคเฮน ได้กล่าวสรุปทฤษฎีบทบาทไว้ว่า การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น เรียกว่า บทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนมิได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้

- ๒.๑ บุคคลขาดความเข้าใจในบทบาทที่สังคมต้องการ
- ๒.๒ ความไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด

^{๓๒} ตูลา มหาพสุธานนท์, หลักการจัดการหลักการ, ท่าเรือแหลมฉบัง LAEM CHABANG PORT, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๖), หน้า ๔๖.

๒.๓ บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ทฤษฎีของมิต ได้กล่าวถึงทฤษฎีบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริง หรือบทบาทที่เป็นจริง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยสิ่งดังต่อไปนี้

๓.๑ การรู้จักตนเองตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๓.๒ พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้จะต้องมีความเหมาะสมกับ การส่งเสริมฐานะของตนเอง

๓.๓ ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้น การเป็นแบบอย่างเพื่อให้ การกระทำบางอย่างเป็นไปตามแนวทางที่ต้องการ

๓.๔ การประเมินผลการกระทำตามบทบาท สามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือโดยคนอื่น^{๓๓}

นักวิชาการได้ให้แนวคิดทฤษฎีของบทบาทไว้ว่า บทบาทตามตำแหน่งหนึ่งนั้น ได้ถูกคาดหวังจากสังคมรอบด้าน เช่น จากผู้ที่อยู่ในตำแหน่งอื่นๆ รอบตัวเรารวมทั้งตัวของเราเองด้วย ถ้าความคาดหวังของทุกฝ่ายไม่ตรงกัน ผู้ดำรงบทบาทไม่สามารถปรับให้มีความพอดี จะเกิดปัญหาความขัดแย้งในบทบาทหรือความล้มเหลวในงานและการแสดงบทบาทของบุคคลในตำแหน่งที่ตนต้องแสดงหรือต้องปฏิบัติ ประสพการณ์ของผู้ที่จะต้องแสดงบทบาทและบุคลิกภาพของผู้ที่จะต้องแสดงบทบาทด้วย^{๓๔}

ทฤษฎีบทบาทของนักวิชาการโดยสรุปมีดังนี้

๑. ทฤษฎีบทบาทของราล์ฟ ลินตัน (Ralph Linton's Role Theory) ได้กล่าวว่า ตำแหน่งหรือสถานภาพเป็นผู้กำหนดบทบาท เช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้องแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์

๒. ทฤษฎีบทบาทของนาเดล (Nadel's Role Theory) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทคือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ๓ ลักษณะ คือส่วนประกอบที่ส่งเสริมบท เช่น ครู ต้องพูดเก่งหรือมีอารมณ์ขัน ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและขาดมิได้ เช่น เป็นแพทย์ต้องรักษาคนไข้และส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย เช่น ครูต้องเป็นสมาชิกคุรุสภาโดยกำหนดให้เป็นสมการได้ดังนี้

$$P = f(a, b, c, \dots)$$

ถ้ากำหนดให้

P คือบทบาท

a คือส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท

b คือส่วนประกอบที่มีผลต่อบทบาทและขาดมิได้

c คือส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมาย

^{๓๓} พระมหาพนมนคร มีราคา, “การดำรงสมณเพศของสามเณรโรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอสว่างวีรวัฒน์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙).

^{๓๔} ระเบียบ คำเขียน, “การปฏิบัติบทบาทหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของหัวหน้าหอผู้ป่วยและพยาบาลประจำโรงพยาบาลพิจิตร”, วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖).

จากสมการอธิบายได้ว่า บทบาทจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบหลายๆ ส่วน อย่างน้อย ๓ ส่วนขึ้นไปจนถึง n ส่วน

๓. ทฤษฎีบทบาทของโฮมันน์ (Homann's Role Theory) ได้กล่าวว่าบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตลอดกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือเพราะมีตำแหน่งเป็นครู สอนตอนเย็นแสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาคสมทบ เป็นต้น

๔. ทฤษฎีบทบาทของพาร์สันส์ (Parson's Role Theory) กล่าวว่าไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

๕. ทฤษฎีบทบาทของเมอร์ตัน (Merton's Role Theory) ได้กล่าวว่าไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะต้องมีตำแหน่งและบทบาทควบคู่กันไปซึ่งไม่เหมือนกัน บทบาทจะมีอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทักษะของสังคมที่เขาสังกัดอยู่ตลอดจนลักษณะของบุคคลในสังคมนั้น

๖. ทฤษฎีบทบาทของกูด (Good's Role Theory) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาท คือแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคลและบทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่มีต่อสังคมนั้นๆ

๗. ทฤษฎีบทบาทของกัสกิน (Guskin's Role Theory) ได้กล่าวว่าไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั่นเองและทฤษฎีบทบาทจัดเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆ ควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง^{๓๕}

ทฤษฎีบทบาทของนักวิชาการกล่าวไว้ว่าการที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ลูกกำหนดไว้ได้ดีหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

๑. ลักษณะเฉพาะของสังคมหรือชุมชน
๒. วัฒนธรรม ประเพณีและความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง
๓. บุคลิกภาพและความจำเป็นของบทบาท^{๓๖}

กล่าวโดยสรุปว่า ถ้าบทบาททั้งหลายมีความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ ก็จะเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่ราบรื่นแต่ถ้าบทบาทดังกล่าวไม่สอดคล้องกัน เช่น บทบาทที่ปฏิบัติจริงไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่ง สถานการณ์เช่นนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งของบทบาทได้

^{๓๕} สงวน สุทธิเลิศอรุณ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๔๐), หน้า ๕-๕๗.

^{๓๖} Linton อังโน สุภา สุกุลเงิน, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลัง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕).

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ ดังจะนำมากล่าวเป็นตัวอย่างดังนี้

นักวิชาการได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าหากย้อนกลับไปตามมอง แต่ครั้งในอดีต สังคมชนบทไทยดั้งเดิมเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย เศรษฐกิจพื้นฐานเป็นการผลิตเพื่อยังชีพสำหรับการบริโภคใช้สอยในครัวเรือนและในชุมชน มิใช่เพื่อการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบในการผลิตสำหรับดำรงชีพมาจากสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ชาวชนบทมีความใกล้ชิดผูกพันและตระหนักในสิ่งแวดล้อม ซึ่งแสดงออกในรูปของความเชื่อและพิธีกรรมที่เอื้อต่อการรักษาสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนั้น ความสัมพันธ์หลักในชุมชนยังเป็นการสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ และความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ ซึ่งสอดคล้องต่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งการแบ่งปันผลผลิต การพึ่งพาอาศัยกันในด้านต่างๆ ลักษณะทั้งหมดนี้จึงทำให้ชนบทไทยในอดีตดำรงอยู่อย่างสงบ และพึ่งพาตัวเองได้และมีความพอเพียงตามอัตภาพ โดยสามารถสืบทอดเอกลักษณ์ดังกล่าวต่อเนื่องอย่างมีชาติสายตลอดมาเป็นเวลาหลายร้อยปี

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของชนบทเกิดขึ้นเมื่อสังคมไทยเข้าสู่กระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ประเทศมหาอำนาจใช้อำนาจทั้งในรูปความรู้ทางวิชาการ โครงการความช่วยเหลือต่างๆ เข้ามารอบงำ เพื่อสร้างความหมายของคำว่า “การพัฒนา (Development)” และ “ด้อยพัฒนา (Underdevelopment)” ทั้งนี้เพื่อจัดแบ่งประเภทของประเทศต่างๆ ออกเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่ยังด้อยพัฒนา ประเทศไทยถูกให้ความหมายว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา ทำให้เกิดกระแสความต้องการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยตามแบบประเทศตะวันตก จนในที่สุดได้ผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ด้วยการมีแผนพัฒนาที่ชัดเจนเป็นครั้งแรก คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๐๔

เมื่อเวลาผ่านไป ผลจากการใช้แนวทางพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยเป็นอย่างมากในทุกด้าน สำหรับผลด้านบวกนั้นได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุและสาธารณูปโภคต่างๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและการกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้น้อย และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวยังก่อให้เกิดผลลบติดตามมาด้วย เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรม การส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่เพื่อการค้าและส่งออก และการขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท ได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้ง

การพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลาง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลง รวมทั้งภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมาเริ่มถูกกลืนเลือนสูญหายไป สิ่งสำคัญก็คือความพอเพียง (Self-sufficiently) ในการดำรงชีวิตอันเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้อำนาจและความอิสระในการกำหนดชีวิตของตน รวมทั้งศักยภาพในการควบคุม จัดการให้ได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่างๆ ซึ่งเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิม ต้องถูกกระทบกระเทือนจนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๐ ที่เกิดจากปัญหาเศรษฐกิจขยายตัวแบบฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาสังคมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี

ผลที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดคำถาม และข้อสงสัยต่อแนวทางการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยตามแบบตะวันตก ที่เชื่อมาแต่เดิมว่าถูกต้องเหมาะสม ว่าแท้จริงแล้ว แนวทางพัฒนาเช่นนี้ยังคงถูกต้องและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยต่อไปหรือไม่ แม้ในแวดวงการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิชาการและปัญญาชน ก็พบความเกิดกลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ “โต้แย้งทฤษฎีความทันสมัย” เช่น ทฤษฎีพึ่งพิง แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือแนวคิดวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น^{๓๓๗}

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำรัสเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของพสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี โดยพระราชทานครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๗ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์^{๓๓๘} โดยทรงเน้นถึงแนวทางการพัฒนาประเทศที่จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น โดยสร้างพื้นฐานความพอดี พอกิน พอใช้ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน และใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อความจำเป็นพื้นฐานมั่นคงแล้ว จึงค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นตามลำดับ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสังคม

๒.๒.๑ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยของอัญเชิญพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ดังนี้

^{๓๓๗} อ่างใน พระสมบุรณ์ ปุณฺณปัญโญ, “บทบาทของพระสงฆ์วัดพระบรมธาตุคุดอยผาหม่น ในการส่งเสริมและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศูนย์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

^{๓๓๘} อภิชาติ พันธุ์เสน และคณะ, โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔๗.

“...พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า พอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมี มีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”^{๓๙}

นักวิชาการได้สรุปความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะร้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”^{๔๐}

จากหนังสือ “๒๐๙ คำสอนพอเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นหนังสือเฉลิมพระเกียรติเฉลิมฉลองพระชนมายุ ๘๑ พรรษา ได้จัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ไทกลาวไวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มีปัญญาและความรอบคอบ

^{๓๙} “พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย”, <http://www.pcru.ac.th/kings/project4.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)

^{๔๐} คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๓๔.

เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^{๔๑}

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาค หนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ^{๔๒} นอกจากนี้เศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้ในหนังสือ “**ใต้เบื้องพระยุคลบาท**” ว่าพระเจ้าอยู่หัวได้รับสั่งมาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและประโยคหนึ่งที่ทรงอธิบายว่า หัวใจก็คือคำว่าพอ เศรษฐกิจพอเพียงก็คือคำว่าพอ คุณจะมี ชีวิตที่ตั้งอยู่บน มาตรฐานความพออย่างไร ความพอก็คือคำว่าพอประมาณ ความพอประมาณ พระองค์ขยายความต่อไปอีก ไม่ใช่ผมพูดนะครับ พอประมาณคือพอแต่จำเพาะตัวเองที่หากินได้อย่างมี เหตุมีผล ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จึงไม่ต้องไปเบียดเบียนคนอื่นเขา แนนอนมาตรฐานแต่ละคนไม่เหมือนกัน ไม่ใช่ทุกคนจะให้งานเหมือนกันหมด นั่นก็ไม่ใช่ชีวิตจริง บางคนมาตรฐานมีสมบัติเกาหินอะไรก็โชคดีไป มาตรฐานก็อยู่แค่นี้ อีกคนกินแต่เงินเดือนจริงๆ มาตรฐานก็อยู่แค่นี้ แต่ทุกคนต้องมีมาตรฐานเส้นระดับพอดีของตัวเอง คือ ต้องสร้างมาให้ได้ แล้วยึดตรงนั้นเป็นหลัก ซึ่งภาษาทางพุทธเราก็คือสอนอยู่แล้วเส้นทางสายกลาง มัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลาง คือไม่หย่อน ไม่ตึงเกินไป เหมาะสมแต่ละคน^{๔๓} รวมถึงการศึกษาระบบเศรษฐกิจของชุมชนไทยในอดีต ว่าเป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงซึ่งผลิตพืชผล พืชพันธุ์ไว้เพื่อกิน เพื่อใช้เอง ไม่มีระบบการพึ่งพิงสังคมภายนอก มีความผูกพันกันสูง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความพอเพียงในตนเอง นับถือระบบเครือญาติเป็นสำคัญ และไม่มีการแบ่งชนชั้นกัน เป็นต้น^{๔๔}

นักวิชาการได้กล่าวสรุปถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เปรียบเสมือนเครื่องยนต์ที่สามารถขับเคลื่อนไปได้และสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ความพอประมาณ (Moderation) หมายถึงความสามารถในการควบคุมความรู้สึกนึกคิดความปรารถนาและพฤติกรรมตลอดจนการประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขตอันมีเหตุผล โดยมีลักษณะที่เป็นนามธรรมอยู่มากและสามารถยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามกรณี ซึ่งความประมาณอาจหมายถึงระดับปานกลาง

^{๔๑}พิศิษฐ์ ใจทย์ กิ่ง, ดร. ๒๐๙ คำสอนพ่อเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๕๑), หน้า ๒๔๓.

^{๔๒}อ้างใน กัญญารัตน์ กิ่งก้า, “ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านม่อนหินแก้ว ตำบลวังพร้าว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

^{๔๓}สุเมธ ตันติเวชกุล ดร., ใต้เบื้องพระยุคลบาท, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๔), หน้า ๓๐๓.

^{๔๔}ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

๒. ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายถึงเป็นหลักที่มีความคิดลึกซึ้งซึ่งเป็นความมีเหตุผลที่ยึดคน ชุมชนและประเทศชาติเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาปัจจัยรอบด้าน ตัวอย่าง เช่นเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ความอิสระเสรี การพึ่งพาตนเองได้ ฯลฯ

๓. การมีภูมิคุ้มกัน (Immunity) หมายถึงการมีสภาพที่พร้อมต่อการถูกกระทบจากสิ่งเร้าต่างๆ กล่าวคือ “การมีภูมิคุ้มกัน” เป็นศัพท์ทางการแพทย์ที่ถูกนำมาอธิบายถึงสภาพร่างกายที่สามารถต้านทานเชื้อโรคที่เข้าร่างกายโดยมีการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อที่จะลดหรือควบคุมความเสี่ยง (Risk) ต่อปัจจัยที่เข้ามากระทบไม่ให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคจนต้องเกิดความสูญเสียตามมา ดังนั้นการสร้างภูมิคุ้มกันจึงเป็นกระบวนการป้องกันตนเองเพื่อควบคุมความเสี่ยงด้วยวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับปัจจัยความเสี่ยงนั้น^{๔๕}

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือการถูกนำมาใช้โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงนำมาเป็นแนวทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อรับมือกับการความท้าทาย และการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากโลกาภิวัตน์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดจากการเฝ้าสังเกตโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชตลอด ๕๘ ปีของพระองค์ที่ครองราชย์ นอกจากนี้ ยังได้ระบุหลักการนี้ว่าได้นำถึงทางสายกลาง ที่เป็นเส้นทางหลักสู่การเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตของคนไทย ไม่ว่าจะเป็นในครอบครัว ธุรกิจ และในชุมชนโดยเฉพาะหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจเอเชียในปี ๑๙๙๗ ที่องค์กรธุรกิจจำนวนมากในประเทศไทยได้ล้มละลาย พระเจ้าอยู่หัวยังได้ทรงเน้นย้ำถึงแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวิธีการสู่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจให้กลับคืนมาสู่ความยั่งยืนได้อีกครั้งหนึ่ง^{๔๖} นอกจากนี้ เศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^{๔๗}

^{๔๕} จรัญ จันทลักษณ์, **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขมวลชนและการเกสรยั่งยืน**, (กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๙), หน้า ๙.

^{๔๖} Avery, G.C., **Leadership for sustainable futures : Achieving success in a competitive world**, Cheltenham, (UK and Northampton, MA, USA : Edward Elgar, 2005), p. 12.

^{๔๗} โกษม วัฒนชัย, “เอกสารประกอบการปาฐกถาพิเศษ “เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา”, [http : //irrigation.rid.go.th/rid8/bid8/eco\[1\].pdf](http://irrigation.rid.go.th/rid8/bid8/eco[1].pdf) (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

กล่าวโดยสรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่มุ่งให้ดำรงอยู่ในวิถีชีวิตที่พอดี พออยู่พอกิน พอใช้ ไม่ให้เดือดร้อนทั้งตัวเองและผู้อื่น โดยที่จะต้องสร้างพื้นฐานแก่ตัวเองให้ดีเสียก่อน ไม่มุ่งหวังความเจริญแต่เพียงอย่างเดียว ตั้งอยู่ในทางสายกลางมีความระมัดระวังในการดำเนินชีวิต อดทนขยันหมั่นเพียร ประกอบอาชีพสุจริต รู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักการประมาณ ตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล อาศัยตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ให้มีความสำคัญกับการรวมกลุ่มในชุมชน และดำรงชีวิตให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตา ความเอื้ออาทร และความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน

๒.๒.๒ หลักแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ มีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้^{๔๘}

๑. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติตามทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

๓. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ ๓ คุณลักษณะพร้อมๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึงความพอที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและบริโภคที่อยู่ในระดับที่พอประมาณ

ความมีเหตุผล คือการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้

๔. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

^{๔๘} รตนา แก้วเสน, “การวางแผนระดับท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยตารางวางแผนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔).

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

๕. แนวทางการปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เศรษฐกิจพอเพียงคือ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข ได้แก่ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีระบบภูมิคุ้มกัน ซึ่งเกาะเกี่ยวสัมพันธ์กันเหมือนเป็นห่วง ๓ ห่วง โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้กับคุณธรรม อันเป็นเงื่อนไขอีก ๒ เงื่อนไขได้แก่

ความมีเหตุผล โดยเน้นการปรับกิจกรรมและการดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับภูมิสังคม การที่ภูมิประเทศและภูมิอากาศของประเทศไทยเหมาะสมกับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ และประชากรมีความชำนาญเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม มีเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม และความต้องการอาหารของโลกเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำให้เกษตรกรรมเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญสำหรับประเทศ เปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมที่เราต้องพึ่งทั้งเงินทุน เทคโนโลยี และการบริหารจัดการจากต่างประเทศ

ความพอประมาณ ในการทำกิจกรรมหรือลงทุนธุรกิจต่างๆ ต้องคำนึงถึงความสามารถด้านการบริหารจัดการของผู้จะลงทุน ความพร้อมของเงินทุน และเทคโนโลยี ซึ่งควรจะต้องมีประสบการณ์ในการบริหารกิจกรรมหรือธุรกิจที่จะดำเนินการ ต้องมีเงินทุนเพียงพอ หากจะต้องกู้เงินก็ให้เป็นส่วนน้อยและมีความมั่นใจว่าจะใช้คืนเงินกู้ได้ และต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ใช้เป็นอย่างดี สามารถแก้ไขปรับปรุงเทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง

การมีภูมิคุ้มกัน เราต้องสร้างภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายทุนที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศมาแล้วไม่ให้เกิดอีก ต้องแก้ไขการที่พึ่งตัวเองไม่ได้ ด้านพลังงานและการที่ไม่สามารถเรียนรู้หรือปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ เราต้องมีภูมิคุ้มกันความโลภ

ของเราเอง ไม่ให้ความโลภที่ต้องการเพิ่มปริมาณผลผลิตทำให้เราต้องใช้ปุ๋ยใช้ยาฆ่าแมลงในภาคการเกษตรความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันเป็นสาระหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเงื่อนไขดังนี้

ความรู้รอบรู้ ต้องรู้ทันโลก รู้เขารู้เรา เราต้องรู้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลกเพื่อที่จะปรับตัวให้ทันและได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงนั้นให้ได้ ซึ่งผู้ที่เอาใจใส่ที่จะรับรู้และสามารถประเมินผลกระทบที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดีจะได้เปรียบ

ความรอบคอบ การคิดอย่างรอบคอบต้องเข้าใจความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยและคาดการณ์ได้ว่า การกระทำของเรา หรือผลกระทบของการกระทำของคนอื่นมีเหตุและปัจจัยที่จะมีผลต่อเราอย่างไร ต้องมีการวิเคราะห์เหตุปัจจัย หรือสถานการณ์ที่เป็นไปได้หลายๆ สถานการณ์ และเตรียมหาวิธีการรับมือกับผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ความสุจริต ให้สำนึกในคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลา

การมีสติปัญญา หากขาดสติก็ขาดทุกอย่าง สติอาจขาดได้ง่ายๆ จากการเสพติดหรือสุรา การขาดสติทำให้ทางปฏิบัติทั้งกาย วาจา และใจเสื่อมเสียไปด้วย สมาธิไม่เกิด ปัญญาไม่เกิด แก้ปัญหาไม่ได้ การงานก็ไม่สัมฤทธิ์ผล^{๔๙}

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความพอเพียงอย่างน้อย ๗ ประการด้วยกัน คือ

ประการที่ ๑ พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน

ประการที่ ๒ จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก

ประการที่ ๓ สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสานซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้สิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน

ประการที่ ๔ ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนเข้มแข็ง จะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม

ประการที่ ๕ ปัญหาความพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

ประการที่ ๖ อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรม หมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากรากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง

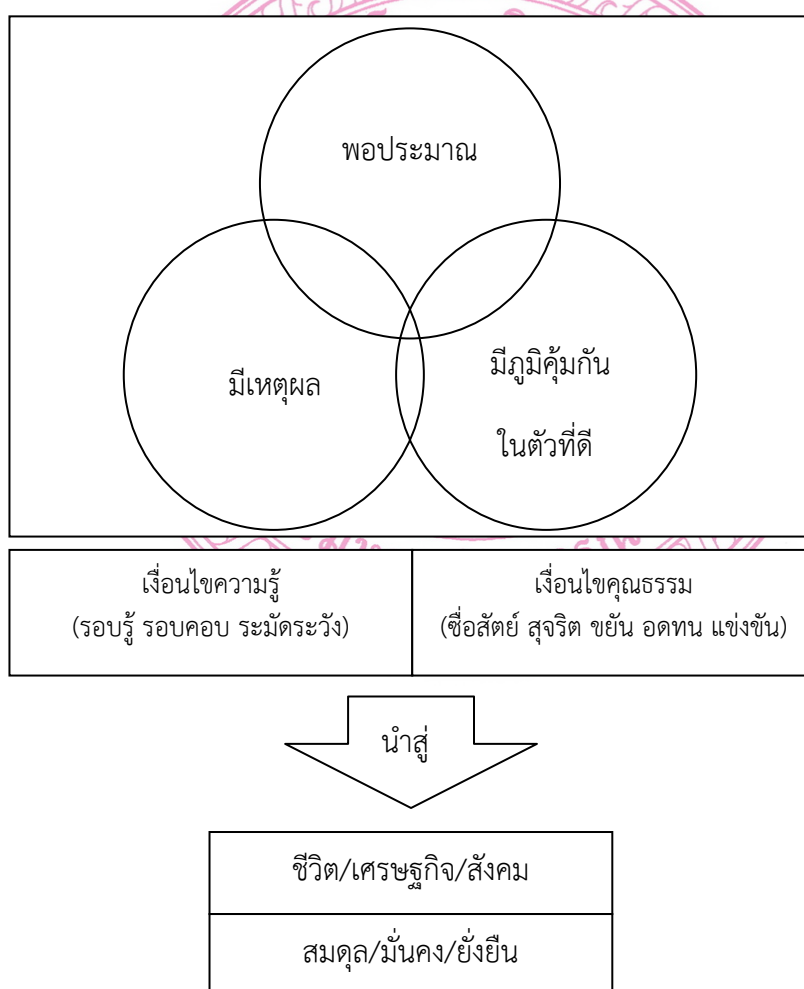
ประการที่ ๗ มีความมั่นคงพอเพียงไม่ใช่วาบวบ เดี่ยวจนเดียวรวยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกินไม่มีใช้ เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจะทำให้สุขภาพจิตดี

เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล ความสมดุล คือความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งเราอาจเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่นๆ เช่น

^{๔๙} พงพิสิษฐ์ วิเศษกุล, เศรษฐกิจเขียวและใส, (กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๕๑), หน้า ๑๗๕.

- เศรษฐกิจพื้นฐาน
- เศรษฐกิจสมดุล
- เศรษฐกิจบูรณาการ
- เศรษฐกิจศีลธรรม^{๕๐}

แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปง่ายๆ คือ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข อันประกอบไปด้วยพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และมีความรู้ มีคุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน ดังรูปภาพต่อไปนี้^{๕๑}

แผนภาพที่ ๒.๑ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

^{๕๐} อังโน อภิชา ทวีรักษ์, ทางรอดในภาวะเศรษฐกิจถดถอย โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้าวิชาการ, ๒๕๕๑), หน้า ๑๖๖-๑๖๘.

^{๕๑} สรรเสริญ วงศ์ช่อม, เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : เพชรรุ่งการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๖.

ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล คือการคิดทบทวนอย่างรอบคอบ ต้องพิจารณาจากเหตุทุกอย่างที่เกี่ยวข้องและยังต้องคำนึงถึงผลที่ตามมาด้วย

มีภูมิคุ้มกันในตัวเอง หมายถึงการรู้จักจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนความหมายของ ๒ เงื่อนไข

ความรู้ คือความรอบรู้ในสิ่งที่จะทำอย่างถ่องแท้และรอบด้าน มีความรอบคอบ ที่จะนำความรู้มาพิจารณาเพื่อวางแผน ไม่หือหาวา หุนหันพลันแล่น มีความระมัดระวัง ใช้ความรู้ให้เหมาะกับกาลและเทศะ

คุณธรรม หมายถึงความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต รู้จักการแบ่งปัน ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ เป็นคนเก่งอย่างเดียวไม่พอ ต้องเป็นคนดีด้วยความเก่งและความดีของเราจะเอื้อประโยชน์แก่ตัวเราและสังคม

แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ดีที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา กล่าวคือเป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี โดยหลักแนวคิดของการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ๓ ประการ ดังต่อไปนี้

ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือเงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ และเงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความรู้

ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทนและความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่^{๕๒}

๒.๒.๓ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่างๆ

สังคมไทยจะยั่งยืนได้ด้วยการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง และนำไปปฏิบัติได้อย่างแพร่หลาย และกว้างขวาง นอกจากนี้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยังก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมในหลากหลายมิติแบบบูรณาการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาตนเอง ความมีจริยธรรม โลกาวีรณ และการบริหารประเทศ ซึ่งล้วนเกี่ยวกับการตัดสินใจในทุกระดับ ในทุกภาคส่วน ชุมชน ประชาชน ธุรกิจเอกชน ภาควิชาการ และการเมืองให้ถูกทิศถูกทาง อันจะนำไปสู่พัฒนาการอย่างยั่งยืนในระยะยาวต่อไป^{๕๓}

นักวิชาการได้เปรียบเทียบสาระสำคัญของการประพฤติปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง/พึ่งตนเองกับการค้าเสรี/ทุนนิยมโลกาวีรณ ดังนี้^{๕๔}

ตารางที่ ๒.๑ การเปรียบเทียบสาระสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับทุนนิยม

ประเด็นการพัฒนา	เศรษฐกิจพอเพียง/พึ่งตนเอง	เศรษฐกิจการค้าเสรี/ทุนนิยมโลก
(๑) เป้าหมายหลัก	เน้นการพึ่งตนเองได้ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม	เน้นประสิทธิภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
(๒) วิธีการ	เน้นกลุ่มชุมชน สหกรณ์ เศรษฐกิจชุมชน	เน้นความเป็นปัจเจกบุคคล ทุนเอกชน องค์กรธุรกิจ
(๓) ค่านิยม	เน้นการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือกัน	เน้นการแข่งขันแบบแพ้คัดออก ปลาใหญ่กินปลาเล็ก
(๔) แรงจูงใจ	เน้นสำนึกสาธารณะ จิตใจต่อส่วนรวม ความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน พึ่งพาอาศัยกัน	เน้นกำไรบริษัท วัตถุนิยม บริโภคนิยม
(๕) ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	เน้นความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ ชีวิต สังคม กับระบบนิเวศ	เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมนำหน้าสิ่งแวดล้อม

^{๕๒} ปรียานุช พิบูลย์สราวุธ, เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

^{๕๓} กาญจนา บุญยัง และคณะ, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๒), หน้า ๑๔.

^{๕๔} วิวัฒน์ชัย อุตถากร, ยุทธศาสตร์ใหม่ของชาติกับเศรษฐกิจการเมืองภาคประชาชนในยุคทุนนิยมโลกาวีรณ, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ ๑๔ ตุลา, ๒๕๕๐), หน้า ๘-๙.

ตารางที่ ๒.๑ (ต่อ)

(๖) เทคโนโลยี	เน้นเทคโนโลยีชั้นกลาง ภูมิปัญญาที่ รับใช้ชุมชน	เน้นไฮเทค เทคโนโลยีราคาแพง ภูมิปัญญาตะวันตก
(๗) โลกาภิวัตน์	เน้นความแข็งแกร่งของโครงสร้าง ระบบ ควบคู่กับการเข้าสู่ โลกาภิวัตน์	เป็นเสรีเต็มที่สู่โลกาภิวัตน์

จากการศึกษาหลักการสำคัญของการจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และจากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้ประมวลและสรุปสาระสำคัญเป็นหลักการสำคัญของการบริหาร จัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ๘ ประการ ได้แก่

๑. ความพอเพียง หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนเน้นการผลิตและบริโภคโดยยึด หลักทางสายกลาง ความพอประมาณ และความพอดีในเวลาเดียวกัน และก้าวให้พ้นในโลกยุค โลกาภิวัตน์ ซึ่งหมายความว่าความพอเพียงในด้านต่างๆ คือ

๑.๑ ด้านจิตใจ คือรู้จักพอ พอประมาณ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน ยึดมั่นในทางสาย กลาง

๑.๒ ด้านสังคม คือการมุ่งให้เกิดความสงบสุข ประชาชนมีเมตตา เอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามัคคีร่วมมือเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันโดยปราศจากการเบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบ

๑.๓ ด้านวัฒนธรรม คือการสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อด ออม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสของอบายสุข และบริโภคนิยม

๑.๔ ด้านเศรษฐกิจ สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความขยันหมั่นเพียรในการ ประกอบสัมมาอาชีพ พึ่งตนเองได้ พ้นจากความยากจน มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น และพ้นจากการเป็นหนี้สิน

๑.๕ ด้านเทคโนโลยี หมายถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพของตนเอง และ ชุมชน

๑.๖ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงการไม่เบียดเบียนธรรมชาติ มากเกินไป การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมกับ อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. ความมีเหตุผล หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนตัดสินใจและลงมือปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยที่ เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ตลอดจนอาศัยทั้ง ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ปฏิบัติ และประเมินผล ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ความเพียร และสติปัญญา

๓. การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนมีการเตรียมความพร้อมรู้เท่าทันต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว มีความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

๔. การพึ่งตนเอง หมายถึงประชาชนและชุมชนสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่ได้ด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นจนเกินจำเป็น โดยเน้นความสามารถของประชาชนและชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อเลี้ยงประชาชนหรือชุมชนนั้นๆ โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่ประชาชนหรือชุมชนไม่ได้เป็นเจ้าของ กล่าวคือ

๔.๑ ด้านจิตใจ คือการทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี มีจิตเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

๔.๒ ด้านสังคม พิจารณาถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของแต่ละชุมชน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงและเป็นอิสระ

๔.๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของประชาชนในชุมชนอย่างฉลาด และหาทางเพิ่มมูลค่าโดยยึดหลักการของความยั่งยืน

๔.๔ ด้านเทคโนโลยี จะพิจารณาถึงการเลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน ความต้องการ และสภาพแวดล้อมของชุมชน รวมทั้งควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของตนเอง

๔.๕ ด้านเศรษฐกิจ คือการสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนโดยยึดถือหลักการตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มุ่งเน้นการผลิตที่เพียงพอกับความต้องการบริโภคหากเหลือจึงจำหน่าย ทั้งนี้จะต้องมีการประหยัด ลดค่าใช้จ่าย ยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ และสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในชุมชนของตนเอง

๕. การเสริมสร้างคุณภาพคน หมายถึงการเสริมสร้างจิตใจของประชาชน และชุมชนในระดับชาติ เช่น การมีคุณธรรม การละความชั่วและการทำความดี การไม่เบียดเบียน มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร ความอดทน ความรอบคอบ เป็นต้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของชุมชนที่ได้กำหนดไว้

๖. การรวมกลุ่ม หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มเพื่อให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพ ละนำมาซึ่งการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

๗. การสร้างเครือข่าย หมายถึงประชาชนและชุมชนให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มเพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างเป็นระบบและร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน โดยอาศัยหลักการเชื่อมโยงที่ไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๘. ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงการสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนยึดถือการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีสมดุลระหว่างกระแสการแข่งขันจากโลกาภิวัตน์ และการแสวงหาถิ่นนิยม มีความหลากหลายในโครงสร้างการผลิต มีการใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของท้องถิ่นที่ดำรงมา^{๕๕}

^{๕๕} วัชร นิภาวรรณ, การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน, (รัฐสภาสาร, ปีที่ ๕๕ ฉบับที่ ๔, ๒๕๕๐) : ๒๑-๖๐.

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในระดับต่างๆ ได้ดังนี้

๑. ระดับปัจเจกบุคคล/ชุมชน ด้วยการใช้ชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง สามารถพึ่งตนเองได้ และดำเนินชีวิตอย่างพอกินพอใช้ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทำให้เกิดความสุขและความพอใจในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง และพัฒนาตนเองอยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถอยู่อย่างพอเพียงได้ในทุกสถานการณ์

๒. ระดับชุมชน ต้องอาศัยความพอเพียงในระดับครอบครัวเป็นพื้นฐาน แล้วสมาชิกร่วมหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาขยายผลในทางปฏิบัติไปสู่ระดับชุมชน มีการรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถที่มีอยู่เป็นพื้นฐานประกอบการดำเนินชีวิต มีการช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีการรวมกลุ่มและสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกัน จนนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่พอเพียงของชุมชนโดยรวม

๓. ระดับรัฐ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่ง ที่มีความพอเพียง มาร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์และร่วมมือกันสร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชน ด้วยหลักการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียง และสามารถวางนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาให้สังคมเจริญก้าวหน้าได้อย่างสมดุลและยั่งยืน^{๕๖}

จากการจำแนกระดับของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่หนึ่ง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน ที่เน้นความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว คือการที่สมาชิกในครอบครัวมีความเป็นอยู่ในลักษณะที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความต้องการในปัจจัยสี่ของตนเองและครอบครัวได้ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว และมีความพอเพียงในการดำเนินชีวิตด้วยการประหยัดและการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น จนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ

เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สอง เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับกลุ่มหรือองค์กร คือเมื่อบุคคล/ครอบครัว มีความพอเพียงในระดับที่หนึ่งแล้วจะรวมพลังกันในรูปของกลุ่มหรือสหกรณ์ เพื่อร่วมกันดำเนินงานในด้านต่างๆ ทั้งด้านการผลิต การตลาด ความเป็นอยู่ สวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการ มูลนิธิ และเอกชน

เศรษฐกิจพอเพียงระดับที่สาม เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นความพอเพียงในระดับเครือข่าย คือเมื่อกลุ่มหรือองค์กร มีความพอเพียงในระดับที่สองแล้ว จะร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อการสร้างเครือข่าย มีการติดต่อร่วมมือกับกลุ่มการเงินและบริษัทต่างๆ ทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การตลาด การจำหน่าย และการบริหารจัดการ เพื่อการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่

^{๕๖} สรรเสริญ วงศ์ช่อม, เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๔), หน้า ๖.

หลากหลาย ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านสวัสดิการ การศึกษา สังคมและศาสนาให้ได้ ประโยชน์ร่วมกัน

การจำแนกเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง ๓ ระดับ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยเริ่มจากหลักการของการพึ่งตนเอง เปลี่ยนจากการพึ่งพาตนเอง ไม่ได้หรือต้องคอยอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา (Dependent) เป็นการพัฒนาตนเอง ให้มีความเข้มแข็ง เป็นอิสระ แล้วจึงพัฒนาขึ้นเป็นการแลกเปลี่ยน การรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน จนนำไปสู่การพึ่งพากัน สงเคราะห์เกื้อกูล ร่วมมือกัน และประสานกับโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี^{๕๗}

รูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคประชาชน ชุมชน เอกชน และภาครัฐ สรุปได้ดังนี้

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคประชาชน ประยุกต์ใช้ได้ในด้านความพอประมาณ คือเน้นลงทุนตามกำลังความสามารถ ด้านความมีเหตุผล คือรู้จักใช้จ่าย ประหยัด อุดม ด้านการมีภูมิคุ้มกัน คือการสร้างวินัยทางการเงิน จัดทำบัญชีครัวเรือน ด้านความรู้ นั้น เป็นการพัฒนาตนเองตลอดเวลา ส่วนด้านคุณธรรม เป็นการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันทางสังคม โดยการเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในภาคชุมชน ชุมชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย โดยยึดหลักความพอประมาณซึ่งกำหนดให้การเติบโตของชุมชน เกิดสมดุล พัฒนาไปสู่การพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรและปัจจัยในท้องถิ่น ใช้หลักความมีเหตุผลในการตัดสินใจในประเด็นการพัฒนาชุมชน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณี กฎหมาย และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างภูมิคุ้มกันโดยมีระบบการผลิต และการตลาดที่หลากหลาย มีแผนชุมชนที่คำนึงถึงการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน เสริมสร้าง ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนให้เข้มแข็งและจัดให้มีสวัสดิการสังคม การออม ประกันสุขภาพ ขณะเดียวกันมีการส่งเสริมแนวคิดเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน จัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้าง คุณธรรม ความรู้รักสามัคคีในชุมชน เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม ความขยัน ซื่อสัตย์ อุดมทน แบ่งปัน สร้างผู้นำความคิดที่เป็นแบบอย่างที่ดี

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคเอกชน การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของภาคเอกชนให้ความสำคัญกับการพึ่งพาตนเอง การสร้างเครือข่ายและการดูแลพนักงาน ด้านความพอประมาณ เป็นการเน้นการเติบโตขององค์กรอย่างมีศักยภาพ ประกอบธุรกิจที่มีความชำนาญ ด้านความมีเหตุผล เป็นการลงทุนที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพนักงาน จ้างพนักงานที่เป็นคนในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็สร้างภูมิคุ้มกันโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างนวัตกรรม มีกิจกรรมการผลิตที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายพันธมิตร พร้อมๆ กับการส่งเสริมความรู้ ข้อมูลข่าวสาร อบรมถ่ายทอด

^{๕๗} สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบัน, ๒๕๕๐), หน้า ๒๗.

ความรู้ให้กับพนักงาน และยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม โดยการดูแลสวัสดิการของพนักงาน อยู่ร่วมกัน
ฉันท์พี่น้อง ซื่อสัตย์และไม่เอาเปรียบพนักงานหรือลูกค้า และรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาครัฐในด้านความพอประมาณ คือการเน้นการจัดทำแผนงานหรือโครงการภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ พิจารณาจัดสรรรายจ่ายให้
สอดคล้องกับรายลับและจัดสรรงบประมาณในการบริหารทรัพยากรขององค์กรเท่าที่จำเป็น ด้านมี
ความมีเหตุผล เป็นการเน้นการใช้งบประมาณตามวัตถุประสงค์ กระบวนการคิด การตัดสินใจ ต้องมี
ความเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน เป็นการทำให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม
ประเมินผล และมีแผนการบริหารความเสี่ยง ด้านความรู้^{๕๕} เป็นการให้ความสำคัญกับการถ่ายทอด
ความรู้ สร้างองค์กรเรียนรู้และเชื่อมโยงตามหลักวิชาชีพและคำนึงถึงหลักวิทยาศาสตร์ ส่วนด้าน
คุณธรรม เป็นการจัดทำแผนงานโครงการที่ก่อประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง มีความเท่าเทียม
และเป็นธรรม ยึดมั่นความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีวินัย ขยัน อดทน พากเพียรและมีคุณธรรม
ความรู้ให้กับพนักงาน และยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม โดยการดูแลสวัสดิการของพนักงาน อยู่ร่วมกัน
ฉันท์พี่น้อง ซื่อสัตย์และไม่เอาเปรียบพนักงานหรือลูกค้า และรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น

การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาครัฐในด้านความพอประมาณ คือการเน้นการจัดทำแผนงานหรือโครงการภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ พิจารณาจัดสรรรายจ่ายให้
สอดคล้องกับรายลับและจัดสรรงบประมาณในการบริหารทรัพยากรขององค์กรเท่าที่จำเป็น ด้านมี
ความมีเหตุผล เป็นการเน้นการใช้งบประมาณตามวัตถุประสงค์ กระบวนการคิด การตัดสินใจ ต้องมี
ความเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน เป็นการทำให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม
ประเมินผล และมีแผนการบริหารความเสี่ยง ด้านความรู้^{๕๖} เป็นการให้ความสำคัญกับการถ่ายทอด
ความรู้ สร้างองค์กรเรียนรู้และเชื่อมโยงตามหลักวิชาชีพและคำนึงถึงหลักวิทยาศาสตร์ ส่วนด้าน
คุณธรรม เป็นการจัดทำแผนงานโครงการที่ก่อประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง มีความเท่าเทียม
และเป็นธรรม ยึดมั่นความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีวินัย ขยัน อดทน พากเพียรและมีคุณธรรม^{๕๗}

กล่าวโดยสรุปว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดชี้แนะการปฏิบัติที่ประชาชน
รวมถึงองค์กรทุกระดับ สามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการพึ่งพาตนเองและ
พัฒนาระดับขั้นการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งจำแนกได้ ๓ ระดับ คือระดับการพึ่งพาตนเองได้
ระดับการรวมกลุ่มภายในชุมชน และระดับการเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอก โดยอาศัยความ
พอประมาณ ความมีเหตุผล มีความรู้ สติปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี เป็น
แนวทางปฏิบัติ

๒.๒.๔ เงื่อนไขความสำเร็จของการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้สรุปปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ
ในการน้อมรับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนี้

^{๕๕} วรวิทย์ อวิรุทธวรกุล, “รูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาค
ประชาชน ชุมชน เอกชน และภาครัฐ”, **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**, (ปีที่ ๔๖ ฉบับที่ ๒ เมษายน-มิถุนายน
๒๕๕๒) : ๒๒-๓๒.

๑. การรู้จักตนเอง ทำให้ตนเป็นที่พึ่งของตนเอง รู้จักพัฒนาตนเองด้วยการพยายามทำจิตใจให้ผ่องใส มีจิตใจเข้มแข็งมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตใจเอื้ออาทร รวมทั้งมีความเจริญและมีความเย็นในจิตใจอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๒. พึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ คือเมื่อมีปัญหาจากการดำเนินชีวิต ก็ให้ใช้สติปัญญาไตร่ตรองหาสาเหตุของปัญหาและแก้ไขไปตามเหตุและปัจจัยด้วยความสามารถและศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ก่อนที่จะคิดถึงผู้อื่นและมีการปรึกษาหารือถ้อยที่ถ้อยอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

๓. การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง รู้จักลดกิเลสและลดความต้องการของตนเองลง เพื่อให้เหลือแรงและเวลาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากขึ้น

๔. พลังเศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้ถ้ามีพลัง ต้องยอมรับว่างานเกษตรนั้นเป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลา และบางกิจกรรมจำเป็นต้องใช้ความพิถีพิถันจึงจะเห็นผล ดังนั้นคนที่อยู่ในอาชีพนี้จึงต้องมีความอดทน และความพยายามค่อนข้างสูง จึงจะประสบความสำเร็จในอาชีพ จากแง่มุมดังกล่าวของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงจำเป็นต้องมีชุมชน และเครือข่ายที่มีความต้องการและความเห็นที่ไปในทิศทางเดียวกันตามหลัก “ทฤษฎีสามัญญา” เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ตลอดทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทบทวนกิจกรรมที่ตนเองได้ทำมา เพื่อสร้างเป็นชุดความรู้สำหรับเป็นแนวปฏิบัติของชุมชนต่อไป

๕. การเรียนรู้ตลอดเวลา การพัฒนาอาชีพให้ประสบความสำเร็จ ความรู้จำเป็นว่าเป็นพื้นฐานของการนำไปสู่ความสำเร็จ มีผู้รู้ (ปราชญ์ชาวบ้าน) หลายท่านกล่าวว่า “...การที่เกษตรกรล้มเหลว ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพเป็นผลสืบเนื่องมาจากความรู้ไม่พอใช้ เนื่องจากเกษตรกรไม่ยอมเรียนรู้ ส่วนใหญ่มีแต่เรียนรู้ (คัดลอก) โดยไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผล สุดท้ายจึงขาดความรู้และต้องประสบกับความล้มเหลวในอาชีพ...” ดังนั้นเกษตรกรที่ทำเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จต้องรู้จักเรียนรู้ ต้องพัฒนาตนเอง รู้จักรากเหง้า รู้อดีต และรู้จักอนาคต โดยการเรียนรู้จากธรรมชาติและประสบการณ์ในโลกกว้างด้วยตนเองและผู้อื่นรวมกัน มีการสืบทอดและเรียนรู้เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เป็นสังคมที่มั่นคงและยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยใ้คุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นตัวนำ โดยไม่ได้ใช้เงินเป็นตัวตั้ง^{๕๙}

หลักของความสำเร็จของการน้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ว่าจะเกิดผลดังนี้

พอเพียง คือการบริโภคและการผลิต อยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และเหตุผล ไม่ขัดสนแต่ไม่ฟุ้งเฟ้อ

สมดุล คือการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีความสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์ (globalization) กับอภีวัฒน์ท้องถิ่น (localization) มีความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจกับการเงิน และภาคคน

^{๕๙} คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๒๑.

กับสังคมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โครงสร้างการผลิตที่สมดุลมีการผลิตหลากหลายใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ยั่งยืน คือพอเพียงอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภูมิคุ้มกันที่ดี ระบบเศรษฐกิจกับสังคมมีความยืดหยุ่นที่สามารถก้าวทันและพร้อมรับต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ตลอดจนปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก การบริหารจัดการที่ดีซึ่งสามารถป้องกันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วิฤต) ได้

คุณภาพคน มีพื้นฐานจิตใจ มีความสำนึกในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีเมตตา มีความเมตตาหวังดีให้กันและกัน หลักการดำเนินชีวิตมีความอดทนมีความเพียร ใช้สติปัญญาคิดอย่างรอบคอบก่อนทำ มีวินัย ภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต มีสุขภาพดีและมีศักยภาพ ทักษะและความรอบรู้ อย่างเหมาะสม ในการประกอบอาชีพและหารายได้อย่างมั่นคงและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง^{๖๐}

จากการพัฒนาการจัดทำดัชนีเพื่อชี้วัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงใน “โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำดัชนีวัดภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” งานวิจัยนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่จะมีการประเมินภาครัฐว่าได้ดำเนินการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ โดยการสร้างดัชนีในระดับมหภาคในมิติต่างๆ ประกอบด้วย เศรษฐกิจ จริยธรรมและวัฒนธรรม สังคม การศึกษา การบริหารจัดการของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดเป็นตัวชี้วัด ในเชิงปริมาณที่สะท้อนคุณภาพของการเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย การมีความรู้คุณธรรมเพื่อดำเนินกิจกรรมทุกชนิดบนเงื่อนไขของความสำเร็จ ความพอประมาณและการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อการพัฒนาทุกด้านไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลมั่นคงและยั่งยืน เพื่อความสุขของหน่วยในการวิเคราะห์หรือหน่วยที่ปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประโยชน์สุขของสังคมไทยในภาพรวม

คำนิยามและองค์ประกอบของดัชนีชี้วัดในมิติต่างๆ ที่สอดคล้องตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีทั้งหมด ๗ มิติ ดังต่อไปนี้

มิติเศรษฐกิจ หมายถึงการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านเศรษฐกิจกับการพัฒนาด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตและบริการในระดับที่เหมาะสม ไม่ก่อหนี้จนเกินระดับรายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตอย่างสมเหตุสมผล มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ บนฐานของความรู้และคุณธรรม โดยพัฒนาดัชนีที่สะท้อนจาก ความสมดุลของการพัฒนา ความมีเหตุผล มีประสิทธิภาพ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การพัฒนาบนฐานความรู้ และระบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรม

มิติจริยธรรมและวัฒนธรรม หมายถึงการดำรงรักษาและสืบสานไว้ซึ่งค่านิยม ความเชื่อ หลักคำสอนทางศาสนา รวมทั้งวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่ดีงาม ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบไทยให้มีความเข้มแข็งสามารถสร้างเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อพร้อมรับกับกระแส

^{๖๐} พิมพิมล แก้วมณี, “การประเมินตนเองของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง”, การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้ สะท้อนได้จากพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในเรื่องของความซื่อสัตย์ สุจริต ความมีระเบียบวินัยในตนเอง ความมีสติสัมปชัญญะ ความอดทน ความเพียรและความกตัญญู กตเวทิตะ แต่เนื่องจากข้อมูลลักษณะดังกล่าวไม่มีการจัดเก็บมาก่อน ข้อมูลที่สะท้อนจริยธรรมและ วัฒนธรรม จึงพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้น อันได้แก่ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมี ภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ จิตใจ การสืบสานวัฒนธรรมและการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา

- ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง (การไม่ประพฤติดังกล่าวที่ต่อต้านสังคม หรือทำความเดือดร้อนสร้างความเสียหายให้กับสังคม)

- การมีภูมิคุ้มกันทางกาย อารมณ์ จิตใจ (ความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม)

- ความยึดมั่นในหลักศาสนาธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งามของชาติ (การสืบสาน วัฒนธรรมไทย ส่งเสริมพระพุทธศาสนา และการพัฒนาความรู้คุณธรรม)

มิติทางสังคม หมายถึงการเสริมสร้างสังคมที่มีความมั่นคงของมนุษย์และความเข้มแข็ง ของทุนทางสังคม โดยมุ่งเน้นการเสียสละแบ่งปันและช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกันและกัน มีความรัก สามัคคี ร่วมมือร่วมใจทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมส่วนรวม ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคมใน ฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยพัฒนาดัชนีที่สะท้อนจาก การเข้าถึงบริการสาธารณะและสวัสดิการ ทางสังคม การแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี และความ รับผิดชอบต่อสังคม

มิติทางการศึกษา หมายถึงระบบการจัดการศึกษาที่นำไปสู่ความสามารถในการ พึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความสามารถในการปรับตัวอย่างรู้เท่าทันใน กระแสโลกาภิวัตน์ โดยพัฒนาดัชนีที่สะท้อนจากกระบวนการและผลผลิตที่ช่วยให้พึ่งตนเองได้บน พื้นฐานของความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาดัชนีที่สะท้อนจากการเป็นสังคมแห่งความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความเสมอภาคในการเข้าถึงความรู้ และการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

มิติด้านการบริหารและการจัดการภาครัฐและเอกชน หมายถึงการเสริมสร้างความเป็น เศรษฐกิจพอเพียง ขององค์กรทั้งภาครัฐและธุรกิจ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม โดยพัฒนาดัชนีที่ สะท้อนจาก ความโปร่งใส ความสามารถในการตรวจสอบภาครัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพของภาคธุรกิจเอกชน และการมีสำนึกร่วม รับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจและเอกชน

มิติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของ ทรัพยากรมนุษย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ที่ต่อยอดจากภูมิปัญญาที่มีอยู่เดิมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ พึ่งพาตนเองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระยะยาว โดยพัฒนาดัชนีที่สะท้อนจาก การจัดสรร ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาคน การพัฒนาขีดความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในประเทศ การพัฒนาเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระยะยาว และความเหมาะสมของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อประยุกต์ใช้กับบริบทของประเทศไทยและ ท้องถิ่น

มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงการรู้จักใช้และสงวนรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีสติปัญญาและภูมิปัญญาตาม

หลักของ “ความมีเหตุผล” และ “ความพอประมาณ” รวมถึง “ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี” เพื่อลดความเสี่ยงและพึ่งพาตนเอง ให้ได้มากที่สุด ภายใต้เงื่อนไขของการมีคุณธรรมที่มีความเกื้อกูลช่วยเหลือกัน และคำนึงถึงส่วนรวม โดยพัฒนาดัชนีที่สะท้อนจาก การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีเหตุผลและพอประมาณ การสงวนรักษาคุณภาพ และความหลากหลาย และเพิ่มคุณค่าทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และการมีส่วนร่วมและความเป็นธรรมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^{๖๑}

อย่างไรก็ตาม การจัดทำดัชนีวัดความเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้มีการดำเนินการอยู่นี้ จัดไว้ว่าเป็นความพยายามในขั้นแรก ซึ่งอาจจะมีข้อผิดพลาดและข้อบกพร่อง ที่จำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุปว่า แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม มุ่งเน้นการพึ่งตนเองโดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนเงื่อนไขมีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืน

๒.๒.๕ การบริหารจัดการเศรษฐกิจพอเพียง

การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงแนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานที่บุคคลหรือหน่วยงานนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลง พัฒนาหรือสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยเนื้อแท้แล้ว แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้นน่ายกย่องเลื่อมใสศรัทธาท่านองเดียวกับหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในเรื่องทางสายกลาง กล่าวคือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนทุกระดับ ยึดถือในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางสูงสุด คือประเทศชาติและประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข แนวทางดังกล่าวนี้มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางที่คำนึงถึงหลักการสำคัญ คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน นอกจากนั้นยังอาศัยหลักการพึ่งตนเอง การเสริมสร้างคุณภาพคนให้มีทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน การรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่าย ตลอดจนความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย คำว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้น อาจเทียบเคียงได้กับคำว่า เศรษฐกิจทางสายกลาง เศรษฐกิจของความพอดี เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจชาวพุทธ เศรษฐกิจพออยู่พอกิน และเศรษฐกิจอย่างมีสตินั่นเอง

^{๖๑} อภิชัย พันธเสน, โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำดัชนีวัดภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐), หน้า ๗๕-๘๒.

จุดเด่นของการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ คือ^{๒๒}

๑. มีพื้นฐานมาจากหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมหรือชุมชนไทย

๒. ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตน การดำรงชีวิต และการปฏิบัติงานของประชาชนและชุมชนในทิศทางที่ควรจะเป็นเพื่อให้ประชาชนและชุมชนมีความสุขพ้นจากปัญหาและวิกฤตต่างๆ อย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓. เป็นแนวทางปฏิบัติที่เป็นระบบมีขั้นตอนและไม่ได้เจาะจงเฉพาะกลุ่มเกษตรกรหรือเฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงประชาชนและชุมชนทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๔. นำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกชุมชนตลอดเวลา

การบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเกี่ยวข้องกับชุมชนอย่างแยกไม่ออก เห็นได้จาก

๑. เกี่ยวข้องกับชุมชนทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นบุคคล ครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศหรือรัฐ และประชาคมโลก เป็นต้น

๒. มุ่งพัฒนาหรือส่งเสริมชุมชนหรือประชาชนในชุมชนให้เป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนา

๓. ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

๔. ให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเองของประชาชนในชุมชน ชุมชนอยู่ได้ด้วยตนเองและไม่ต้องพึ่งพาพึ่งพิงคนอื่นหรือชุมชนอื่น

๕. เน้นเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชน

๖. เน้นเศรษฐกิจที่มุ่งสร้างชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อให้มีชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจ

๗. เน้นการรวมกลุ่มของประชาชนในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพเกษตรผสมผสาน กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มธุรกิจชุมชน และกลุ่มกองทุนชุมชน

๘. ดำเนินการในรูปของเครือข่ายชุมชนทุกระดับอย่างเป็นระบบ โดยประสานงานและร่วมมือกับภาคธุรกิจ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาครัฐในด้านเงินทุน การตลาด การผลิตการบริหารจัดการ และข้อมูลข่าวสาร

๙. ให้ความสำคัญกับการผสมผสานหรือบูรณาการความเข้มแข็งของชุมชนพร้อมกันทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรม

๑๐. เป็นการบริหารจัดการของชุมชนหรือประชาชนในชุมชนเอง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนไทยโดยตลอดมากกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่

^{๒๒} ธีรยุทธธน์ นันตिका, “บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอต๋อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นจากสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ แนวคิดการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจึงสามารถประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศชาติได้ในทุกภาคการผลิต รวมทั้งเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและปฏิบัติงานของประชาชนไทยในทุกระดับ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมจนถึงระดับรัฐในทิศทางที่ต้องการให้การพัฒนาและการบริหารจัดการประเทศดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจเพียงนี้ พระองค์ท่านได้ให้ไว้อย่างครอบคลุม รวมทั้งทรงมีพระราชวินิจฉัยไว้ด้วยว่าสาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจเกิดจากความโลภเป็นหลัก ทำให้เกิดความคิดและการกระทำที่เบียดเบียนและเดือดร้อนกันไปทั่ว

หลักการสำคัญของการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนจากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา สามารถประมวลและสรุปสาระสำคัญเป็น^{๒๓}

ประการที่ ๑ ความพอประมาณ หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนเน้นการผลิตและบริโภคโดยยึดหลักทางสายกลาง ความพอเพียง และความพอดีในเวลาเดียวกัน ก็ก้าวให้ทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ด้วย

- ความพอประมาณในระดับบุคคล เช่น เน้นการผลิต การบริโภค และการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และไม่หลงใหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พึ่งธนาคารอยู่กับสิ่งใด
- ความพอประมาณในระดับชุมชน เช่น เน้นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าที่ส่งเสริมให้ชุมชนและเครือข่ายสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น อันจะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี ประสพการณ์ การแบ่งปัน และการช่วยเหลือกัน

หากพิจารณาความพอประมาณโดยแบ่งเป็น ๖ ด้าน คือด้านจิตใจ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า

๑. ความพอประมาณด้านจิตใจ เน้นจิตใจให้ประชาชนในชุมชนรู้จักพอ รู้จักประมาณ และพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน ยึดมั่นในทางสายกลาง

๒. ความพอประมาณด้านสังคม มุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสงบสุข ประชาชนมีเมตตา เอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามัคคีร่วมมือกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันโดยปราศจากการเบียดเบียน และเอาเปรียบกันภายในชุมชน

๓. ความพอประมาณด้านวัฒนธรรม สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข วัตถุนิยม และบริโภคนิยม

^{๒๓} ธีธัญญรัตน์ นันตिका, “บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

๔. ความพอประมาณด้านเศรษฐกิจ สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาอาชีพ พึ่งตนเองได้ พ้นจากความยากจน มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น และพ้นจากการเป็นหนี้สิน

๕. ความพอประมาณด้านเทคโนโลยี หมายถึงใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพของตนเอง และชุมชน

๖. ความพอประมาณด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงการไม่เบียดเบียนธรรมชาติจนเกินไป การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอดี ใช้อย่างคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมกับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

ประการที่ ๒ ความมีเหตุผล หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนตัดสินใจและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น อย่างรอบคอบ

ประการที่ ๓ การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรในการเตรียมความพร้อม รู้เท่าทันต่อผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว มีความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

ประการที่ ๔ การพึ่งตนเอง หมายถึงประชาชนและชุมชนสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่ได้ด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นจนเกินความจำเป็น โดยเน้นความสามารถของประชาชนและชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงประชาชนหรือชุมชนนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่ประชาชนหรือชุมชนไม่ได้เป็นเจ้าของ

- การพึ่งตนเองในระดับบุคคล เช่น ประชาชนในชุมชนมีการพึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อตนเอง ชุมชนและประเทศชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

- การพึ่งตนเองในระดับชุมชน เช่น แต่ละชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรง เป็นอิสระ มีเกียรติและมีความภาคภูมิใจว่ายืนได้ด้วยขาของตนเอง หากจัดแบ่งเป็นการพึ่งตนเองในด้านต่างๆ จะเห็นได้ดังนี้

๑. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

๒. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงและเป็นอิสระ

๓. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในชุมชนใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างฉลาด และหาหนทางเพิ่มมูลค่าโดยยึดหลักของความยั่งยืน

๔. ด้านเทคโนโลยี เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมที่สอดคล้องกับพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน ความต้องการและสภาพแวดล้อมของชุมชน รวมทั้งควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของชุมชนเอง

๕. ด้านเศรษฐกิจ สนับสนุนระบบเศรษฐกิจของทุกชุมชนให้ยึดหลักการ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรก

เมื่อเหลือจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา ผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาดก็จะเป็นกำไรของประชาชนหรือชุมชน ในภาพการณ์เช่นนี้ประชาชนหรือแต่ละชุมชนจะกลายเป็นสถานะเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้กระทำต่อตลาดแทนที่ตลาดจะเป็นตัวกระทำหรือเป็นตัวกำหนดดังที่เคยเป็นอยู่ ทั้งนี้ จะต้องมีการประหยัด ลดค่าใช้จ่ายหรือลดรายจ่าย ยึดหลักพออยู่พอกิน พอใช้ และสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคในพื้นที่หรือชุมชนของตนเอง เช่น ข้าว น้ำ ปลา ไข่ ไม้ผล และพืชผักด้วย

ประการที่ ๕ การเสริมสร้างคุณภาพคนให้มีทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน หมายถึง การเสริมสร้างคุณภาพของคนหรือประชาชนทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ด้านวัตถุครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้คนมีความรู้ มีวิชาการ มีความรอบรู้ มีความรอบคอบ และมีความระมัดระวัง ส่วนด้านจิตใจ ครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้คนมีคุณธรรม คือคิดและทำคุณงามความดีเป็นประจำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมให้ละความชั่วและทำความดี ไม่เบียดเบียน มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความอดทน มีความรอบคอบ มีความประหยัด มีความเมตตา มีความเอื้ออาทร และมีความสามัคคี เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันประกอบอาชีพต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จประโยชน์ที่เกิดขึ้น จึงมิได้หมายถึงรายได้เพียงอย่างเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การสร้างความมั่นคงในสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชุมชนไทยให้คงอยู่ตลอดไป

การเสริมสร้างคุณภาพคนที่เน้นด้านจิตใจโดยการละความชั่วและทำความดี เช่น การปฏิบัติตนในแนวทางที่ละความชั่วและทำความดี ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตนเองและทำลายผู้อื่น ในเวลาเดียวกัน ควรพยายามสร้างคุณดีให้แก่ตัวเองอยู่เสมอ และการไม่เบียดเบียน เช่น ละเลิกการแก่งแย่งและเบียดบังผลประโยชน์รวมทั้งการแข่งขันกันในการค้าขายและประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันรุนแรง โดยประชาชนและชุมชนควรประกอบอาชีพด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ

ประการที่ ๖ การรวมกลุ่ม หมายถึงการที่ประชาชนและชุมชนให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม โดยประชาชนหรือองค์กรในชุมชนจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ให้หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจการค้าขาย และการท่องเที่ยวระดับชุมชน เมื่อประชาชนหรือองค์กรในชุมชนได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็ง และมีเครือข่ายที่กว้างขวางมากขึ้นแล้ว ประชาชนในชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตไปได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่า เศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อมๆ กับสถานการณ์ด้านการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นด้วย

ประการที่ ๗ การสร้างเครือข่าย หมายถึงประชาชนและชุมชนร่วมมือกันสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันและร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ การบริหารจัดการ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา ทำให้เกิดเครือข่ายชุมชนที่ยึดการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน

แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ในที่สุด การสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบนั้นควรจะมี ความเชื่อมโยงกันของชุมชนทุกระดับ ตั้งแต่ บุคคล ครอบครัว หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศหรือรัฐ และ ประชาคมโลก

ประการที่ ๘ ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึงการสนับสนุนให้ประชาชน และชุมชนยึดถือการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีสมดุลระหว่างกระแสการแข่งขันจากโลกาภิวัตน์และ กระแสท้องถิ่นนิยม มีความหลากหลายในโครงสร้างการผลิต มีการใช้ทุนที่มีอยู่ในสังคมให้มี ประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของท้องถิ่นที่ดำรง

กล่าวโดยสรุปว่า การบริหารจัดการเป็นแนวทางที่สำคัญในการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างมั่นคงและยั่งยืนให้แก่ ประชาชน ชุมชน มีส่วนช่วยป้องกันมิให้ประชาชนในชุมชนถูกกลืนกินโดยกระแสโลกทุนนิยมที่แผ่ ขยายและมีอิทธิพลไปทั่วโลก สร้างและป้องกันจิตใจของประชาชนให้เข้มแข็งมั่นคงยั่งยืนและมี กำลังใจเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการยึดทางสายกลางที่รู้จักพออย่างมีสติและใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น ตรงกับคำว่า Local Government ซึ่งเป็นระบบการปกครอง ตามหลักของการกระจายอำนาจ (Decentralization) อีกทั้งยังกำหนดขึ้นบนพื้นฐานอุดมการณ์ ประชาธิปไตย ที่มุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทาง การเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการ ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือ สถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการ ปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง^{๖๔}

๒.๓.๑ ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำลงมาจากชาติ หรือระดับมลรัฐและรัฐ (ในกรณีที่ประเทศเป็นสหพันธรัฐหรือรัฐรวม) ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและมี อำนาจอย่างเพียงพอที่จะทำกิจกรรมในท้องถิ่นโดยตนเอง รวมทั้ง อำนาจเก็บภาษี หรือการให้แรงงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าวนี้ อาจจะได้รับเลือกตั้งหรือจาก การจัดสรร (แต่งตั้ง) ขึ้นมาโดยท้องถิ่นก็ได้” โดยอธิบายเพิ่มเติมว่า “การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นการ ปกครองของตนเองของชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่งที่เมืองค์การเกิดขึ้นทำ หน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดมี

^{๖๔}เกรียงไกร ชัยชมพู, “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนบนในการเสริมสร้าง ธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

อำนาจในการบริหารงานคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจ และมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรที่สำคัญขององค์กรนั้น^{๖๕}

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึงการปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่นมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บท บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นอิสระใหม่แต่อย่างใด^{๖๖} ตลอดหมายถึงการปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใด ที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรสำคัญขององค์กรนี้^{๖๗} รวมถึงการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจาก การควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด^{๖๘} ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นยังหมายถึงหน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะและหน่วยการปกครอง ดังกล่าวนี้อาจจัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง^{๖๙}

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้งานดำเนินไปอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรงกับประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะต้องการทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และยิ่งมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นได้เลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนมาบริหารราชการในท้องถิ่นโดยมีงบประมาณของตนเองและอิสระในการบริหารงาน

^{๖๕} ลีจิต ธีระเวคิน, การเมืองการปกครองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘) : ๑๕๙.

^{๖๖} วิฑูร บุญประสาธ, “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการจังหวัดสุพรรณบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙).

^{๖๗} หกวน ชูเพ็ญ, เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น, (มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๖), หน้า ๓๔.

^{๖๘} แอร์ริส จี. มอนตาญ, “การปกครองส่วนท้องถิ่น”, http://govt101.blogspot.com/2008/08/blog-post_2237.html (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๕)

^{๖๙} โจน เจ. คลาร์ก, “การปกครองส่วนท้องถิ่น”, http://govt101.blogspot.com/2008/08/blog-post_2237.html (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๕)

พอสมควร^{๗๐} ทั้งนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองของรัฐและโดยนัยที่จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรจัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของตนเองได้^{๗๑}

กล่าวโดยสรุปว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองของรัฐ โดยรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยงานปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้จะต้องอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

๒.๓.๒ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปการปกครองตนเอง (Local Government) เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้นๆ ดังนั้น ลักษณะของการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญจึงมีดังนี้

๑. มีสถานะตามกฎหมาย (Segal Status) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย เช่น ประเทศไทยมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

๒. มีพื้นที่และระดับ (Area and Levels) หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น

๓. มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ (Devolution of Power and Function) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ให้หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

^{๗๐} อ้างใน สวิท พงศ์ตัน, “นโยบายและการรับโอนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชน : กรณีศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแห่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลแสนไห อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๐).

^{๗๑} ประทาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๘-๙.

๔. มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์การนิติบุคคลโดยเอกเทศจากองค์การของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้ เพื่อดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

๕. มีการเลือกตั้ง (Election) การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

๖. มีอำนาจอิสระ (Autonomy) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้จ่ายเงินของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

๗. มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

๘. มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐ และอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

ทั้งนี้ การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยจะมีลักษณะสมบูรณ์ตามที่กล่าวมามากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของประเทศ ความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองของประชาชน เป็นต้น^{๗๒}

๒.๓.๓ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยหลักสากลมีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษากับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจการของท้องถิ่นด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง

๒. เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง คือเป็นการปกครองโดยประชาชน ดังนั้น จึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่บางประการได้ โดยมีการจัดองค์การที่ประกอบด้วยฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติของท้องถิ่นเอง ซึ่งประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในแทบทุกขั้นตอน

^{๗๒} สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง, รายงานผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ และการกำกับดูแล ตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : มีสเตอร์ก๊อปปี, ๒๕๔๗), หน้า ๔-๕.

๓. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง เมื่อสังคมขยายตัวและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น รัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องกระจายอำนาจบางประการให้ท้องถิ่นรับผิดชอบแทน ซึ่งจะช่วยนำบริการสาธารณะไปสู่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๕. เพื่อความประหยัด โดยท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ^{๗๓}

๒.๓.๔ องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การปกครองส่วนท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง อันจะนำไปสู่ความเลื่อมใสศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

๒. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

๒.๑ ภารกิจของรัฐบาลกลางมีอยู่มากมาย และนับวันจะยิ่งขยายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นของแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

๒.๒ รัฐบาลกลางไม่อาจจะดำเนินการในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงเพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกันการแก้ปัญหาหรือการจัดการบริหารโครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหา และเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น

๒.๓ กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่นและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศส่วนรวม ซึ่งเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง

^{๗๓} เกรียงไกร ชัยชมภู. “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนบนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

๓. การปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

๔. การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง และการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนเอง และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

๕. การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาแตกต่างกันไป

๖. การปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักกระจายอำนาจ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเอง โดยไม่ต้องรอคอยความช่วยเหลือจากรัฐบาลให้แต่ฝ่ายเดียว ลักษณะเช่นนี้เป็นหลักสำคัญของการพัฒนาชนบทเป็นอย่างยิ่ง^{๗๔}

๒.๓.๕ กระบวนการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โครงสร้างและรูปแบบที่สำคัญได้แก่ องค์ประกอบ คือการมีฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นองค์กรที่จะต้องทำหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดโครงสร้างของการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยหลักการถือว่าต้องมีองค์การที่สำคัญซึ่งได้แก่ สภาท้องถิ่น ซึ่งสภาท้องถิ่นนี้จะแสดงถึงสิทธิการปกครองตนเองของประชาชน ด้วยการเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองและการบริหารงานของท้องถิ่น

สภาท้องถิ่นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและเป็นไปตามหลักที่จะให้ประชาชนได้มีการเลือกตั้งบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนตน ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมาชิกสภาจะต้องกำหนดให้สมาชิกสภาเป็นฝ่ายที่มาจาก การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาในฐานะที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัตินั้นโดยทั่วไปแล้วจะมีหน้าที่ที่สำคัญคือ

๑.๑ หน้าที่ในทางนิติบัญญัติ โดยการเสนอร่างข้อบังคับหรือกฎหมายและมีหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติให้ความเห็นชอบต่อการประกาศใช้ข้อบังคับหรือกฎหมายของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น

^{๗๔} ศิริ พรหมดี, การปกครองท้องถิ่นไทย, (ลำปาง : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑.

๑.๒ หน้าที่ในการควบคุมฝ่ายบริหาร โดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปราย หรือ การเป็นกรรมการสภาทั้งในรูปกรรมการสามัญหรือกรรมการวิสามัญ โดยกรรมการสามัญก็คือ คณะกรรมการที่มีแต่สมาชิกสภาล้วนๆ ประกอบเป็นคณะกรรมการ ส่วนกรรมการวิสามัญจะ ประกอบด้วยสมาชิกสภากับบุคคลอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกสภา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาและในการแต่งตั้งคณะกรรมการสภานี้ประธานสภาเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

๒. ฝ่ายบริหารของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

ฝ่ายบริหารต้องมีบทบาทอันสำคัญในการบริหารงานท้องถิ่น แต่ตามกฎหมายจะกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร แบ่งได้เป็น

๒.๑ อำนาจในการปกครองบังคับบัญชา เป็นลักษณะอำนาจในการบริหารโดยฝ่ายบริหารจะมีอำนาจหน้าที่ในการปกครองบังคับบัญชาพนักงานประจำหรือข้าราชการประจำของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้

๒.๒ อำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการตามกฎหมาย อันเป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น อำนาจหน้าที่ในการรักษาความสะอาด อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นต้น^{๗๕}

๒.๓.๖ การกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการและรูปแบบในการจัดระบบภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปรากฏโดยทั่วไปนั้น มีอยู่ ๓ แนวคิด ดังนี้

๑. ภารกิจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หลักการกำหนดภารกิจหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบนี้หมายถึงว่า ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีขอบข่ายเพียงใดและครอบคลุมกิจกรรมอะไรบ้างนั้น จะถูกกำหนดโดยกฎหมายซึ่งให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ในภารกิจนั้นๆ กล่าวคือในอีกแง่หนึ่งย่อมแสดงว่า ภารกิจหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำได้นั้นจะต้องมีกฎหมายรับรองหรือระบุเอาไว้ว่า เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำภารกิจบางด้านที่กฎหมายมิได้ระบุไว้ จะถือว่าการกระทำที่ละเมิดขอบข่ายอำนาจหน้าที่ที่ตนสามารถกระทำได้หรือเป็นการใช้อำนาจเกินกว่ากฎหมายที่กำหนดให้ได้ (Ultra Vires) ดังนั้น ภายใต้หลักการเช่นนี้ ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถูกกำกับโดยกฎหมายนั่นเอง

๒. ภารกิจหน้าที่ตามหลักความสามารถทั่วไป (General Competence)

ภายใต้รัฐที่ระบอบการปกครองท้องถิ่นมีการจัดการกิจหน้าที่ไปตามหลักความสามารถทั่วไป หมายความว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำภารกิจหน้าที่ได้อย่างกว้างขวาง ตราบเท่าที่ไม่เป็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมายหรือกระทบต่ออำนาจของสถาบันการปกครองอื่นๆ นั่นคือ

^{๗๕}เกรียงไกร ชัยชมภู, “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนบนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

เป็นการถือหลักความจำเป็นและความต้องการของชุมชนเป็นหลัก หากชุมชนท้องถิ่นเกิดข้อเรียกร้องต้องการอะไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการในกิจกรรมนั้นๆ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ ดังนั้น ในทางกฎหมายจึงไม่ปรากฏการระบุงการกิจหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกมาเป็นรายกิจกรรม แต่จะให้อิสระกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการอะไรก็ได้เพื่อตอบสนองความต้องการภายในชุมชนของตนเอง

๓. การกิจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย (Mandatory Delegated Function)

โดยทั่วไปแล้ว หลักการที่กำหนดการกิจหน้าที่สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอยู่สองระบบใหญ่ๆ ดังที่กล่าวถึงไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏหลักการจัดการกิจในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งมักจะปรากฏซ่อนอยู่ภายใน ได้แก่ การกิจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งหมายถึงหลักการจัดการกิจสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือว่า การกิจหน้าที่ในกลุ่มนี้เป็นภารกิจของรัฐ ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้มีขึ้น หากแต่รัฐได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแทน^{๗๖}

๒.๓.๗ งบประมาณและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การคลังและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะ เนื่องจากหากท้องถิ่นไม่มีรายได้เป็นของตนเองแล้ว การบริหารงานอย่างอิสระจะไม่อาจเป็นไปได้ และท้ายที่สุดย่อมส่งผลให้ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้รับการตอบสนองตามความมุ่งหมายแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ปฏิญญาสากลว่าด้วยการปกครองตนเองของท้องถิ่น ได้บัญญัติเรื่องการคลังและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอาไว้ ในมาตรา ๘ ทรัพยากรขององค์กรท้องถิ่น ว่า

๑. องค์กรท้องถิ่นควรมีอำนาจที่จะมีทรัพยากรด้านการคลังของตนเองอย่างเพียงพอ โดยอาจต่างกับรายได้ของรัฐบาลระดับอื่นๆ และมีอำนาจที่จะใช้รายได้ของตนอย่างเสรีภายในขอบเขตอำนาจของท้องถิ่นนั้นๆ

๒. การจัดสรรทรัพยากรให้แก่องค์กรท้องถิ่นจะต้องมีสัดส่วนที่สมเหตุสมผลกับงานที่ท้องถิ่นต้องปฏิบัติ ทรัพยากรเหล่านี้จะต้องมีอยู่อย่างสม่ำเสมอและเกิดขึ้นใหม่ได้เอง เพื่อที่ท้องถิ่นจะได้จัดบริการสาธารณะได้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย และเพียงพอต่อการวางแผนการเงิน การมอบหมายหน้าที่ใหม่มาให้อาจต้องมาพร้อมกับการจัดสรรทรัพยากรการคลังที่จำเป็นต่อการจัดบริการนั้น

๓. องค์กรท้องถิ่นจะต้องมีทรัพยากรการคลังในสัดส่วนที่เหมาะสมจากการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ค่าธรรมเนียมและค่าบริการ โดยท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดอัตราได้เอง

๔. ภาษีอากรท้องถิ่นจะมีสิทธิเก็บได้เองหรือที่ท้องถิ่นจะได้รับในสัดส่วนที่มีการรับประกันว่าจะได้รับแบ่งมานั้นจะต้องมีลักษณะทั่วไปลอยตัวและยืดหยุ่นได้อย่างเพียงพอที่จะทำให้ท้องถิ่นสามารถใช้จ่ายได้ทันกับความรับผิดชอบ^{๗๗}

^{๗๖} ไกรวิทย์ พวงงาม, มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น : วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔๘-๑๕๓.

^{๗๗} อ่างใน สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๙๖.

๒.๓.๘ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าโดยหลักการแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอิสระในการบริหารงาน แต่ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระมากเกินไปก็จะมีผลกระทบต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของรัฐ รัฐจึงจำเป็นต้องทำการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในทางการเมือง การปกครองทางเศรษฐกิจ ทางกฎหมาย และทางการคลัง

อนึ่ง การบัญญัติรับรองเรื่องการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะมีผลให้นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะที่ชัดเจน โดยเฉพาะในประเทศที่มีการปกครองในระบบรัฐเดี่ยวที่ต้องการเอกภาพในการปกครอง อันจะทำให้องค์กรส่วนกลางของรัฐไม่สามารถเข้าแทรกแซงกิจการของท้องถิ่นได้ทุกเรื่อง มิฉะนั้นอาจขัดกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ^{๗๘}

๑. กระบวนการที่ใช้ในการกำกับดูแลองค์กรท้องถิ่นจะต้องกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

๒. การกำกับดูแลองค์กรท้องถิ่นโดยทั่วไป จะกำกับดูแลความรับผิดชอบด้วยกฎหมายของท้องถิ่นนั้น

สำหรับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติขอบเขตของการใช้อำนาจกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังนี้^{๗๙}

๑. การกำกับดูแลต้องทำเท่าที่จำเป็น
๒. การกำกับดูแลต้องมีกฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ และต้องกำกับดูแลภายในขอบเขตของกฎหมายนั้นด้วย
๓. การกำกับดูแลต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม
๔. การกำกับดูแลจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้
๕. การกำกับดูแลนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้

นอกเหนือจากการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรัฐแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังเพิ่มบทบัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้อำนาจของตนเองในการตรวจสอบกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ โดยสามารถเข้าชื่อกันขอให้ถอดถอนผู้ที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งออกจากตำแหน่งได้^{๘๐}

^{๗๘} อ่างใน สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๙๗.

^{๗๙} วุฒิสภา ตันไชย และธีรพรณ ใจมั่น, การศึกษารูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๔๘), หน้า ๒๑.

^{๘๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๕.

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดเกี่ยวกับผู้ใช้อำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ โดยกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอมีอำนาจและหน้าที่ในการควบคุมดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรายละเอียดของการกำกับดูแลต้องเป็นไปตามกฎหมายซึ่งอาจเป็นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกฎหมายอื่น และให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผ่านส่วนราชการซึ่งมีหน้าที่ควบคุมราชการส่วนท้องถิ่นและมีอำนาจยับยั้งการปฏิบัติราชการที่ขัดต่อนโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของราชการส่วนท้องถิ่น^{๔๑}

ในทางวิชาการ วิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถกระทำได้ ๒ วิธี คือ การกำกับดูแลโดยตรง และการกำกับดูแลโดยอ้อม^{๔๒}

การกำกับดูแลโดยตรง แยกพิจารณาได้ดังนี้

๑. การกำกับดูแลตัวบุคคล วิธีการกำกับดูแลที่สำคัญ คือการที่ส่วนกลางมีอำนาจแต่งตั้งตัวบุคคลหรือองค์กร หรือถอดถอนบุคคลขององค์กรที่ถูกควบคุมได้ เป็นต้น

๒. การกำกับดูแลองค์กร วิธีการกำกับดูแลที่สำคัญ คือการที่ส่วนกลางมีอำนาจในการยุบสภาท้องถิ่นเพื่อให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นใหม่ได้

๓. การกำกับดูแลเหนือการกระทำ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจกำกับดูแลจะควบคุมการกระทำขององค์การกระจายอำนาจเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้น และในขณะเดียวกันก็ตรวจสอบถึงดุลยพินิจด้วยซึ่งในกรณีหลังนั้นจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการ วิธีการก็คือผู้กำกับดูแลมีอำนาจสั่งยกเลิกนิติกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ด้วยตนเองเลยทีเดียว

นอกจากนั้น ถ้าพิจารณาจากการให้ความเห็นชอบ เราจะพบว่าเป็นการกำกับดูแลมากยิ่งขึ้น เช่น การกระทำขององค์การกระจายอำนาจที่สำคัญบางอย่างก่อนที่จะประกาศใช้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้กำกับดูแลเสียก่อน

การกำกับดูแลโดยอ้อม

๑. การใช้เงินอุดหนุนเป็นมาตรการในการกำกับดูแล เงินอุดหนุนเป็นมาตรการในการกำกับดูแลทางอ้อมประเภทหนึ่งซึ่งจำกัดเสรีภาพในทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

๒. การใช้สัญญามาตรฐานเป็นมาตรการในการกำกับดูแล สัญญามาตรฐานคือสัญญาที่บุคคล (หรือนิติบุคคล) ทางกฎหมายมหาชน หรือทางกฎหมายแบ่งบุคคลหนึ่งกระทำขึ้นโดยแบบของสัญญานั้นถูกกำหนดขึ้นโดยบุคคลที่สาม การที่แบบของสัญญานี้ถูกกำหนดขึ้นโดยบุคคลที่สามแล้ว จึงเท่ากับว่าบุคคลที่ทำสัญญานั้นๆ ถูกจำกัดอำนาจและการริเริ่มสร้างสรรค์ในการกำหนดรายละเอียดของสัญญา นั้นเอง

^{๔๑} วุฒิสภา ตันไชย และธีรพรรณ ใจมั่น, การศึกษารูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๔๘), หน้า ๖.

^{๔๒} สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗), หน้า ๕๙-๖๓.

สำหรับการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจำแนกได้ดังนี้

๑. การกำกับดูแลตัวบุคคล ได้แก่ การสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง การวินิจฉัยกรณีมีข้อสงสัยว่าความเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นสิ้นสุดลงหรือไม่

๒. การกำกับดูแลองค์กร ซึ่งได้แก่ อำนาจในการยุบสภาท้องถิ่น

๓. การกำกับดูแลการกระทำ ได้แก่การให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นและการควบคุมการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. การกำกับดูแลทางการคลัง โดยการออกกฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติ และมีการตรวจสอบการคลัง

ทั้งนี้ การใช้อำนาจกำกับดูแลจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และขอบเขตตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด^{๘๓}

๒.๓.๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยแบ่งออกเป็น ๕ รูปแบบ ดังต่อไปนี้^{๘๔}

ตารางที่ ๒.๒ สรุปข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

ประเภท	จำนวน
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๗๖ แห่ง
เทศบาล	๒,๒๖๖ แห่ง
เทศบาลนคร	๒๙ แห่ง
เทศบาลเมือง	๑๖๗ แห่ง
เทศบาลตำบล	๒,๐๗๐ แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล	๕,๕๐๙ แห่ง
องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา)	๒ แห่ง
รวม	๗,๘๕๓ แห่ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเหล่านี้มีการจัดความสัมพันธ์ในเชิงบทบาทหน้าที่โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับบน (Upper tier) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปฏิบัติการ (Lower tier)^{๘๕} องค์กรในระดับบนได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะขนาดใหญ่ระดับจังหวัด รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะที่มี

^{๘๓} วุฒิสภา ต้นไชย และธีรพรณ ใจมั่น, การศึกษารูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๓.

^{๘๔} “กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สรุปข้อมูล อบท. ทั่วประเทศ”, <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

^{๘๕} วีระศักดิ์ เครือเทพ, นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

ค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆในพื้นที่ ทำหน้าที่ประสานงาน จัดบริการสาธารณะที่มีความเกี่ยวข้องหรือต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในจังหวัดและให้ความช่วยเหลือทั่วไปแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปฏิบัติการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปฏิบัติการ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา เทศบาลมีหน้าที่รับผิดชอบจัดบริการสาธารณะในเขตพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีความเจริญหรือมีความหนาแน่นของประชากรสูง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุดที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะในระดับตำบลซึ่งเป็นพื้นที่บนบท หรือมีความเจริญไม่มากนัก และเมืองพัทยามีบทบาทหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเหมือนกับ เทศบาล สำหรับกรุงเทพมหานครเป็นการปกครองรูปแบบพิเศษที่มีภารกิจในสองระดับ กล่าวคือ มีหน้าที่บริหารกิจการสาธารณะในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีบทบาทคล้ายคลึงกับองค์การบริหารส่วน จังหวัด อีกหน้าที่หนึ่งมีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะโดยตรงเช่นเดียวกับเทศบาล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๕ รูปแบบต่างมีโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นรูปแบบเดียวกัน คือรูปแบบสภากับฝ่ายบริหาร (Council-Executive Form) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ ค่อนข้างแพร่หลายมากที่สุดในโลกก็ว่าได้ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มีการแบ่งแยกฝ่ายบริหารกับฝ่าย สภาออกจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยทุกประเภทไม่ว่าจะ เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ต่างใช้รูปแบบของสภากับฝ่ายบริหารทั้งหมด เนื่องจากบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๕ ที่ระบุว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหาร ท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น”^{๔๖}

รูปแบบสภากับฝ่ายบริหารนี้ ถ้านำไปใช้กับเทศบาล จะเรียกว่า รูปแบบสภากับ นายกเทศมนตรี (Mayor – Council Form of Government) กล่าวคือ นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ฝ่ายบริหาร ในขณะที่หัวหน้าฝ่ายสภา เรียกว่า ประธานสภาเทศบาล

องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบสภากับฝ่ายบริหารนี้ ได้แก่

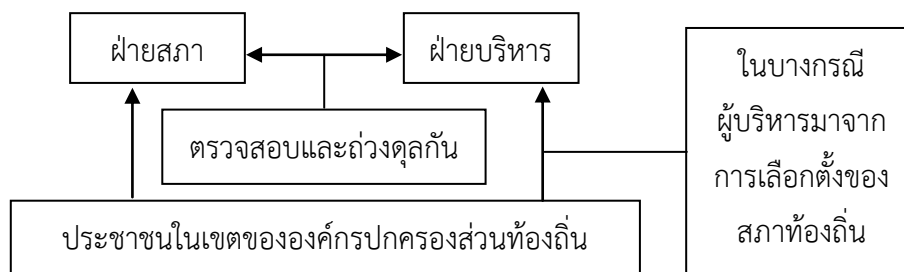
๑. มีการแบ่งแยกฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารออกจากกัน
๒. ฝ่ายบริหาร ทำหน้าที่ในการบริหารกิจการภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
๓. ฝ่ายสภา ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารและทำหน้าที่ในการ ออกกฎหมายระดับท้องถิ่น

๔. สภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง

๕. หัวหน้าของฝ่ายบริหารไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงก็ได้ แต่อาจจะมาจากการเลือกของฝ่ายสภา โดยมีการตรวจสอบการทำงานซึ่งกันและกัน (แต่สำหรับ ประเทศไทย ฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงภายหลังจากการแก้ไขกฎหมายขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ เมื่อปลายปี พ.ศ.๒๕๔๖ ถึงต้นปี พ.ศ.๒๕๔๗)

^{๔๖}รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๕.

๖. การแบ่งแยกฝ่ายบริหารและสภาออกจากกัน ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับฝ่ายบริหารเข้มแข็งหรืออ่อนแอแต่อย่างใด^{๘๗}

แผนภาพที่ ๒.๒ แผนภาพแสดงโครงสร้างฝ่ายสภากับฝ่ายบริหาร

จากแผนภาพ จะเห็นได้ว่า ฝ่ายสภาแยกออกจากฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน ในขณะที่ทั้ง ๒ ฝ่ายต่างตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ซึ่งกันและกัน และที่มาของทั้งฝ่ายบริหาร อาจจะมีจากเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือการเลือกของฝ่ายสภาหรือไม่ก็ได้ (ซึ่งหากนำมา เปรียบเทียบกับรูปแบบการปกครองในระดับชาติ จะเรียกรูปแบบฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงของประชาชนว่า ระบบประธานาธิบดี และเรียกรูปแบบฝ่ายบริหารที่มาจาก การเลือกของ สภาว่า รูปแบบรัฐสภา) ในขณะเดียวกัน สภาต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเสมอ

จุดเด่นของรูปแบบนี้ก็คือมีการแยกฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาออกจากกัน ทำให้แต่ละ ฝ่ายมีหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน ภาระงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะถูกกระจายออกไปยัง บุคคลต่างๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดความรวดเร็วในการทำงาน เพราะองค์กรฝ่าย บริหารก็ทำหน้าที่บริหารแต่เพียงอย่างเดียว ในขณะที่องค์กรฝ่ายสภาก็ทำหน้าที่ในการออกกฎหมาย โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับงานทางด้านบริหาร จุดเด่นอีกประการก็คือฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาทำหน้าที่ ในการตรวจสอบถ่วงดุลกันได้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม จุดด้อยหรือข้อเสียของการแบ่งฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาออกจากกันก็คือ ในบางครั้งหากฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาเป็นคนละกลุ่มการเมืองกัน อาจทำให้เกิดปัญหาในการ บริหารงานของท้องถิ่นได้ เช่น ฝ่ายสภาไม่ยอมผ่านร่างงบประมาณประจำปี เป็นเหตุให้ฝ่ายบริหารไม่ สามารถบริหารงานของท้องถิ่นได้ เป็นต้น หรือในกรณีมีฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาเป็นกลุ่มการเมือง เดียวกัน ก็จะทำให้ไม่เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลกัน จนอาจเป็นอันตรายต่อท้องถิ่นได้

๒.๓.๑๐ องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลนับได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด และอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบลไว้ในมาตรา ๔๐ ว่า สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา

^{๘๗} วัชรศักดิ์ เครือเทพ, นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

ติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่ได้ประกาศของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งจะต้องระบุชื่อแลเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในประกาศด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น^{๔๔}

๒.๓.๑๑ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๑. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น แต่ถ้าหากในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ก็ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๖ คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง ๒ หมู่บ้าน ก็ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน ซึ่งแต่เดิมนั้น สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งอันได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบลและแพทย์ประจำตำบล กับสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งอันได้แก่สมาชิกที่ราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเลือกตั้งหมู่บ้านละ ๒ คนแต่เมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกาศใช้บังคับ จึงได้มีการแก้ไขโครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเสียใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๘๕ แห่งรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงมีการแก้ไขมาตรา ๔๕ ของกฎหมายสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างดังกล่าวมาข้างต้น

สำหรับอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ ๔ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖ แห่งกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล คือให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

๒. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เดิมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้มีฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล เรียกว่า

^{๔๔} เกรียงไกร ชัยชมภู, “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนบนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

“คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล” คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยกำนันและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน ๒ คน และจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับการเลือกตั้งไม่เกิน ๔ คน แต่ต่อมาก็ได้มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ มาตรา ๒๘๕ ที่กำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น จึงมีการแก้ไขมาตรา ๕๘ ของกฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลเสียใหม่ โดยกำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยประธานกรรมการบริหารคนหนึ่งและกรรมการบริหารจำนวน ๒ คน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วเสนอให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้ง แต่อย่างไรก็ดีในปี พ.ศ.๒๕๔๖ ได้มีการแก้ไขตำแหน่งฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเสียใหม่ เรียกว่า “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล” และให้มีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนภาพที่ ๒.๓ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖^{๘๙}

^{๘๙} ภิวิทย์ พวงงาม, สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ ๓ พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๑๑.

๒.๓.๑๒ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๖๖ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมีบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย โดยบัญญัติหน้าที่ ที่ ๑๒. จะต้องทำดังนี้^{๙๐}

๑. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
๒. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๓. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
๔. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๖. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
๗. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๘. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้ อบต. ที่มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการในเขต อบต. อีกจำนวน ๑๓ ข้อได้^{๙๑}

๑. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
๒. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๓. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
๕. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
๖. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
๗. บำรุงและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการเกษตร
๘. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
๙. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
๑๐. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
๑๑. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
๑๒. การท่องเที่ยว
๑๓. การผังเมือง

^{๙๐} มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช ๒๕๓๗

^{๙๑} มาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช ๒๕๓๗

๒.๓.๑๓ งบประมาณและการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้และรายจ่าย ดังต่อไปนี้

รายได้ กฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลได้บัญญัติถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในมาตรา ๗๔ ถึงมาตรา ๘๔ อันได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียม รวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ค่าภาคหลวงแร่ และค่าหลวงปิโตรเลียม ภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงรายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบลและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล เป็นต้น นอกจากนี้มาตรา ๒๓ แห่งกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้บัญญัติถึงรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลรวม ๒๐ ประเภท

รายจ่าย รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลบัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕ แห่งกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล อันได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง เงินตอบแทนอื่นๆ ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินอื่น ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น และรายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

๒.๓.๑๔ การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา ๙๐ ถึงมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ได้กำหนดเรื่องการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ โดยได้กำหนดให้ นายอำเภอ เป็นผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ดังนี้

๑. นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานหรือเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบ

๒. เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือแก่ราชการ และนายอำเภอได้ชี้แจงตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วให้รีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสิบห้าวันเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว ส่วนการกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าวข้างต้น ให้ถือว่าไม่มีผลผูกพันต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

๓. เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดก็มีอำนาจที่จะยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ แต่จะต้องแสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

๔. หากปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นมีพฤติกรรมเช่นนั้นจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ผู้ว่าฯ อาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าฯ ให้ถือเป็นที่สุด

๒.๓.๑๕ บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนถือเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปัญหาสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาที่นอกเหนือจากการทำอย่างไรให้ชุมชนมีความเข้มแข็งคือทำอย่างไรกลุ่มชุมชนจึงจะดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในปี พ.ศ.๒๕๕๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดทำแนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ มท ๐๘๙๑.๔/ว ๑๖๕๙ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีสาระสำคัญประกอบด้วย การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้^{๙๒}

๑. การกำหนดให้มีหน่วยงานภายใน บุคลากร หรือคณะทำงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมบทบาทของประชาชนในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขับเคลื่อนสู่รูปธรรมการปฏิบัติ

๒. ให้มีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ๓ ระดับ ทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๑ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการจัดบริการสาธารณะ และส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชนโดยมีแนวทาง ดังนี้

๒.๑.๑ กำหนดการใช้เศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ของท้องถิ่น

๒.๑.๒ การสร้างความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา ข้าราชการ และพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดกระบวนการที่เรียกว่าระเบิดจากข้างใน ทำส่วนย่อยๆ ขององค์กรให้เป็นตัวอย่าง ด้วยกระบวนการอบรมให้ความรู้การจัดวงสนทนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิด การจัดให้มีกิจกรรมตัวอย่าง เช่น การประหยัดพลังงาน

๒.๑.๓ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น

๒.๑.๔ นำหลักการทรงงานมาเป็นแนวทางการบริหารงานในทุกระดับ

^{๙๒} กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “ทิศทางการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น”, http://www.dla.go.th/upload/ebook/cp;l,m2011/12/1163_4495.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

๒.๑.๕ แผนพัฒนาท้องถิ่น มีการกำหนดกิจกรรมการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๒.๑.๖ การสร้างระบบเครือข่ายการทำงาน ทั้งเครือข่ายภายในและภายนอก

๒.๑.๖.๑ การสร้างเครือข่ายการทำงานภายในสำนักงาน ปรับระบบวิธีการทำงาน ที่ทำให้เกิดภาคินที่เชื่อมโยงกัน มีการถ่ายทอดการเรียนรู้งาน ระเบียบ วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานภายใน การเพิ่มช่องทางการสื่อสารของงานที่ปฏิบัติ และกิจกรรมที่สร้างให้เกิดการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ผลของงานมีความถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถทำงานทดแทนกันได้โดยนัยจำเป็น

๒.๑.๖.๒ การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน

- ให้ความสำคัญกับการเปิดช่องทางให้ภาคประชาชนแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- สนับสนุนการมีผู้นำ กลุ่มองค์กรที่หลากหลาย และใช้กลไกผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เป็นกลไกการเชื่อมต่อการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน

๒.๑.๖.๓ การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก โดยอาศัยประสบการณ์ องค์ความรู้ ทรัพยากร จากหน่วยงานภายนอกมาเสริมการทำงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สถาบันการศึกษา ศูนย์พัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๒ ระดับชุมชน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน ชุมชน

๒.๒.๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาที่หลากหลาย และพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน ให้มีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒.๒ ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

๒.๒.๓ ส่งเสริมให้ชุมชนมีระบบการออมทรัพย์ และสวัสดิการชุมชน

๒.๒.๔ ส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรมที่นำไปสู่ความสามัคคี

๒.๓ ระดับครัวเรือน กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ครัวเรือนมีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต

๒.๓.๑ มีกิจกรรมส่งเสริมการลดรายจ่าย เช่น การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ การลด ละ เลิกอบายมุข หรือมีการผลิตของใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อทดแทนการซื้อจากภายนอก

๒.๓.๒ มีกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มรายได้ เช่น การมีอาชีพเสริม การใช้วัสดุภายในชุมชนเพื่อลดต้นทุนการผลิต มีกิจกรรมการประหยัด เช่น มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายครัวเรือน มีการออม

๒.๓.๓ มีกิจกรรมด้านการเรียนรู้การดำรงชีวิตอย่างมีเหตุมีผล เช่น การดูแลสุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัย

๒.๓.๔ มีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การคัดแยกขยะครัวเรือน การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การประหยัดพลังงาน

๒.๓.๕ มีกิจกรรมด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เช่น การรวมกิจกรรมสาธารณะ การช่วยเหลือคนจน การร่วมงานประเพณีวัฒนธรรม

โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยศูนย์อำนวยการส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการทำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ศพท.) มีนโยบายในการผลักดันให้หน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กรให้ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารและการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาในทุกระดับ ภายใต้โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดของโครงการดังนี้

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ สามารถประยุกต์ใช้กับการบริหารงาน การพัฒนาและการดำเนินชีวิตในทุก ระดับ ท่ามกลางสังคมโลก และสถานการณ์ของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการมีผู้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เป็นหลักการบริหารและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดบริการสาธารณะสู่ประชาชนและการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องมีทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาคการพัฒนาในภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องนำความคิดของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นทิศทาง กรอบการดำเนินงานและขยายผลสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคการพัฒนา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุน การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๒. เพื่อมีแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดทิศทาง กิจกรรม และกรอบระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

๓. เพื่อให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการสำคัญ ประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๔. เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการสำคัญประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมายการดำเนินงาน

- เป้าหมายเชิงกระบวนการ

๑. แผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

๒. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักสำคัญประยุกต์ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เป้าหมายเชิงองค์การดำเนินงาน

๑. หน่วยงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทุกระดับ

๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ทุกแห่ง

- ระยะเวลาการดำเนินงาน

ระยะที่ ๑ กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๕๔

๑. การจัดทำและสร้างกระบวนการยอมรับแผนยุทธศาสตร์

๑.๑ จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ เสนอคณะกรรมการอำนวยการฯ พิจารณาให้ความเห็น

๑.๒ ปรับปรุงแผน เสนอฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ จัดทำร่างแผนฉบับสมบูรณ์ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการ

๑.๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดเป็นกรอบการบริหารราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และนโยบายในการส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ – กันยายน ๒๕๕๗

๒. การนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติและขยายผล

๒.๑ สร้างความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาในการร่วมดำเนินงาน

๒.๒ นำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ นำร่อง และขยายผลในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ

๒.๓ ติดตามประเมินผล ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ – กันยายน ๒๕๕๗

๓. การยกย่องเชิดชูให้กำลังใจ ดำรงความยั่งยืน

๓.๑ จัดกระบวนการยกย่อง เชิดชู องค์กรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

๓.๒ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ฉบับที่ ๒

๓.๓ นำแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

งบประมาณ

๑. งบประมาณกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นต่อเนื่องปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗
๒. งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๓. การร่วมสนับสนุนเป็นหุ้นส่วนจากภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

๑. เชิงปริมาณ

๑.๑ หน่วยงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทุกหน่วย มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ ๘๐ มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. เชิงคุณภาพ

๒.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่การเรียนรู้ อย่างน้อยอำเภอละ ๓ แห่ง

๒.๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริม สนับสนุนการวางรากฐานความเข้มแข็งของชุมชน/หมู่บ้าน

๒.๓ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยึดมั่นในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เงื่อนไขความสำเร็จ

๑. การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเชิงนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒. การดำเนินงานร่วมกับภาคีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมั่นคง

ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน

ศูนย์อำนวยการส่งเสริมบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (ศพท.)

จากนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบล จึงได้สนองนโยบายโดยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ เพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นต่อมา กาญจนา บุญยัง และคณะ ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผลการศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถสรุปได้ดังนี้^{๙๓}

ด้านการวางแผน พบว่า การวางแผนของ อบต. มีกระบวนการที่ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักผ่านกระบวนการประชาคม อย่างไรก็ตามในแต่ละตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของประชาชนในตำบล นอกจากนี้ กระบวนการวางแผนในบาง อบต. นั้น ได้เริ่มใช้กระบวนการในการวิจัยมาช่วยสนับสนุนการวางแผนพัฒนา อบต. โดยจะได้รับความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาในการศึกษาปัญหาของพื้นที่

^{๙๓} กาญจนา บุญยัง และคณะ, “รายงานการวิจัย เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล”, <http://www.senate.go.th/web-senate/research50/pdf/series1/f06.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

อย่างเป็นระบบ การทำประชาคมอย่างต่อเนื่องช่วยให้ อบต. มีแผนงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง อุปสรรคของ อบต. คือส่วนใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอและปัจจุบันประชาชนยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาธารณูปโภคด้านต่างๆ มากกว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร ซึ่งแนวทางในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานของ อบต. ในด้านการวางแผน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. อบต. ต้องจัดทำฐานข้อมูลของชุมชนเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนา

๒. แผนที่กำหนดต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรภายในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชน

๔. ประชาสัมพันธ์แนวคิดที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง

๕. เงื่อนไขสำคัญในการนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารคือ

๕.๑ ผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีจริยธรรม และความรับผิดชอบ

๕.๒ มีฐานข้อมูลของพื้นที่ที่เชื่อถือได้และทันสมัย

๕.๓ กำหนดแผนให้อำเภอประสานต่อชุมชนอย่างแท้จริง

ด้านการจัดองค์การและการจัดระเบียบงาน พบว่า การจัดโครงสร้างการบริหารลักษณะงานและการะงานของแต่ละตำแหน่งที่ชัดเจน ทำให้ขั้นตอนการดำเนินงานไม่ยุ่งยากซับซ้อน อบต.บางแห่งได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการบริหารที่เป็นตัวแทนของภาคประชาชนให้เข้ามาทำงานควบคู่กับ อบต. นอกจากนี้ อบต. ได้จัดระบบการให้บริการประชาชนที่ต่อเนื่องและเปิดโอกาสให้ประชาชน หน่วยงานภายนอก เช่น NGOs หรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้การวางแผนของ อบต.มีความครอบคลุม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้น ด้านความรู้และคุณธรรม พบว่า บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจต่อการให้บริการประชาชนเป็นอย่างดี อบต.มีระเบียบการทำงานที่ยึดหยุ่น การออกกฎระเบียบยึดหลักความถูกต้องและเป็นธรรม แต่บางครั้งความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานอาจส่งผลต่อหลักนิติธรรม อย่างไรก็ตาม การบริหารที่มีความยืดหยุ่นจะสามารถดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยราชการได้มากขึ้น ซึ่งแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานของ อบต.ด้านการจัดองค์การและการจัดระเบียบงาน สรุปได้ดังนี้

๑. โครงสร้าง อบต. ต้องมีความยืดหยุ่นให้อำนาจในการจัดตั้งหน่วยงานที่จะทำให้การบริหารงานสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานรวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

๒. เงื่อนไข คือบุคลากรของ อบต. ต้องมีความรอบรู้ในระบบการทำงานและการให้บริการประชาชนเป็นอย่างดี มีความยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย

ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวม อบต. ดำเนินงานต่างๆ ตามแผนงานที่ได้มีการวางแผนร่วมกับประชาชน โดย อบต. จะเป็นผู้ดูแลการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แม้ว่าการดำเนินงานของ อบต. ยังมีปัญหาเรื่องของบุคลากร และงบประมาณ

ที่มีจำนวนจำกัด นอกจากนี้ในสถานการณ์ของงบประมาณที่จำกัด อบต. จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้ง อบต. ยังมีการวางแผนเพื่อรองรับกับปัญหาความล่าช้าจากการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง

โดยสรุปแล้ว การดำเนินงานของ อบต. ยึดหลักความมีเหตุผล ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานจะดำเนินงานตามแผนงานที่ที่ได้ออกไว้ซึ่งเป็นผลจากความต้องการของประชาชนซึ่งอยู่ในกระบวนการทำประชาคม อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการ คือการขาดหลักความพอเพียง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากกระบวนการลงทุนด้านอาคารสถานที่ซึ่งส่วนใหญ่จะมีได้ใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานของ อบต. ในด้านการดำเนินงาน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. อบต. ต้องดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่า ทั้งในเรื่องบุคลากรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ

๒. มีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน

๓. เงื่อนไข คืออบต. ต้องมีการทบทวนแผนงานและการสนับสนุนให้บุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ อบต. ต้องมีการทบทวนแผนงานและการสนับสนุนให้บุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ อบต. และการดำเนินงานต่างๆ ต้องมีความเสมอภาค

ด้านการติดตามและประเมินผล การบริหารของ อบต. มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนและสถาบันการศึกษาเข้ามามีส่วนในการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ด้วยระเบียบทางราชการที่กำหนดให้การดำเนินงานต่างๆ จะต้องมีการตรวจสอบ อย่างไรก็ตามกระบวนการประเมินก็มีส่วนทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการติดตามสอดส่องการปฏิบัติงานของ อบต. ช่วยให้การดำเนินงานของ อบต. มีความโปร่งใส แต่ยังคงขาดการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงานของ อบต. ในด้านการติดตามและประเมินผลสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การประเมินภายใน อบต. ต้องแต่งตั้งบุคคลที่มีหน้าที่ประเมินผล พร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินผล ตลอดจนตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจนสามารถวัดได้จริง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนคัดเลือกตัวแทนเข้ามาเป็นผู้ติดตามประเมินผล

๒. การคัดเลือกผู้ที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผล อบต. ต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ มีความเข้าใจ และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะต้องทำการประเมิน หรือต้องอธิบายให้ความรู้ในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้สามารถประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. อบต. ต้องเพิ่มบทบาทการติดตามประเมินผลของหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น เพื่อให้ทราบมุมมองหรือข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการบริหารงานของ อบต. ได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน

๔. ผู้ประเมินจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีจริยธรรมและมีความยุติธรรมเพื่อให้ผลการประเมินมีความตรงไปตรงมา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของ อบต. ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร แบ่งออกเป็น

๑. ปัจจัยภายใน อบต. ได้แก่ ความจริงใจของผู้นำ อบต. และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรใน อบต.

๒. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความร่วมมือหรือความเข้มแข็งของชุมชน และความร่วมมือขององค์กรต่างๆ

ปัจจัยแห่งความล้มเหลวซึ่งเป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดของ อบต. ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงาน แบ่งออกได้เป็น

๑. ปัจจัยภายใน อบต. ได้แก่ ผู้นำของ อบต. ขาดวิสัยทัศน์ ทักษะคติเชิงลบของ อบต. ในการให้บริการแก่ประชาชน รูปแบบการทำงานของบุคลากรใน อบต. เป็นแบบตั้งรับ ไม่กล้าเปลี่ยนแปลง

๒. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องและไม่ชัดเจนของนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความพยายามใช้อำนาจในทางมิชอบของกลุ่มผลประโยชน์ ขาดการสนับสนุนทรัพยากรทางการบริหารจากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะของ อบต. ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารงาน

ผู้บริหารและบุคลากร อบต. ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของ อบต. ได้ รวมถึงสามารถปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนในพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้การส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน อบต. อย่างจริงจัง ทั้งในรูปแบบของการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ในทุกระดับองค์กร และบุคคล เพื่อให้ อบต. สามารถนำเอาหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับพื้นที่

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหาร และบุคลากรของ อบต. ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของ อบต. ได้ รวมถึงสามารถปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนในพื้นที่

๑. ผู้บริหาร อบต. จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกในการทำงาน คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยผู้นำควรจะพัฒนาทักษะในการทำงาน โดยเฉพาะด้านการประสานงาน เพื่อให้ อบต. มีเครือข่ายการทำงานที่จะช่วยดูแล พัฒนาพื้นที่

๒. อบต. ต้องบริหารงานโดยจัดสรรงบประมาณทางการบริหารให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๓. อบต. ต้องจัดทำฐานข้อมูลของพื้นที่ที่รับผิดชอบ และสร้างระบบ/กลไกในการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำเอาข้อเท็จจริงมากำหนดแผนการดำเนินงานของ อบต. ซึ่งจะทำให้ อบต. สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง

๔. อบต. ต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการยอมรับ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างชุมชน

ให้เข้มแข็งเพื่อให้ประชาชนมีความตระหนัก มีความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งสามารถพัฒนาตัวเอง/กลุ่ม/ชุมชน ได้อย่างต่อเนื่อง

๕. อบต. ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้วยความโปร่งใส และให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม เพื่อสร้างความรู้สึกว่า อบต. เป็นองค์กรของประชาชน ที่เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่/ชุมชน ร่วมกับประชาชน

๒.๓.๑๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๖)^{๙๔}

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

เป้าประสงค์ : โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การคมนาคมและการขนส่งโดยมุ่งเน้นโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อการเกษตรและขนส่งมวลชนสาธารณะสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแก่ชุมชน

กลยุทธ์ : มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามความจำเป็น พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร และพัฒนาระบบคมนาคมเพื่อการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมที่สามารถก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน - พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น เพื่อให้รู้ถึงความต้องการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง สามารถจัดลำดับความสำคัญ ความจำเป็นหรือความเร่งด่วน รวมถึงชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับได้อย่างชัดเจน มีข้อมูลเพียงพอที่จะสามารถลดความซ้ำซ้อนของโครงการ สามารถกำหนดแนวทางในการเชื่อมโยงหรือการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การตัดสินใจด้านงบประมาณเป็นไปอย่างมีส่วนร่วม มีเหตุผล โปร่งใส มีความพอประมาณและคุ้มค่าในการลงทุน ๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร - การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการเกษตร ในท้องถิ่น ทั้งในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา

^{๙๔} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๕, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี).

สตร์	
๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร (ต่อ) - การกระจายสินค้า ฯลฯ เช่นการจัดตั้งดูแลตลาดกลาง และโครงสร้างพื้นฐานอื่น โรงสีชุมชน โรงปุ๋ยอินทรีย์ โกดัง ห้องเย็น เป็นต้น การพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม รวมถึงการพัฒนาพลังงานทางเลือก ๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งด้านสาธารณูปโภคและด้านสาธารณูปการ - การดำเนินการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการจราจรในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ระบบประปา การวางและปรับปรุงผังเมืองควบคุมอาคาร ๔. การวางระบบบริการสาธารณะขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ให้มีเครือข่ายครอบคลุมทั้งจังหวัด - การศึกษาและผลักดันให้เกิดเส้นทาง ระยะทาง รูปแบบการให้บริการสาธารณะขนส่งมวลชนที่เหมาะสม เพื่อรองรับการเจริญเติบโตและแก้ไขปัญหาความแออัด มีราคาแพง ๕. นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การคมนาคมและการขนส่ง - ศึกษาและพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การคมนาคมและการขนส่ง เพื่อนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ความยั่งยืน

เป้าประสงค์ : ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาชุมชนทั้งในด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและการบริการเพิ่มพูนทักษะในการผลิตการตลาดตลอดจนการพัฒนา ในลักษณะของการรวมกลุ่ม (Cluster) ระหว่างท้องถิ่น

กลยุทธ์ : ส่งเสริมให้ประชาชนมี ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม พัฒนาเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือในระหว่าง อปท. อย่างยั่งยืนในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๒. การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ความยั่งยืน	๑. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การเชื่อมโยงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการ

	เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อร่วมสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีทิศทางร่วมกันพัฒนา กิจกรรมตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในสาขาต่างๆ ได้แก่ เกษตร อุตสาหกรรม บริการการท่องเที่ยว ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ธุรกิจขนาดเล็ก ขนาด กลาง จนถึงขนาดใหญ่ ร่วมพัฒนาองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ และขยายผลไปสู่การ ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตและ ดำเนินธุรกิจ ๒. การสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม (Cluster) - การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างท้องถิ่นต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการเงินให้สามารถ ดำเนินการแบบบูรณาการในลักษณะการรวมกลุ่ม (Cluster) เพื่อร่วมกันพัฒนาระดับสินค้า/ บริการตามศักยภาพของพื้นที่ให้ได้มาตรฐาน และมีการใช้เทคโนโลยี ระบบการควบคุม ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมี ประสิทธิภาพมีการรับประกันคุณภาพสินค้ามีการ ส่งเสริมการตลาดร่วมกันและก่อให้เกิดการ แสวงหาโอกาสทางการตลาดใหม่ๆ ๓. ส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ - การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อเป็น ฐานการผลิตทางการเกษตรอย่างคุ้มค่าและ เกิดประโยชน์สูงสุดโดยใช้แนวคิดการเกษตร ทฤษฎีใหม่
ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๒. การพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ความยั่งยืน	๔. สร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ - การส่งเสริมให้เกิดการออมในทุกระดับการ ขยายธุรกิจบนพื้นฐานและความพร้อมของตน หลีกเลี่ยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะเก็ง กำไรและไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเชิงเศรษฐกิจอย่าง แท้จริง การส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันการ ประกอบธุรกิจ ในระบบได้อย่างเสรีและเป็นธรรม พัฒนาและสนับสนุนให้เกิดการกระจาย

	ผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ๕. ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง - ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นต่างๆ ตลอดจนภาครัฐและเอกชน ในการพัฒนาสินค้า บริการ และการตลาด ทางด้านการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
--	---

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

- เป้าประสงค์ :**
๑. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
 ๒. มีกลไกการจัดการเพื่อป้องกันและลดข้อขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน
 ๓. นำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงสามารถพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ
- กลยุทธ์ :**
๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทุกภาคส่วน
 ๒. ส่งเสริมสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๓. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	๑. การปลูกจิตสำนึก ให้ความรู้ประชาชน ให้เกิด การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม - การศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการ ส่งเสริมสนับสนุนและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจปลูก จิตสำนึกและความตระหนักในคุณค่าของ

	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตและบริโภค เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ๒. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนดำเนินการด้วยตนเองมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการกำหนดขอบเขตพื้นที่ (Zoning) การกำหนดบทบาทหน้าที่ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและส่งเสริมจัดตั้งเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. พัฒนาตัวอย่างความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม - การศึกษาดูงาน การหาต้นแบบเพื่อเทียบเคียงวิธีการบริหารจัดการ ตลอดจนการคัดเลือกพื้นที่เพื่อทำการบ่มเพาะแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ เพื่อพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมสามารถใช้เป็นต้นแบบและแนวทางในการพัฒนาเพื่อทำการขยายผลอย่างต่อเนื่องสู่ท้องถิ่นอื่น ๔. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ - การพัฒนาและสนับสนุนเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงนิเวศในแต่ละท้องถิ่น
--	--

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าประสงค์ : ประชาชนมีจิตสำนึก ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีเอกลักษณ์อย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ : มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการ ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเชิงองค์รวม

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
-------------------	----------------

๔. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑. การจัดการองค์ความรู้ - การจัดการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคมการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อการสืบค้นภูมิปัญญา/อัตลักษณ์ท้องถิ่น การพัฒนาระบบข้อมูล การวางแผน พัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณะฟื้นฟูแหล่งโบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ๒. การส่งเสริมและเชื่อมโยงวิถีชีวิตชุมชนกับ ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น - การสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงระหว่างศิลปะวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตคนท้องถิ่นในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมและการสร้างกลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรม ล้านนาและคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงกิจกรรมทางศาสนา การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและสร้างสรรค์งานศิลปะในแขนงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓. การส่งเสริมสถาปัตยกรรมท้องถิ่น - การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาปัตยกรรมต่างๆ มีการออกแบบหรือก่อสร้าง โดยคงเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา ตลอดจนการเชื่อมโยงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านสถาปัตยกรรม ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองให้คงเอกลักษณ์ทางด้านสถาปัตยกรรมล้านนา
ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๔. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๔. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม - การสนับสนุนเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เพื่อนำศิลปะ วัฒนธรรมวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสร้างจุดขายที่แตกต่างและยั่งยืน สามารถกระตุ้นให้ชุมชนมีความภาคภูมิใจและมี

	ส่วนร่วมในการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเชียงใหม่สืบไป
--	--

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

เป้าประสงค์ : ประชาชนได้รับบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา มีสุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบปัญหาทางสังคม ได้รับการสงเคราะห์อย่างทั่วถึงและเหมาะสม

กลยุทธ์ : พัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะ ภายใต้การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๕. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน	๑. การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเชื่อมโยงบุคคล กลุ่มบุคคลหรือเครือข่าย องค์กรต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในการกำหนดแนวทางหรือยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้เกิดเครือข่ายหลักในการขับเคลื่อน ซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายด้านประชาสังคมและชุมชนและ เครือข่ายธุรกิจเอกชน โดยมีเครือข่ายสนับสนุนที่จะประกอบด้วย เครือข่ายพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการวิจัยเครือข่ายสร้างกระบวนการเรียนรู้ และเครือข่ายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๕. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน	๒. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต - การจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับประชาชนทุกระดับ เพื่อก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ๓. การส่งเสริมสุขภาวะของชุมชน

	- การพัฒนาให้มีระบบบริการสุขภาพทางด้านสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและมาตรฐาน การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจของคนในชุมชน ๔. การส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส - การศึกษารวบรวมข้อมูลผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่น การกำหนดแนวทางในการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาสและประชาชนผู้ประสบปัญหาสังคม ทั้งในด้านการศึกษาการพัฒนาอาชีพ การเข้าถึงปัจจัยการผลิต รวมทั้งการจัดการส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน การติดตามประเมินผลการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถพึ่งพาตนเองได้
--	---

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

เป้าประสงค์ : ประชาชนมีความสามัคคีและมีวินัยสามารถดำรงชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีภูมิคุ้มกันจากอบายมุขและสิ่งเสพติด สามารถป้องกันและรับมือกับสาธารณภัยต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ : มุ่งพัฒนากลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามัคคี ตระหนักและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชนพัฒนาบุคลากร เทคโนโลยี และปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๖. การจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	๑. กระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน - การสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นปลูกจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมการสร้างกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาความเข้มแข็งของประชาชนหมู่บ้าน และเครือข่ายชุมชน อาสาสมัครและ

	บุคลากรขององค์กร/หน่วยงานในการเฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และรณรงค์แนวทางในป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย ๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหอบายมุขและสิ่งเสพติด - การร่วมมือและเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหอบายมุขและสิ่งเสพติด ในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขอย่างต่อเนื่องและจริงจังตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สังคมอย่างเป็นระบบ ๓. เสริมสร้างประสิทธิภาพในการรักษาความสงบปลอดภัยแก่ชุมชน - พัฒนาระบบและประสิทธิภาพในการรักษาความสงบปลอดภัยในชุมชนอย่างบูรณาการ ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร การสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยี และการพัฒนาเครือข่ายในการป้องกัน และเฝ้าระวังภัยในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัย
--	---

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๗ : การพัฒนาการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

เป้าประสงค์ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับมีการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ : สร้างประสิทธิภาพของหน่วยงานและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกระดับในการบริหารรัฐกิจ ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ พร้อมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ประเด็นยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
๗. การพัฒนาการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	๑. การสร้างจิตสำนึกและพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐ - การปรับกระบวนทัศน์ ปลุกจิตสำนึก สร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรภาครัฐในทุกระดับ ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร

	ภาครัฐให้มีนวัตกรรมในการบริการจัดการการทำงานที่จะมุ่งสู่ประโยชน์สุขของประชาชน โดยประชาชนได้รับความพึงพอใจและสามารถสนับสนุนต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ๒. การเสริมสร้างประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ - การพัฒนาประสิทธิภาพโดยมุ่งเน้นความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจ ลดการบังคับควบคุมโดยเน้นการบริการโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชน เพิ่มบทบาทภาคเอกชนในกิจการของรัฐ เพื่อลดภาระการลงทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ ตลอดจนพัฒนากลไกการกำกับดูแลที่เข้มแข็งและโปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับ บริการเป็นหลัก และดำเนินการควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกข้าราชการให้ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม การรับผิดชอบต่อส่วนรวม การพร้อมรับการตรวจสอบจากประชาชน และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลอย่างเคร่งครัด ๓. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการและการตรวจสอบควบคุม - การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีโอกาสในการเสนอแนะและกำหนดบทบาทบัญญัติ รวมถึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ให้เสมอภาค และมีความสมดุล ส่งเสริมและจัดให้มีระบบการควบคุมภายในองค์กรภาครัฐตามที่กฎหมายกำหนดและส่งเสริมให้มีการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน
--	--

กล่าวโดยสรุปว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แล้วจึงส่งเสริมให้บุคลากร เจ้าหน้าที่ มีความรู้ความเข้าใจและพร้อมที่จะให้บริการสำหรับประชาชน ซึ่งเป็นแนว

ทางการพัฒนาที่ยั่งยืนตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า “ระเบิดจากข้างใน” อันหมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ ให้มีความรู้ แล้วจึงขยายผลไปสู่ภาคครัวเรือน และภาคหน่วยงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานต่างๆ ภายนอกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างความมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างกัน และยังเป็นการระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด จึงจะสามารถทำให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีความสุข และยืนอยู่ได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน

๒.๔ การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่^{๙๕}

๒.๔.๑ ยุคแรกตั้งหมู่บ้าน ถึงก่อนการปฏิรูปการปกครองจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาลในสมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ.๒๓๓๙ - ๒๔๔๑)

ตามข้อมูลเอกสารใบลานบันทึกพระยาสามล้าน (หนานขัติยะ) ซึ่งเป็นตำแหน่งอำมาตย์ของเมืองเชียงใหม่ในสมัยที่เชียงใหม่ยังเป็นประเทศราชของกรุงเทพมหานคร บันทึกไว้ใน พ.ศ.๒๓๔๘ ตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้ปรากฏชื่อหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในเขตตำบลหางดงในปัจจุบันคือ “บ้านดง” ถือว่าเป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษรที่เก่าแก่ที่สุด เหตุที่ทำให้เข้าใจว่า “บ้านดง” ในบันทึกนี้คือ หมู่บ้านในเขตตำบลหางดง เนื่องจากปรากฏชื่อ “บ้านศาลา” อยู่ด้วย ดังความว่า

“...ในใจก็ควรดีลูกเต้าไฟจกกัน กันก็ร้องลูกนายน้อยยส และนายหนานโพธา นายหนานสิทธิผู้เป็นหลานมาพร้อมกับทั้งภริยา นางบุญขึ้นมาชุมนุมกันแล้ว ก็ทัดมั่นกันว่าจักแปลงปราสาทว่าอันก็ทัดกันแล้วก็เรียกหลานตางนอกหื้อเข้ามา ขนานอุปละบ้านดง ๑ ขนานคินาบ้านศาลา ๑ บ่าวฉินา ๑ คาอ้าย ๑ หนานยะปอก หนานกวี หนานปัญญาประตุเวียงก็พาเรียกสร้างไปก็มีบุพผาเข้าตอกดอกไม้ไปนิมนต์เจ้าหลวงจันทร์วัดปราสาท ขอมาแปลงศาลา...”^{๙๖}

เหตุผลที่สนับสนุนอีกประการหนึ่ง คือพื้นที่ใต้เมืองเชียงใหม่ตั้งแต่ตำบลแม่เหียะลงมา เป็นพื้นที่ในความดูแลของพระยาสามล้านมาแต่โบราณ ซึ่งเรียกว่า “ตอสามล้านนอก” สันนิษฐานว่าพื้นที่แถบนี้คงเป็นพื้นนาขานซึ่งพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์ล้านนา (พ.ศ.๑๙๘๕ - ๒๐๓๐) ยกให้หมื่นโลกันทร หรือ หมื่นโลกสามล้าน หรือที่คนท้องถิ่นรู้จักในนาม “หมื่นดงนคร” มาปกครองดูแลแทนแสนขานที่คิดไม่ซื่อจะชิงราชบัลลังก์พระเจ้าติโลกราช พื้นที่นี้ จึงตกทอดเป็นของอำมาตย์ตำแหน่งพระยาสามล้านปกครองดูแลเรื่อยมา จนกระทั่งถึงยุคฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่จากพม่า สมัยพระเจ้ากาวิละ (พ.ศ.๒๓๓๙)

พื้นที่เหล่านี้มีร่องรอยของการตั้งหมู่บ้านมาก่อน แต่ได้ร้างไป สืบเนื่องได้จากจำนวนวัดร้างในพื้นที่ ถ้าจะคะเนว่าจะมีหมู่บ้านเท่าใดให้ลองคิดถึงหลักพื้นฐานของการตั้งหมู่บ้านว่า คนในหมู่บ้านย่อมเป็นสมาชิกหรือศรัทธาวัด และวัดหนึ่งย่อมมีคนในหมู่บ้านเข้าเป็นสมาชิกหรือศรัทธาวัด

^{๙๕} “การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดงจังหวัดเชียงใหม่”. <http://maetachang.go.th/index.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)

^{๙๖} บันทึกพระยาหลวงสามล้าน, เอกสารอัดสำเนา : ๓๓.

อย่างน้อย ๑ หมู่บ้าน เท่าที่สืบค้นมาได้ พบว่า ในพื้นที่มีวัดร้างอยู่มาก ซึ่งต่อมามีส่วนใหญ่ได้รับการฟื้นฟูกลับมาเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษา และมีบ้างที่ถูกทิ้งร้างไป เช่น วัดก้องกลิ้ง (ทุ่งนาหน้าวัดหางดง) วัดสี่เสา (อยู่ในเขตบ้านดง) และวัดร้างที่อยู่ท้ายหมู่บ้านดงหลวงเขตติดต่อกับบ้านแพะขวางตำบลน้ำแพร่ อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

หมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่แถบแม่เหียะลงไปจนถึงจอมทองปัจจุบันจึงไม่ใช่คนท้องถิ่นแต่เดิมซึ่งเป็นเจ้าของวัดร้างเหล่านั้น (ยกเว้นลัวะบ้านแพะ จอมทอง ซึ่งมหาธรรมราชา กษัตริย์พม่าที่ยกมารบเมืองเชียงใหม่ใน พ.ศ.๒๑๓๔ ไม่ได้กวาดต้อนไปพม่าด้วย เนื่องจากเป็นข้าวัดบ้านแพะซึ่งกษัตริย์ล้านนาแต่ก่อนได้ถวายไว้เป็นข้าวัดบ้านแพะ) หากแต่มาตั้งหมู่บ้านในพื้นที่ภายหลังที่พระเจ้ากาวิละได้ฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่จากพม่า นับแต่ปี พ.ศ.๒๓๓๙ นั้นเอง เพราะในขณะนั้นเชียงใหม่ร้างไปถึง ๒๐ กว่าปี ประชาชนพลเมืองดั้งเดิมซึ่งหนีจากการกวาดต้อนจากพม่าได้ก็หลบหนีเข้าไปอยู่ในป่าก็มีจำนวนน้อย ถึงเกลี้ยกล่อมให้ออกมาตั้งบ้านเรือนเหมือนเดิมก็ไม่เพียงพอกับการสร้างบ้านแปงเมืองขึ้นมาใหม่ พระเจ้ากาวิละจึงได้มีนโยบายกวาดต้อนท้าวผู้คนจากเมือง ทางตอนบนอันมีเมืองต่างๆ ในลุ่มแม่น้ำคงหรือสาละวิน สิบสองปันนา เชียงตุง เมืองยองมาไว้ในเมืองเชียงใหม่ และเมืองสำคัญๆ เช่น ลำปาง ลำพูน นโยบายนี้เรียกว่า “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” การดำเนินนโยบายของพระเจ้ากาวิละแบ่งออกเป็นสามระยะนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๒๕ - ๒๓๕๘ งานวิจัยของฟอล์กเกอร์ได้ประมาณจำนวนคนที่ถูกกวาดต้อนมามีจำนวน ๕๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐ คน จากการจัดเวที “ถูกครีหาวหน่วย” ในพื้นที่ได้ข้อมูลว่า บรรพบุรุษส่วนใหญ่ของคนในหมู่บ้านเป็นชาวคงได้อพยพมาจากเมืองต่างๆ ทางลุ่มน้ำคง หรือ สาละวิน แต่ไม่ทราบว่ามาจากเมืองใด เช่น บ้านดงหลวง บ้านดง บ้านกอง เป็นต้น คนเผ่าคนแก่มักมีคำเล่าสืบทอดกันมาถึงชาติพันธุ์ของตนเองว่า “ชาวคงถนน้อย ผ่าต้อยผืนเดียว” บางบ้านก็เก็บเอาหินจากแม่น้ำคงติดตัวมาด้วย เพื่อระลึกถึงบ้านเก่า หรือ เพื่อให้ลูกหลานได้ตระหนักว่าเป็นชาวคง ดังนั้นการตั้งถิ่นฐานของผู้คนในตำบลหางดงจึงน่าจะอยู่ในช่วง การฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่ คือ พ.ศ. ๒๓๓๙ - ๒๓๕๘ ในสมัยของพระเจ้ากาวิละ ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ ๑ จนถึงต้นรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การตั้งหมู่บ้านในสมัยนั้นมีลักษณะเป็นหย่อมบ้าน หรือ ที่เรียกว่า ป๊อก ตั้งตามกลุ่มเครือญาติ มีจำนวนหลังคาไม่มากนัก อยู่ภายใต้การปกครองของขุนนางเมืองเชียงใหม่ซึ่งได้แบ่งกันดูแล โดยมี “ล้าม” ซึ่งมีตำแหน่งเป็น “พระยา” และ “ท้าว” ในการช่วยสอดส่องดูแล และเรียกเกณฑ์แรงงานไปใช้ในยามที่ขุนนาง หรือ กษัตริย์ต้องการ เช่น ออกศึกสงคราม การตัดไม้สร้างวัด สร้างคุ้ม ทำถนน ก่อกำแพงเมือง เป็นต้น ในพื้นที่นี้จะมีพวกลัวะเท่านั้นที่ไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงานเนื่องจากลัวะเหล่านี้มีหน้าที่ส่งส่วยซึ่งเป็นสิ่งของซึ่งมีในพื้นที่ ที่ทางบ้านเมืองต้องการ พบว่า มีการตรากฎหมายไว้ ในพ.ศ.๒๓๗๘ ไม่ให้ขุนนางในพื้นที่ใช้แรงงานลัวะ ดังความว่า

“...ส่งครวน้ำครวบก หาบหญ้าช้างหญ้าม้า อยู่มือที่อคร้ว ขุดคือที่ถือง อย่าหามพระบตผืนหลวงขึ้นพระเกิดดอยเหนือดอยใต้ หามพระแก้วพระสิงห์ หามสมเด็จพระราชาราชครูสรลงช่วง การทั้งหลายผู้งน้อยอย่าได้กระทำไว้หื้อเขาทั้งหลายได้เก็บส่วยรวมเข้ามาใส่ราชโกฏิพระองค์เรา ชุสนาปี...”^{๙๗}

^{๙๗} สรัสวดี อ๋องสกุล, **รวมเรื่องเมืองเชียงใหม่ : หลักฐานประวัติศาสตร์**, (สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔) : ๑๑๑-๑๑๒.

ดังนั้นการทำงานที่ใช้แรงงานจึงเป็นของคนที่ไม่เป็นลัษะทั้งหลายต้องถูกเกณฑ์แรงงาน การถูกเกณฑ์แรงงานได้สร้างความลำบากอย่างมากจนผู้คนในพื้นที่ที่ไม่ได้เป็นลัษะจะต้องอ้างว่าเป็นลัษะเพื่อเลี่ยงการถูกเกณฑ์แรงงาน

“...แต่ก่อนลัษะไปได้ถูกเกณฑ์ไปเยี่ยะการ เป็นเอาก่าหมุ่นคนไต่ไป หมุ่นคนไต่บ่าอยากถูกทางราชการบ้านเมืองเกณฑ์ไปเยี่ยะการเขาก็อ้างว่าเป็นลัษะเพื่อเลี่ยงการถูกเกณฑ์ หมูลัษะทั้งหลายทางราชการเป็นหื้อไปทำพิธีเลี้ยงผีเมือง พิธีบูชาอินทิลในเวียง...”^{๙๘}

ในช่วงแรกตั้งหมู่บ้านต่างๆ ในพื้นที่ตำบลหางดงในปัจจุบัน จึงมีกลุ่มชาติพันธุ์หลักๆ อยู่สองกลุ่ม คือ ลัษะ และ ชาวคง(คนไตกลุ่มหนึ่ง) หมู่บ้านมีลักษณะเป็นหมู่บ้านเล็กๆ แบ่งออกเป็นหย่อมบ้าน หรือ ป๊อก ซึ่ง นิยมเรียกว่า ป๊อกเหนือ และ ป๊อกใต้ ตั้งอยู่ตามสภาพภูมิศาสตร์ ที่มีลักษณะเป็นที่ดอน หรือ สัน ปรากฏเป็นชื่อหมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน คือ สันกำแพงงาม (บ้านกำแพงงาม) สันฟ้างาม สันป่าแป้ (บ้านป่าแป้ – โรงวัว) ทรายมูล (บ้านทรายมูล) นอกจากนั้นยังพบในชื่อเก่าของวัดในหมู่บ้านด้วย คือ ดอนแก้ว (ชื่อเก่าของวัดหางดง ตั้งอยู่ในบ้านดง หมู่ที่ ๙) ท้าวคำวังหัวทุ่ง (ชื่อเก่าที่เรียกกันมานานมีบันทึกในใบลาน วัดท้าวคำวัง แสดงให้เห็นว่าที่ตั้งของวัดและบ้านท้าวคำวังตั้งอยู่ที่สูง) และตั้งตามชื่อของแหล่งน้ำ คือ บ้านแม่ซึก (มีน้ำซึกไหลผ่าน) บ้านบวักห้า บ้านร้อง บ้านกอง (ตั้งอยู่ใกล้กับลำเหมืองกอง)

และก่อนพ.ศ.๒๔๔๒ เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ จะปฏิรูปการปกครองประเทศและจัดการแบ่งเมืองประเทศราชออกเป็นมณฑลเทศาภิบาล เพื่อเตรียมยกเลิกฐานะเมืองประเทศราชมาเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยามซึ่งมีกรุงเทพเป็นราชธานี พื้นที่แถบนี้ยังใช้การปกครองระบบโบราณโดยใช้ “ลัษะ” ซึ่งมีตำแหน่งเป็น “พระยา” “ท้าว” เป็นผู้ช่วยขุนนางดูแลอยู่ดังปรากฏในเอกสารใบบอกเมืองเชียงใหม่นำมาเห็นแก่ขุนนางที่ทำคุณงามความดีในราชการบ้านเมือง ปรากฏชื่อ ท้าวบุญเรือง ท้าวคำวัง ท้าวผาญู และหารแก้ว อยู่ในใบบอกนี้ด้วย ซึ่งทำให้สันนิษฐานได้ว่าหมู่บ้านต่างๆแถบใต้เมืองเชียงใหม่นี้ โดยเฉพาะในเขตอำเภอหางดงปัจจุบันมีการตั้งมานานตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งตรงกับ สมัยของพระเจ้ากาวิละกษัตริย์เมืองเชียงใหม่ ตำแหน่ง “พระยา” และ “ท้าว” ต่อมากลายเป็นตำแหน่งของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน

ในพ.ศ. ๒๔๔๐ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราช ในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้ให้คณะสงฆ์เมืองเชียงใหม่วรรวบรวมรายชื่อวัดและนิกายสงฆ์ ในเอกสารดังกล่าวพบว่า ทางบ้านเมืองแบ่งการปกครองออกเป็นแขวง และแคว้น ไม่ปรากฏชื่อ “หางดง” อยู่ในเอกสารดังกล่าวทั้งชื่อแขวง และ แคว้น แต่ปรากฏชื่อแขวงแม่ท่าช้าง ส่วนแคว้นนั้นปรากฏชื่อหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลหางดงปัจจุบันรวมอยู่ในแคว้นที่ชื่อว่า “ตันเกล” หรือ “เกล” มีชื่อหมู่บ้านอื่นซึ่งปัจจุบันถูกแบ่งเป็นตำบลอื่นไปแล้วรวมแล้วไม่ต่ำกว่า ๒๐ หมู่บ้าน ยกตัวอย่างเช่น บ้านช่างคำน้อย บ้านช่างคำหลวง บ้านดง บ้านบวักห้า บ้านปามะหัง บ้านกลาง บ้านท้าวคำวัง บ้านหนอง

^{๙๘} สัมภาษณ์ สม คำหาญ, ชาวบ้านป่าแป้-โรงวัว, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕.

ผา บ้านกำแพงงาม บ้านสันขวาง บ้านหนากั่ว บ้านต้นเหือด บ้านทรายมูล บ้านกาด บ้านยางปวน บ้านเคล้าโชค บ้านขุนคง บ้านช่วงเปา บ้านถวายเป็นต้น^{๙๙}

ส่วนป่าไม้ในพื้นที่มีป่าใหญ่ เรียกว่า “ป่าดงแม่ท่าช้าง” ซึ่งมีอาณาเขตที่กว้างมาก พื้นที่ครอบคลุมตำบลบ้านปง หนองควาย น้ำแพร่ หางดง บ้านแหวน ในปัจจุบัน และมีต้นไม้ใหญ่มาก มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่ในดงแม่ท่าช้างหลายชนิด มีทั้ง สัตว์ใหญ่ เช่น เสือ หมี สัตว์เล็ก เช่น หมูป่า ฟาน (แก้ง) กระต่าย ไก่ป่า และนก เป็นต้น การตัดไม้ในป่าดงแม่ท่าช้างมีมาตั้งแต่สมัยพระเจ้ากาวิละ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการตัดเพื่อใช้ไม้สร้างหอคำของกษัตริย์ คู่หมั้นของเจ้านาย ขุนนาง หรือ สร้างวิหาร อุโบสถวัด เช่นเดียวกับป่าอื่นๆ ดังปรากฏว่าในบันทึกการทำบุญของพระยาสามล้าน ว่า

“...ข้าพระยาเคียรไปฟันไม้ยายแม่ชาน ข้าครูบาเจ้ามหินไปเมตตาขอไม้จักแปลงวิหาร วัดอุโบสถ ข้ามีใจยินดีครูบาหมื่นเมื่อแล้ว ข้าร้องขุนมาพร้อมกันก็ใจสัทธิทั้งไพร่และขุนก็พากันฟัน ก็กุ่มทั้งเสาและเครื่อง ก็เมื่อให้ครูบายังเหมือนหว่ายหั้นกุ่มแล้ว ครูบากับสัทธิก็พากันแปลงแล้วบัวระมวล...”^{๑๐๐}

ในสมัยนี้ผู้คนในพื้นที่ป่าดงแม่ท่าช้าง ไม่นิยมนำไม้จริงในป่ามาสร้างบ้านเพราะไม้ในป่าเป็นของกษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง ในเมืองเชียงใหม่ นอกจากจะสร้างวิหาร อุโบสถ ก็จะต้องขออนุญาตจากขุนนางผู้ดูแลพื้นที่ก่อน จึงจะสามารถนำไม้ไปสร้างได้ บ้านเรือนของประชาชนทั่วไปจึงสร้างด้วยไม้ไผ่ มุงด้วยตองติง เมื่อพ.ศ. ๒๔๓๙ ได้มีการตั้งกรมป่าไม้ขึ้นที่เมืองเชียงใหม่ จึงทำให้ป่าไม้ทั้งหมดในเมืองเชียงใหม่ถูกโอนกรรมสิทธิ์ตกเป็นของรัฐบาลสยาม การทำป่าไม้ทั้งหมดจึงอยู่ในความควบคุมของรัฐบาล เช่น การอนุญาตสัมปทานป่าไม้ ในช่วงสมัยดังกล่าวนี้เองที่ตองติงที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นดงไม้สักขนาดใหญ่ถูกตัดไปจนหมด เหลือไว้เพียงตองติงขนาดคนสี่ถึงห้าคนโอบไม่รอบ ในความทรงจำของชาวบ้านในตำบลหางดงได้เล่าสืบต่อกันมาว่า

“...เป็นป่าไม้สักใหญ่ ไปแผ้วบ้านดงหลวง บ้านเต็มทรัพย์ ที่อบต.นี้ก็แม่น มีแผ้วเสือ สัตว์ป่า มาตั้งใหญ่ตั้งน้อยอยู่ ผิดงก็กลัน เวลาเอาช้างมาเมื่อมาถึงดงต้องลงจูงช้างผ่านไปถ้าบั้งช้างมันบไป พ่อเป็นเล้าหื้อฟัง ที่นั่นนายจ่อเป็นกรมป่าไม้มันก็มาตัดเอาไม้ไปหมด เหลือกากที่ดงพระเจ้านั่งโกนต้นเดียว...”^{๑๐๑}

ชะตากรรมของดงป่าในพื้นที่ต่างๆ ของเมืองเชียงใหม่ก็มีชะตากรรมเดียวกัน ทั้งนี้เพราะมีการขอสัมปทานป่าไม้จากรัฐบาลสยามมากขึ้น จนป่าไม้สักของเมืองเชียงใหม่หมดไปอย่างรวดเร็ว เมื่อป่าในพื้นที่หมดไป การบุกเบิกนาเพื่อปลูกข้าวได้เข้ามาแทนที่โดยมีการเช่านาจากผู้ที่ได้กรรมสิทธิ์จากที่ดินของดงป่า ดงป่าจึงเหลือเพียงชื่อในหลายพื้นที่ของเมืองเชียงใหม่ เช่น บ้านดงหลวง บ้านดง (ตำบลหางดง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่) บ้านดงก่า (ตำบลทุ่งสะโตก อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่) และบ้านหังดง (ตำบลเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่)

๒.๔.๒ ยุคการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล (พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๔๗๖)

^{๙๙} รายชื่อวัดและนิายสงฆ์โบราณในเชียงใหม่, (คณะสังคัมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๑๘) : ๑๖-๒๐.

^{๑๐๐} บันทึกพระยาหลวงสามล้าน, เอกสารอัดสำเนา : ๒๖.

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ดิถี ศรีเรือง, ชาวบ้านท้าวคำวัง, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕.

ยุคนี้ได้แบ่งเขตการปกครองจากเมืองเป็นอำเภอ หรือแขวง กำหนดโดยข้าหลวงใหญ่ แต่ละแขวงจะมีกรมการแขวง ประกอบด้วยนายแขวง รองแขวง จำนวน ๑-๒ คน และสมุหบัญชี หน้าที่ของกรมการแขวงคือรักษาความสงบในพื้นที่ และตรวจตราการปฏิบัติราชการของนายแคว้น และแก้บ้าน และจัดเก็บภาษี

การปกครองท้องที่ กฎข้อบังคับสำหรับการปกครองมณฑลพายัพ ร.ศ. ๑๑๙ ได้กำหนดให้ใช้ระเบียบการปกครองท้องที่ตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ ทุกมาตรา เพียงแต่เปลี่ยนชื่อตำแหน่งต่างๆ เป็นภาษาพื้นเมือง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจง่ายดังนี้

ข้าหลวงเทศาภิบาล	เป็นข้าหลวงใหญ่
ผู้ว่าราชการเมือง	เป็นเจ้าสนามหลวง
อำเภอ	เป็นแขวง
กำนัน	เป็นแคว้น
ผู้ใหญ่บ้าน	เป็นแก้บ้าน ^{๑๐๒}

ในร.ศ. ๑๒๐ หรือ พ.ศ. ๒๔๔๔ ได้จัดตั้งแขวงแม่ท่าช้างขึ้น โดยมีหลวงคชดิษฐาภิบาล (ไผ่) เป็นนายแขวงคนแรก ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๑-๒๔๔๓ แต่ชื่อแคว้นหรือตำบลจะเปลี่ยนจาก “ต้นกล” เป็น “หางดง” เมื่อใดนั้นไม่ปรากฏหลักฐาน แต่มีหลักฐานว่าได้ใช้ชื่อ แคว้นหรือตำบล “หางดง” เมื่อทางราชการเปลี่ยนชื่อแขวงแม่ท่าช้าง เป็นอำเภอหางดงโดยให้ตรงกับชื่อตำบลหางดง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ที่มาของชื่อหางดง พันตำรวจเอกอนุ เนินหาด ได้รวบรวมไว้ว่า

“...เพราะอยู่ทางทิศใต้ของดงกรรม คำว่า หาง แปลว่า ท้าย คือ ทางทิศใต้หรือท้ายของดงกรรม...”^{๑๐๓}

ตำบลหางดงในช่วงสมัยนี้มีทั้งหมด ๑๗ หมู่บ้าน คือบ้านท่าควัว บ้านล่อง บ้านกำแพงงาม บ้านทรายมูลใต้ บ้านแม่ขี้ บ้านดงหลวง บ้านป่าแปะ บ้านกอง บ้านดงน้อย บ้านศาลา บ้านบ่อ บ้านแพะขวาง บ้านแสนตอ บ้านน้ำแพร่ บ้านแม่ขนิลใต้ บ้านท่าไม้สูง และบ้านป่าจี้

ในยุคนี้สิ่งที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง คือการปฏิรูปการศึกษา ศาสนา และทำนุบำรุงบ้านเมือง ทั้งพัฒนาคมนาคม สาธารณสุข ตลอดจนนำพาวัฒนธรรมกรุงเทพมหานครมาสู่ภาคเหนือ เพื่อตั้งอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางดังนั้น จะเห็นว่า โรงเรียนได้ถูกตั้งขึ้นมากในยุคนี้ ภายในตำบลหางดงสืบค้นพบว่า มีโรงเรียนถูกตั้งขึ้น ๓ แห่ง คือ

๑. โรงเรียนแม่ท่าช้างเชียงใหม่ ตั้งอยู่หน้าแขวงแม่ท่าช้าง (หน้าที่ว่าการอำเภอหางดงปัจจุบัน) เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๔๘ มีนักเรียนจำนวน ๒๕ คน

๒. โรงเรียนบ้านทรายมูล ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ ตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗ เดิมใช้สถานที่วัดทรายมูลเป็นที่เรียนต่อมาปี ๒๔๖๗ ได้ซื้อที่ดินจำนวน ๑๐ ไร่ ๙๕ ตารางวา โดยข้าราชการ พ่อค้าประชาชนได้ร่วมกันบริจาคเงินก่อสร้างอาคารเรียน เดิมใช้ชื่อว่า โรงเรียนประชาบาลตำบลหางดง

๓. โรงเรียนบ้านดง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ ก่อตั้งเมื่อพ.ศ. ๒๔๗๔ ก่อตั้งโดย ขุนวิเศษ กำนันตำบลหางดง เดิมอาศัยวัดหางดงเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว ต่อมาขุนวิเศษได้มอบที่ดินจำนวน ๒ ไร่เศษ ให้เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารเรียนและได้ย้ายมาเรียนในอาคารเรียนชั่วคราวเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘

^{๑๐๒} สวัสดิ์ อ่องสกุล, ประวัติศาสตร์ล้านนา, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, ๒๕๕๑), หน้า ๔๕๕.

^{๑๐๓} อนุ เนินหาด, พ.ศ.ท., ๑๐๐ ปี อำเภอหางดง, (เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๒.

และในปีเดียวกันขุนวิเศษ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ประชาชนได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์สร้างอาคารไม้ใต้ถุนสูงหลังคาปั้นหยา ๑ หลัง แล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๔๗๙ ใช้เป็นอาคารเรียนของนักเรียนเสมอมา

และเมื่อหลังจากคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ ได้ยกเลิกระบบมณฑลเทศาภิบาลลงในพ.ศ.๒๔๗๖ เมืองเชียงใหม่จึงมีฐานะเพียงจังหวัดหนึ่งของสยามโดยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

๒.๔.๓ ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ.๒๔๗๗ – พ.ศ.๒๕๐๓)

ในยุคนี้ตำบลหางดงมีการพัฒนาหลายด้าน อาทิ มีตลาดเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ เดิมตั้งอยู่บริเวณท้องสนามหลวงประชาชน ชื่อว่า ตลาดนรพานสงเคราะห์ ตามชื่อของหลวงนรพาน อดีตนายอำเภอหางดง แล้วต่อมาภายหลังนายจอม ขวัญดี นายอำเภอหางดงได้ย้ายตลาดมาไว้ฝั่งตรงข้ามเนื่องจากตลาดเก่ามีความคับแคบมาก ซึ่งพื้นที่นั้นเดิมเป็นป่าช้าร้าง สนามเด็กเล่นและโรงฆ่าสัตว์ ต่อมาภายหลังเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๒ จึงโอนมาเป็นตลาดสุขาภิบาล การมีตลาดสดในพื้นที่ทำให้ประชาชนตำบลหางดงไม่ต้องเดินทางไปซื้อขายสินค้าในตัวเมืองเหมือนที่เคยทำในอดีต นอกจากต้องการซื้อสินค้าในพื้นที่ผลิตไม่ได้หรือหายาก และในสมัยที่นายคำนวน ธรรมสารโรจน์ เป็นนายอำเภอหางดงได้สร้างถนนสายหลักในหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลซึ่งเดิมไม่มีถนนประชาชนต้องอาศัยคัณนาในการเดินทางไปมาหาสู่กัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังอยู่ในความทรงจำของประชาชนตำบลหางดง และได้เล่าต่อมาระว่า

“...ถนนสายนี้นายอำเภอคำนวน เป็นมาแบ่งไปหาสวนเป็น เป็นขอชาวบ้านบ้านเฮาช่วยกันเพี้ยกันถม ขอที่นาชาวบ้านแบ่งถนนไปจนถึงวัดถ้ำปูน ได้เดี๋ยวถนนก็เพราะเป็นนะ ตะก่อนบ่มีถนนต้องเดินลัดโห่งเอา...”^{๑๐๔}

การสร้างถนนภายในหมู่บ้านต่างๆ โดยนายอำเภอคำนวน ทำให้ตำบลหางดงและอำเภอหางดงมีการพัฒนาขึ้นอย่างมาก จนคิดที่จะเปลี่ยนชื่ออำเภอ

นอกจากถนนแล้วเรื่องน้ำที่ใช้ในการเกษตรถือว่า มีน้อยมากเพราะต้องใช้น้ำแม่ท่าช้างร่วมกันหลายตำบล ตั้งแต่แม่เหียะ บ้านบง ถึง บ้านขุนคง จนเกิดการทะเลาะวิวาทหาร้ายร่างกายเพื่อแย่งน้ำใช้ จึงได้มีการสร้างฝายน้ำล้นโดยการระดมแรงงานจากชาวบ้านมาช่วยกันขุดให้กว้างขึ้นเพื่อกักเก็บน้ำ ฝายนี้เรียกว่า ฝายเปา

๒.๔.๔ ยุคพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๐๔ - ปัจจุบัน)

ยุคนี้เป็นยุคของการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านพื้นที่ และเศรษฐกิจของตำบลหางดง การพัฒนาที่สำคัญคือ การก่อสร้างชลประทานน้ำแม่แตง เพื่อชักน้ำแม่แตงมาใช้ในการเกษตรพื้นที่อำเภอแม่แตง อำเภอแม่ริม อำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอหางดง และ

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ควาย ลำมคา และสม คำหาวย, ชาวบ้านป่าแปะ-โรงวัว, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕.

อำเภอสนป่าตอง โดยมีการเวนคืนที่ดินในปีพ.ศ.๒๕๑๑^{๑๐๕} เมื่อโครงการสร้างเสร็จสามารถจ่ายน้ำพื้นที่ทางเกษตรได้ถึง ๑๕๐,๐๐๐ ไร่^{๑๐๖} ผลของโครงการชลประทานน้ำแม่แตงทำให้สภาพของหมู่บ้านท้าวคำวังเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากได้ทำเหมืองขอยเข้ามาในหมู่บ้านเพื่อส่งน้ำชลประทานแม่แตงไปยังตำบลบ้านแหวน สบแม่ข้า และขุนคอง บ้านท้าวคำวังได้ถูกแบ่งออกเป็นสองฟาก ที่วัดก็มีขนาดเล็กลงเนื่องจากถูกเวนคืน อย่างไรก็ตามการพัฒนาทางด้านการเกษตรก็มีมาก กล่าวคือสามารถผลิตข้าวได้ปีละ ๒ ครั้ง และสามารถปลูกถั่วเหลืองได้ผลผลิตมากกว่าเดิม

นอกจากนั้นได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองท้องที่ของตำบลหางดงในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ทางราชการได้แบ่งพื้นที่บางส่วนของตำบลหางดงออกเป็นตำบลน้ำแพร่ ๘ หมู่บ้านคือ

หมู่ที่ ๑	โอนจากหมู่ที่ ๑๒	(บ้านป่อ)
หมู่ที่ ๒	โอนจากหมู่ที่ ๑๑	(บ้านศาลา)
หมู่ที่ ๓	โอนจากหมู่ที่ ๑๓	(บ้านพะซาง)
หมู่ที่ ๔	โอนจากหมู่ที่ ๑๔	(บ้านน้ำแพร่)
หมู่ที่ ๕	โอนจากหมู่ที่ ๑๗	(บ้านป่าจี้)
หมู่ที่ ๖	โอนจากหมู่ที่ ๖	(บ้านแสนตอ)
หมู่ที่ ๗	โอนจากหมู่ที่ ๑๖	(บ้านท่าไม้ลู่)
หมู่ที่ ๘	โอนจากหมู่ที่ ๑๕	(บ้านแม่ขนิลใต้) ^{๑๐๗}
- ดังนั้นตำบลหางดงจึงมีหมู่บ้านจำนวน ๙ หมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน คือ
หมู่ที่ ๑	บ้านท้าวคำวัง
หมู่ที่ ๒	บ้านล้อง
หมู่ที่ ๓	บ้านกำแพงงาม
หมู่ที่ ๔	บ้านทรายมูลใต้
หมู่ที่ ๕	บ้านแม่ซึก
หมู่ที่ ๖	บ้านดงหลวง
หมู่ที่ ๗	บ้านป่าแป๋
หมู่ที่ ๘	บ้านกอง
หมู่ที่ ๙	บ้านดงน้อย ^{๑๐๘}

และที่จะลืมนิได้ในการบันทึกในยุคปัจจุบันคือ ยุคที่ดินในเขตตำบลหางดงเฟื่องฟูมาก เจ้าของกิจการหมู่บ้านจัดสรร มาซื้อที่ดินและจัดสรรบ้านในเขตตำบลหางดง ที่เป็นเช่นนี้เพราะมี

^{๑๐๕} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๘๕, หน้า ๖๓๕.

^{๑๐๖} แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗-๒๕๐๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ), หน้า ๕๑.

^{๑๐๗} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๒ ตอนที่ ๑๕๒, หน้า ๓๖.

^{๑๐๘} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๖๖ ง, หน้า ๑๙๓.

ความสะดวกในการเข้าสู่ตัวเมือง และเดินทางไปสนามบินใช้เวลาไม่มากนัก ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งคือ ราคาที่ดินเมื่อเทียบกับอำเภออื่นแล้วมีราคาไม่แพงนัก ช่วงที่มีการซื้อที่ดินมากที่สุดคือ ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ และพ.ศ.๒๕๓๖^{๑๐๙} หมู่บ้านจัดสรรในเขตตำบลหางดง ได้แก่

หมู่บ้านฟ้างามวิลเลจ	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒
หมู่บ้านพิภูลทอง ๒	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓
หมู่บ้านรุ่งอรุณ ๓	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒
หมู่บ้านธารอิงดอย	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑
หมู่บ้านเต็มทรัพย์	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖

๒.๔.๕ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

๒.๔.๕.๑ วิสัยทัศน์การพัฒนา (VISION)

“เป็นองค์กรแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสรรค์ พัฒนา แก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเป็นรูปธรรม”

๒.๔.๕.๒ พันธกิจการพัฒนา (MISSION)

๑. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
๒. ส่งเสริมและพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรโดยร่วมมือระหว่างองค์กรต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
๓. พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง
๔. อนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานคุณค่าความหลากหลายของวัฒนธรรม จารีต ประเพณีของท้องถิ่น
๕. ส่งเสริมระบบการศึกษาและพัฒนาระบบสาธารณสุข
๖. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน และสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่องเพื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้
๗. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่ม และการประกอบอาชีพ พัฒนาและสนับสนุนให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
๘. ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบและวางระบบมาตรการและกำกับดูแลความปลอดภัยด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๙. ดำเนินการด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๑๐. พัฒนางานด้านบริหารจัดการในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีค่านิยมมุ่งทำงานเพื่อองค์กรและประชาชน
๑๑. ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการและบูรณาการร่วมกัน

^{๑๐๙} อนุ เนินหาด, พ.ศ.ท., ๑๐๐ ปี อำเภอหางดง, (เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, ๒๕๔๕), หน้า ๔๘-๔๙.

๒.๔.๕.๓ จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา

๑. พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึงและครอบคลุม
๒. ประชาชนสามารถเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและมีเครือข่ายในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
๓. เด็ก เยาวชน และประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
๔. จารีตประเพณี วัฒนธรรมในท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์สืบทอดตลอดไป
๕. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ และมีสุขภาพอนามัยที่ดี
๖. เป็นชุมชนที่ปลอดจากอบายมุข และยาเสพติด มีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๗. มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๔.๕.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ

๑. ด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ส่งเสริมผลิตภัณท์ชุมชนและท้องถิ่น
๒. ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการ
๓. ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพการค้าและการลงทุน
๔. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากเกษตรเสี่ยงภัย
๕. การแก้ไขปัญหาความยากจนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ด้านสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดี
๒. ส่งเสริมให้ประชาชนสร้างศรัทธา และค่านิยมด้านการศึกษา
๓. ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตบนพื้นฐานศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

๓. ด้านความมั่นคงและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. การพัฒนาระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๒. การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๓. การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๔. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๔.๕.๕ นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น^{๑๐}

วิสัยทัศน์ในการบริหารองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง

เป็นองค์กรแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสรรค์ พัฒนา แก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเป็นรูปธรรม

เป้าประสงค์ : พัฒนาคมน พัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชนเข้มแข็ง

พันธกิจ : ทดแทนคุณแผ่นดิน ดูแลผู้สูงอายุ สตรี ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และทุกกลุ่มชน สนับสนุนงานด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การกีฬา ส่งเสริมกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของเยาวชน และประชาชน แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ชะลอผลกระทบสิ่งแวดล้อม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างมีระบบ และบูรณาการ ตลอดจนพัฒนาทั่วทุกหมู่บ้านอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

นโยบายในการบริหารงาน ๙ ด้าน

๑. ด้านบริหารและจัดการองค์กร

๑. บริหารและจัดการองค์กร ให้มีประสิทธิภาพในการบริการประชาชน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล คุณธรรมนำการเมือง เข้าใจ เข้าถึง แก้ไข พัฒนา
๒. เปิดโอกาสให้ประชาชน กลุ่ม/องค์กรชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการและตรวจสอบการบริหารงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ โดยเน้นความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม
๓. กระจายอำนาจการบริหารงานให้ทุกฝ่ายในองค์กรได้ร่วมปฏิบัติ รับผิดชอบ เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใสในการให้บริการแก่ประชาชน
๔. ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาอบรม เพิ่มเติม เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมา ร่วมกันพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการบริการประชาชน
๕. สร้างเครือข่ายปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ในทุกรูปแบบเพื่อพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ
๖. พัฒนาเพื่อเตรียมยกฐานะองค์กรให้มีความเจริญตามความต้องการของประชาชน

๒. ด้านสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐาน

๑. จัดให้มีการพัฒนาและบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน แก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลต่างๆ ให้เป็นระบบ จัดตั้งโครงการกองทุนขยะประจำหมู่บ้าน
๒. ปรับปรุงดูแลรักษา พัฒนาที่สาธารณะประโยชน์ ฼าปนสถานให้สะอาด สวยงาม สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน พร้อมทั้งบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน ทางบก ทางน้ำ ไฟฟ้า ประปาหมู่บ้าน โทรศัพท์ ให้มีความสมบูรณ์สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๑๐} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๕, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี).

๔. ปรับปรุงตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสะอาด สวยงาม อยู่ตลอดเวลา โดยจัดตั้งโครงการชุมชนสีเขียว เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากยิ่งขึ้นในชุมชน

๕. ดูแลรักษาความสะอาดถนน และทางระบายน้ำ

๖. จัดทำป้ายถนนสายหลัก ซอย และแผนที่หมู่บ้าน

๓. ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

๑. จัดให้มีสถานศึกษาหรือปรับปรุงสถานศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และสนับสนุนอุปกรณ์การเรียน พัฒนาสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กก่อนวัยเรียน โดยเรียนฟรีอย่างมีคุณภาพ

๒. ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในเขตบริการ โดยจัดงบประมาณสนับสนุนตามความต้องการของชุมชน

๓. สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาส ที่มีผลการเรียนดี เพื่อสร้างคนสร้างโอกาส สร้างอนาคต

๔. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกับชุมชน และองค์กรชุมชน

๕. ดูแลบำรุงรักษาโบราณสถาน วัดวาอาราม

๖. จัดตั้งแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมตำบล เพื่ออนุรักษ์รักษาศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น และเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เยาวชน

๗. จัดตั้งและสนับสนุนกิจกรรมของสภาวัฒนธรรมตำบลให้มีความเข้มแข็งและเป็นรูปธรรม

๘. อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชนบทธรรมเนียมอันดีงาม โดยเน้นให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

๙. จัดทำปฏิทินวิถีคนเมือง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์และเผยแพร่ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามให้คงอยู่คู่ชุมชนตลอดไป โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง

๑๐. ร่วมกับสถานศึกษาในพื้นที่จัดทำวิชาท้องถิ่นศึกษา และใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นห้องเรียน

๔. ด้านการส่งเสริมสุขภาพ และการกีฬา

๑. ประสานงานและสนับสนุนกิจกรรมด้านสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิตของประชาชนในชุมชน โดยการสนับสนุนงาน อสม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. จัดตั้งกองทุนสุขภาพประจำหมู่บ้าน

๔. สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสออกกำลังกายอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง

๕. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมกีฬาต่างๆ ขึ้นในชุมชนอย่างทั่วถึง ตามความต้องการของชุมชน เพื่อก้าวสู่ความเข้มแข็งของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

๖. จัดตั้งกองทุนกีฬาประจำตำบล

๕. ด้านเศรษฐกิจการเกษตร

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับการดำรงชีพ และเป็นหลักสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเอง
๒. ส่งเสริมสนับสนุน ให้เกษตรกรได้ประกอบอาชีพเกษตรแบบผสมผสานตามแนว พระราชดำริเกษตรอินทรีย์ และปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พืชผักสวนครัว
๓. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เวลาว่าง ประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้แก่ครอบครัว
๔. สนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง
๕. จัดตั้งตลาดชุมชนเพื่อสร้างรายได้ จำหน่ายสินค้าในชุมชน

๖. ด้านการพัฒนาสังคม สตรี เด็กเยาวชนผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส

๑. สนับสนุนและส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ และกลุ่มสตรี ให้รวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
๒. ส่งเสริมให้จัดตั้งกองทุนพัฒนากลุ่มอาชีพตำบล
๓. สนับสนุนและส่งเสริมให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้รวมกลุ่มเพื่อร่วมจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม และจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน
๔. สนับสนุนการจัดตั้งสภาเยาวชนตำบล
๕. สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมของผู้สูงอายุ ผู้พิการ และพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๖. จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ติดเชื้อ
๗. จัดทำโครงการรางวัล คนดีศรีตำบล พ่อแม่ตัวอย่าง ลูกกตัญญู เพื่อส่งเสริมและ ให้โอกาสคนดีที่เสียสละทำงานเพื่อสังคมและชุมชนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ คุณความดี และเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และชุมชน

๗. ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๑. จัดสรรงบประมาณเพื่อเตรียมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และทั่วถึง
๒. สนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ด้านพัฒนาและส่งเสริมความปลอดภัยของชุมชน

๑. สนับสนุนงบประมาณด้านป้องกันภัยด้านอาชญากรรมเบื้องต้น ที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน เช่น สายตรวจชุมชน ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจบ้านอาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น
๒. สนับสนุนการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชนเป็นสำคัญ
๓. จัดตั้งโครงการหมู่บ้านและชุมชนปลอดภัย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม

๙. ด้านพัฒนาและส่งเสริมขบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยชุมชน

๑. จัดสรรงบประมาณเพื่อเผยแพร่ส่งเสริม ความรู้กระบวนการเสริมสร้างประชาธิปไตยในชุมชน ให้ประชาชนได้มีโอกาสและเสริมสร้างพัฒนาความเข้าใจการปกครองระบอบแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

๒. จัดให้มีการอบรมเพิ่มความรู้ด้านบริหารจัดการงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนา เพิ่มศักยภาพผู้นำชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อชุมชน

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาท

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบทบาท ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

พระครูสุจินธรรมนิวิฐ (สมจิตร อธิปญโญ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน : กรณีศึกษาคณะสงฆ์อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง ๓ ด้าน พบว่า ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและ การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของท่านด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการเป็นพระสงฆ์นักพัฒนา และใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจการต่างๆ ของวัด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือพระสงฆ์ปรับปรุง พัฒนาวัดโดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมเสมอ และด้านการสนับสนุน ส่งเสริมประสานงานจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือพระสงฆ์สามารถเป็นผู้ประสานระหว่างประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ให้ความเข้าใจนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริงได้ ปัญหาและอุปสรรคของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามความคิดเห็นของพระสงฆ์เอง ได้แก่ การขาดความรู้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมของพระสงฆ์ ที่มีความสมถะน้อยลง และประชาชน เข้าวัดน้อยลง ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ คือควรให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างจริงจังในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับประชาชนจากกระแสโลกาภิวัตน์และอิทธิพลของสื่อยุคใหม่^{๑๑๑}

พระเกษมศักดิ์ วรสุโข (อาสนะทอง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามหลักการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการในอำเภอชุมแสงอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับพุทธจักรและอาณาจักร เป็นส่วนหนึ่งของการ

^{๑๑๑}พระครูสุจินธรรมนิวิฐ (สมจิตร อธิปญโญ), “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน : กรณีศึกษาคณะสงฆ์อำเภอคลอง จังหวัดแพร่”, พุทธศาสนคณาภิธานิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

พัฒนาสังคม ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร การศึกษาและอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคณะสงฆ์ โดยใช้หลักหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ๖ ด้าน คือการปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า พระภิกษุที่มีอายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษาทางธรรม และตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑^{๑๑๒}

จิตติมา เสนาไชย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทวัดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน : กรณีศึกษาวัดพระธาตุดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทวัดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน โดยรวมทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า บทบาทที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพสังคม ค่าเฉลี่ย ๓.๙๗ รองลงมาคือ บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพจิต ค่าเฉลี่ย ๓.๙๐ บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพจิตวิญญาณ ค่าเฉลี่ย ๓.๙๐ และบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพกาย ค่าเฉลี่ย ๓.๕๙

ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทวัดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๗๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับแรกได้แก่ ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ รองลงมาคือ ด้านงบประมาณ ค่าเฉลี่ย ๓.๗๔ ด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ย ๓.๗๓ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ย ๓.๖๕

จากผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของวัดพระธาตุดอยสะเก็ดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน พบว่า ปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน คือด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์กับบทบาทของวัดพระธาตุดอยสะเก็ดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน เรียงตามลำดับ คือ บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพจิตวิญญาณ บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพสังคม บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพจิต และบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะ ควรจะมีการจัดกิจกรรมสุขภาพ ๔ ด้าน เพิ่มเติม เช่นด้านสุขภาพกายควรมีการรณรงค์ป้องกันโรคระบาด การจัดกิจกรรมดูแลสิ่งแวดล้อม การจัดทำโครงการแข่งขันการออกกำลังกาย การประกวดผู้มีสุขภาพดี การจัดสร้างสถานพยาบาลหรือห้องพยาบาลภายในวัดพระธาตุดอยสะเก็ด ด้านสุขภาพจิต ควรมีการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มสำหรับเยาวชน การจัดกิจกรรมความรักความผูกพันในครอบครัว การเทศนาธรรมที่มีเนื้อหาสาระสนุกสนาน ด้านสังคม ควรมีการจัดแหล่งเรียนรู้เรื่องการพัฒนาชุมชน การสร้างสวนสาธารณะเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ

^{๑๑๒} พระเกษมศักดิ์ วรสโก (อาสนะทอง), “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์”, *พุทธศาสนคัมภีร์ ฉบับพิเศษ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ด้านสุขภาพจิตวิญญาณ ควรมีการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม การจัดกิจกรรมพระภิกษุเทศน์สอนตามบ้านในโอกาสสำคัญ^{๑๑๓}

พระมหาธนาชัย ตนติปาโล (แสนณรงค์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระวิกรมมุนี (บุญรอด ปณฺญาวโร) ผลการวิจัยพบว่า ในพุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงใช้วิธีการแสดงธรรม การสนทนาเป็นโอกาสในการสอน การตอบปัญหาธรรม โดยทรงยับยั้งปัญหาไร้สาระและสอนสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มาถามปัญหา ทรงมีพุทธวิธีการสอนที่น่าอัศจรรย์ ทรงวิเคราะห์ผู้ที่มาสอน จำแนกพระธรรมคำสอนให้เหมาะแก่ผู้ที่จะสอน เมื่อเกิดพุทธบริษัทผู้นับถือพระพุทธศาสนามากขึ้น พระองค์ทรงใช้พุทธวิธีในการบริหารที่เยี่ยมยอด มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การวางแผนประกาศพระศาสนา การจัดการองค์กรให้เป็นระเบียบ การกระจายอำนาจการปกครอง การบริหารบุคคลากรทรงมอบอำนาจความเป็นใหญ่ให้คณะสงฆ์ การอำนวยการ การสั่งการในแต่ละครั้งจะทรงใช้แรงจูงใจมิได้บังคับ ทรงปกครองแบบธรรมาธิปไตยในการกำกับดูแล พระองค์ทรงใช้พระวินัยในการควบคุมดูแลคณะสงฆ์ ทรงสอนวิธีการปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้ถึงความพ้นทุกข์ที่แท้จริง ทำให้ผู้ศรัทธายังเห็นจริงในธรรมที่ควรรู้ควรเห็น เมื่อปฏิบัติที่พ้นทุกข์ได้จริง จึงทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน

การศึกษาบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระวิกรมมุนี ทำให้ทราบถึงบทบาทของนักเผยแผ่ที่ดี ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้จริง ดูออก บอกได้ ทำเป็น และการทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อสร้างความศรัทธาเลื่อมใสให้กับผู้พบเห็น สำคัญต้องมีปัญญาในการประยุกต์หลักธรรมคำสอนมาใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล กับสถานที่ กับงาน กับเวลา พระวิกรมมุนีมีรูปแบบและวิธีการในการเผยแผ่ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวคือ มีคำพูดคำคมที่มีคติสอนใจ ทำให้ผู้ฟังสนใจ รู้จักวิธีการใช้สื่อในการเผยแผ่หลักธรรมด้วยวาจาธรรมเลื่อมใสขนาดพกพา อ่านง่ายข้อความกระชับ ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านจบและเข้าใจได้ง่ายในระยะเวลาอันสั้น การจัดทำหนังสือคู่มือการปฏิบัติธรรม เพื่อให้เหมาะสมกับผู้สนใจในการศึกษาปฏิบัติธรรม ท่านได้พัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ธรรมและปฏิบัติธรรม

อิทธิพลของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระวิกรมมุนี ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ท่านได้ริเริ่มโครงการต่างๆ ที่เป็นรูปแบบในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน เช่น โครงการฝึกอบรมพระนวกะ โครงการฝึกอบรมพระมหาลกะ โครงการบวชศีลจาริณี โครงการฝึกอบรมนักเรียนนิสิตนักศึกษาและข้าราชการ เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาปฏิบัติธรรม เป็นต้น รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของท่านได้มีการนำไปใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามสถานที่ต่างๆ มากมายในปัจจุบัน

โดยสรุปแล้วอาจกล่าวได้ว่า พุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนามีการแสดงธรรมเป็นหลักสำคัญ พุทธวิธีในการบริหารมีหลักธรรมาธิปไตยเป็นแนวทางการบริหารงานทางพระพุทธศาสนา พระองค์ทรงสอนแนวทางการปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ คือพระนิพพานเป็นเป้าหมายสูงสุด

^{๑๑๓} จิตติมา เสนาไชย, “บทบาทวัดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน : กรณีศึกษาวัดพระธาตุดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”, *พุทธศาสนมทาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

พระวิกรมมุนีท่านได้นำพุทธวิธีมาประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยสร้างรูปแบบการเผยแผ่ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน รักษาไว้ซึ่งหลัก ปรีชาปฏิบัติ ปฏิภาณ ทำให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองในอนาคตสืบต่อไป^{๑๑๔}

ไอศูรย์ อินทร์เพชร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺโณโชโต) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคมนั้น พระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับสังคมโดยใช้หลักศาสนาช่วยวางรากฐานความเจริญแก่สังคมในด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อช่วยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นมั่นคงแก่สังคม ส่งเสริมให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา เพื่อมุ่งให้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ อันจะทำให้การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองและสงบสุข

บทบาทการพัฒนาสังคมตามแนวพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺโณโชโต) ท่านเป็นแบบอย่างที่ดี เคร่งครัดระเบียบวินัย วางระเบียบแบบแผน ข้อวัตรไว้อย่างเคร่งครัด ทั้งได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ เสียสละ โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และสาธารณชนทั้งในด้านการปกครอง การเผยแผ่ การศึกษา การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ ปรากฏประจักษ์เป็นผลงานสืบมา

การประยุกต์แนวคิดในการพัฒนาสังคมของพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺโณโชโต) พบว่าท่านได้นำหลักธรรมมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ด้านการปกครองท่านได้ปรับปรุงและประยุกต์หลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้อย่างเหมาะสม ด้านการศึกษาได้วางรากฐานของชีวิตโดยการประยุกต์หลักไตรสิกขาซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตให้ถูกต้อง ด้านการเผยแผ่ได้ประยุกต์แนวคิดจากหลายทฤษฎีมาใช้กับประชาชนอย่างมีผลสำเร็จ ด้านการสาธารณูปการ ท่านได้พัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้อย่างเหมาะสม ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ท่านได้ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ สงเคราะห์สังคมเพื่อให้ได้รับประโยชน์และความสุขอย่างแท้จริง^{๑๑๕}

กล่าวโดยสรุปว่า บทบาท คือพฤติกรรมที่แสดงออกตามสถานของบุคคลในสังคม บทบาท เป็นแบบแผน ความต้องการ เป้าประสงค์ ความเชื่อ ทักษะคติ ค่านิยมและการกระทำของสมาชิกที่ชุมชนคาดหวังว่าจะต้องเป็นตามลักษณะของตำแหน่งนั้นๆ หรืออาจกล่าวสั้นๆ ว่าบทบาทคือสิทธิหน้าที่ในการกระทำของบุคคลหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่นในสังคมตามสถานภาพของตนเอง

๒.๕.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

^{๑๑๔} พระมหาธนาชัย ตนติปาโล (แสนณรงค์), “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระวิกรมมุนี (บุญรอด ปญฺญาวโร)”, *พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑๕} ไอศูรย์ อินทร์เพชร, “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺโณโชโต)”, *พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

พระวิทยา ญาณสาโร (คัมภีร์ราษฎร์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ผลการวิจัยพบว่า เศรษฐกิจพอเพียงได้แก่เศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสามัคคี พออยู่ พอกิน พอใช้ เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุบทำลายความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไป^{๑๑๖}

มนูญ มุกขประดิษฐ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาประเทศในช่วง ๕ ทศวรรษที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นชัดถึงผลการพัฒนาที่ไม่สมดุล ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้เกิดปัญหาความยากจนและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ความอ่อนแอของสังคมไทยภายใต้กระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยมยังก่อให้เกิดปัญหาทางศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยม ในวิถีชีวิตที่ตึงเครียดของคนไทยอย่างรุนแรงอีกด้วย ขณะเดียวกันกับที่ โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กว่า ๓๐๐๐ โครงการที่มุ่งเน้นความพออยู่ พอกิน พอเพียงและคุณภาพชีวิตของประชากรที่ได้น้อมนำเอาหลักพระพุทธธรรมมาเป็นแนวทางการพัฒนาของพระองค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ก่อให้เกิดคุณูปการแก่ประชาชนและประเทศชาติเป็นอันมาก จนกระทั่งภาครัฐได้น้อมนำเอาไปเป็นปรัชญานำในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาของประเทศไทย ผลของการศึกษาวิจัยจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ยังได้ขอสรุปด้วยว่า การพัฒนาประเทศตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีรากฐานมาจากหลักธรรมในพระพุทธศาสนานั้น จะทำให้สังคมและประเทศชาติ ดำเนินไปได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน มีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี^{๑๑๗}

อรรถพล อุทุมพร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อ อำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ต

^{๑๑๖} พระวิทยา ญาณสาโร (คัมภีร์ราษฎร์), “การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”, **พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑๗} มนูญ มุกขประดิษฐ์, “วิเคราะห์ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา”, **พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยคนละ ๑ ครั้ง หากประชาชนทุกครัวเรือนสามารถดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง ก็จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและระดับประเทศได้^{๑๑๘}

จตุพล ยะจอม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับความรู้ความเข้าใจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นหัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดได้แก่ ประเด็นความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาได้แก่ ประเด็นการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็นเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ยังได้แสดงความคิดเห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ไว้เพื่อชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้แก่พสกนิกรชาวไทย

๒. ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในส่วนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ

๓. ระดับการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น อยู่ในระดับปานกลาง โดยการเข้าร่วมรวมกลุ่มเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กองอื่น ๆ มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

๔. การดำเนินการของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยการรวมกลุ่ม ต่างๆ เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อที่จะเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน เช่นการรวมกลุ่มอาชีพต่างๆ การรวมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และประเด็นที่ชุมชนมีความสำคัญคือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ทอดทิ้งกันก็เป็นประเด็นที่ชุมชนใช้ในการดำเนินการมากเช่นเดียวกัน^{๑๑๙}

อินทิรา สุภาแสน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

๑. บทบาทของผู้บริหารในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ต่อการพัฒนาวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่ พบว่า องค์การบริหารส่วน

^{๑๑๘} อรรถพล อุทุมพร, “การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหาวแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๑๑๙} จตุพล ยะจอม, “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมือง และการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

ตำบลป่าปง ได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปี ในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งเน้นส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพทางการเกษตรและเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม เครือข่ายภาคประชาชน โดยส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนขึ้น มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ทำกินประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และวิธีการผลิต โดยอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ภูมิปัญญา และวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

๒. ลักษณะการดำเนินวิถีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยเลือกซื้อของใช้ภายในครัวเรือนและของใช้ส่วนตัวเท่าที่จำเป็นเท่านั้น มีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้มีการวางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอ รายได้จากการทำงานได้ใช้จ่ายอย่างประหยัด เก็บออมไว้ และมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

๓. ปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหารยังขาดการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาชุมชน งบประมาณสำหรับการส่งเสริมและดำเนินกิจกรรมมีไม่พอเพียง และอัตราการว่างงานมีน้อย ตลอดจนระบบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องล่าช้า เป็นต้น^{๑๒๐}

กล่าวโดยสรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นพระราชปรัชญาซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สังคมไทยมีชีวิตรุ่งเรืองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ไม่ว่าเมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใดๆ บนพื้นฐานวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยนำมาประยุกต์ใช้ และที่สำคัญการดำรงชีวิตจะต้องอยู่บนความพอเพียง มีความพอประมาณในการเป็นอยู่ ไม่โลภมาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่นมีการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชน มีความรัก ความเอื้ออาทร มีความรู้รักสามัคคี รักชุมชนรักผืนแผ่นดินรักประเทศชาติที่ให้ความร่มเย็นแก่เราเองและลูกหลานของเราสืบไป

๒.๕.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการที่ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

สุภัทรมาศ จริยะเวชวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและมีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีการเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่ามีปัญหาในเรื่อง

^{๑๒๐} อินทรา สุภาแสน, “บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากองการการบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

ของคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชนแต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง^{๑๒๑}

รัชชัย เพิ่มกร ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลักษณะสถานภาพและข้อมูลทั่วไปพบว่า เป็นเพศชายมากที่สุด มีอายุระหว่าง ๓๐-๓๙ ปี จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่าง ๔-๖ ปี ประกอบอาชีพพนักงานและเจ้าหน้าที่ส่วนตำบล เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ด้านการบริหารงานบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทางด้านการวางมาตรฐานของการบริหารงานบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทางด้านการวางมาตรฐานของการบริหารงานบุคคลการให้ความคุ้มครองยุติธรรมเป็นประโยชน์ต่อพนักงาน ด้านการบริหารงานการเงินการคลังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการกำหนดมาตรการ การเงินการคลัง การมีอำนาจหน้าที่ของตนเองในการบริหารงานการเงินการคลัง ด้านการบริหารงานทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ด้านอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการบริการสาธารณะก่อประโยชน์โดยรวม^{๑๒๒}

รหัส แสงผ่อง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

๑. กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรีและมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุด คือกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ

๒. กรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. กรรมการบริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีตำแหน่งของกรรมการบริหารและสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งใน

^{๑๒๑} สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา, “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๗).

^{๑๒๒} รัชชัย เพิ่มกร, “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๙).

องค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน มีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕^{๑๒๓}

นันทพล พงศธรวิสุทธิ ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า

๑. พนักงานส่วนตำบลมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานของ อบต.ตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และพนักงานส่วนตำบลเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบ อบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตน การแก้ไขปัญหาตำบล ทำให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้บริหารในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในรูปแบบของธรรมาภิบาล ดังนี้ การบริหารงานใน อบต. พนักงานส่วนตำบลมีความต้องการให้ผู้บริหารสนองความต้องการของชุมชน หัวใจของการบริหารงานคือความโปร่งใส รวมทั้งการใช้งบประมาณในการบริหารงานอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

๒. ควรส่งเสริมให้บุคลากร มีความร่วมมือและเคร่งครัดกฎระเบียบ มีการปฏิบัติงานที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ ต้องมีการอบรมเพิ่มพูนประสิทธิภาพ มีการลงโทษแก่ผู้กระทำผิด และให้รางวัลกับข้าราชการที่ประพฤติดี^{๑๒๔}

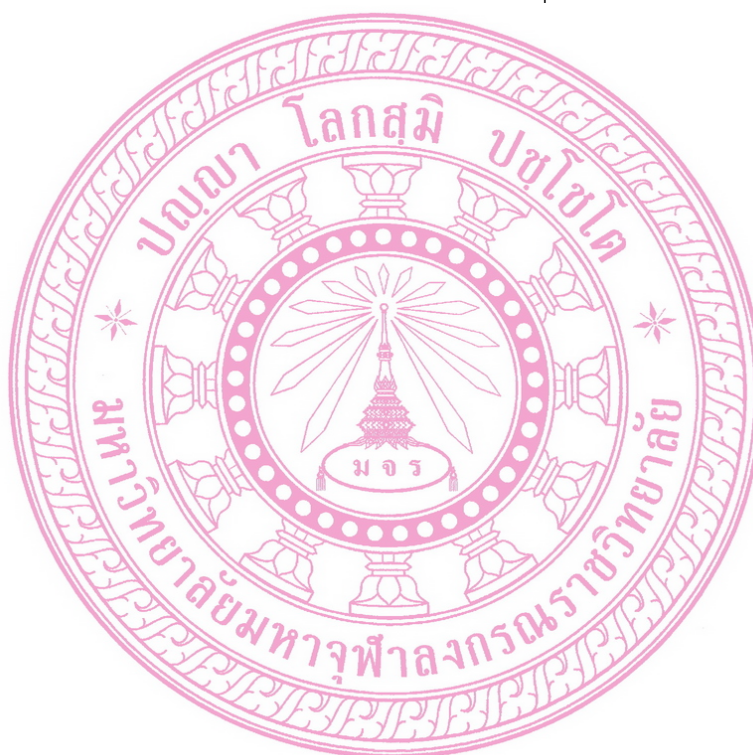
โกสินทร์ ธาราศักดิ์ ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขโครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการมาเป็นลำดับอย่างไรศึกษาถึงการปกครองของไทย ว่ามีรูปแบบและพัฒนาการมาเป็นลำดับอย่างไร นโยบายการกระจายอำนาจจากรัฐบาลไปสู่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งในที่นี้จะศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) โดยใช้วิธีการศึกษาจาก กฎหมาย เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงทั้งรูปแบบโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ในการที่จะกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นโดยองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นั้น เห็นควรที่จะปรับปรุงในส่วนของรูปแบบขององค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เนื่องจากปัจจุบันมีความแตกต่างในเรื่องขนาดขององค์การ

^{๑๒๓} รพีพร แสงผ่อง, “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๔๗).

^{๑๒๔} นันทพล พงศธรวิสุทธิ, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” , การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘).

บริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงควรปรับปรุงขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีขนาดที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๒๕}

กล่าวโดยสรุปว่า การปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่น รัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในเขตอำนาจของตนโดยชอบ โดยองค์กรหรือสถาบันท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารภายในเขตอำนาจของตน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น

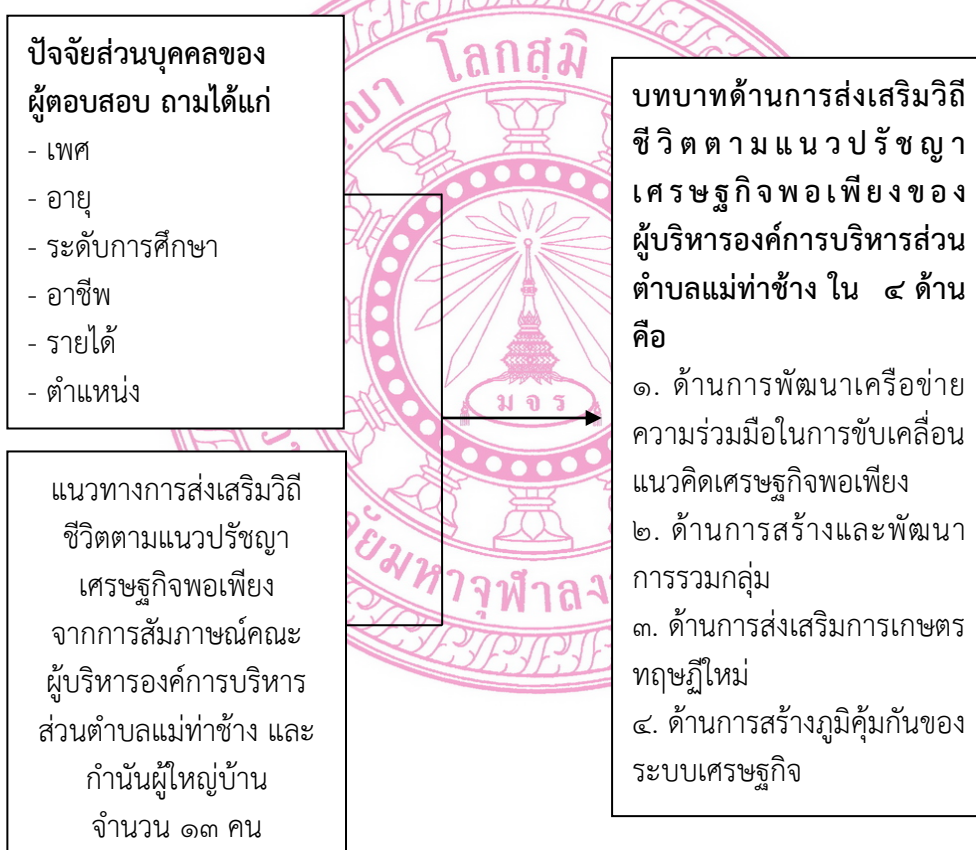
^{๑๒๕} โกลินทร์ ธาราศักดิ์, “ปัญหาและแนวทางแก้ไขโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)”, ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, (บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑).

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔^{๑๒๖} ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

แผนภาพที่ ๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๑๒๖} สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๕, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี).

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน ๓,๒๕๙ คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕๖ คน ดังแสดงโดยสูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ได้ดังนี้

^๑“สถิติประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง”, <http://maetachang.go.th/index.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)

^๒ชาลินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๙. (กรุงเทพมหานคร : ปิสนิสนเทศอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑), หน้า ๔๕.

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$n = \frac{3,259}{1 + 3,259(0.05)^2}$$

$$n = 356$$

N = ประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

n = กลุ่มตัวอย่าง

เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จำแนกประชากรออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๖ หมู่บ้าน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีการเทียบสัดส่วนดังตาราง

$$\text{สูตร} = \frac{\text{จำนวนประชากร} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	ท้าวคำวัง	๘๖๑	๙๔
๕	แม่ซึก	๑๓๖	๑๕
๖	ดงหลวง	๖๙๒	๗๖
๗	ป่าแป๋ - โรงวัว	๖๘๐	๗๔
๘	กอง	๑๙๔	๒๑
๙	ดง	๖๙๖	๗๖
รวม		๓,๒๕๙	๓๕๖

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน ๑๓ ท่าน ดังนี้

๑. นายทรัพย์ทวี คำมา นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๒. นายอินสอน จันทะมงคล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๓. นายสุระกัน วัยภา รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๔. นายสถาพร เสาร์แก่น เลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๕. นางสาวนิศาชล ทองขาว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๖. นายมรกต มหาวัน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๗. นางบำเพ็ญ ดวงแก้ว รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง
๘. กำนันตำบลหางดง หมู่ที่ ๖ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
๙. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
๑๐. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
๑๑. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
๑๒. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
๑๓. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

๓.๓.๑ การสร้างแบบสอบถาม

๑. ศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
๔. สร้างเครื่องมือการวิจัย
๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง
๗. นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง จำนวน ๓๕๖ ชุด และนำไปแจกกลุ่มตัวอย่างจริง ได้แก่ ประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๙. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น ตามกรอบของการศึกษาเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนนดังนี้^๓

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มากที่สุด
๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	มาก
๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	ปานกลาง
๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อย
๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบโดยเสรี

๓.๓.๓ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

^๓ ชูติระ ระบอบ และคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒),

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่านได้แก่

๑) อาจารย์ พระมหาสม กลยาโณ, Ph.D. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) อาจารย์ ดร.ยุพธนา ปราณีต ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) อาจารย์ ดร.บุศรา โพธิสุข ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

๔) อาจารย์ นพดล ปัญญาวิรัตน์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

๕) อาจารย์ สกุนา คงจันทร์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่ อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๔ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๙๕๗

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามจากประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

^๔ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๒. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถามจำนวน ๓๕๖ ชุด โดยแจกกับบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๕๖ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๒๑ – ๕.๐๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ – ๔.๒๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๖๑ – ๓.๔๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๘๑ – ๒.๖๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๘๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด ^๕

^๕ชูศรี วงศ์รัตนะ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตร, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

๔) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้ ๑. กลุ่มสูง มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ ขึ้นไป ๒. กลุ่มต่ำ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๐ ลงมา

๕) บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่ง วิเคราะห์โดยการทดสอบความแตกต่าง ที - เทส (T-test)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In - Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire)

๑. การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In Depth Interview) จากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน ๑๓ ท่าน ซึ่งเป็นผู้บริหารและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕๖ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในมุมมองของประชาชน ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๔.๕ ผลจากการสัมภาษณ์

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี และตำแหน่งหรือหน้าที่ในหมู่บ้าน/ชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=๓๕๖)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๑๖๖	๔๖.๖
	หญิง	๑๙๐	๕๓.๔
	รวม	๓๕๖	๑๐๐.๐
อายุ	ไม่เกิน ๒๐ ปี	๑๕	๔.๒
	๒๑ - ๓๐ ปี	๔๕	๑๒.๖
	๓๑ - ๔๐ ปี	๕๗	๑๖.๐
	๔๑ - ๕๐ ปี	๑๑๓	๓๑.๗
	๕๑ - ๖๐ ปี	๙๓	๒๖.๑
	๖๑ ปีขึ้นไป	๓๓	๙.๓
	รวม	๓๕๖	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๓๕๖)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๑๒๕	๓๕.๑
มัธยมศึกษาตอนต้น	๘๑	๒๒.๘
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๖๙	๑๙.๔
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๒๔	๖.๗
ปริญญาตรี	๔๙	๑๓.๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๒.๒
รวม	๓๕๖	๑๐๐.๐
อาชีพ		
เกษตรกร	๖๙	๑๙.๔
ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	๖๐	๑๖.๙
รับจ้างทั่วไป	๑๖๑	๔๕.๒
รับราชการ	๓๑	๘.๗
รัฐวิสาหกิจ	๑๕	๔.๒
แม่บ้าน	๔	๑.๑
นักเรียน นักศึกษา	๑๖	๔.๕
รวม	๓๕๖	๑๐๐.๐
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๓๐	๘.๔
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๕๑	๑๔.๓
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๖๐	๑๖.๙
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๗	๗.๖
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๕๐	๑๔.๐
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๓๘	๓๘.๘
รวม	๓๕๖	๑๐๐.๐
ตำแหน่งหรือหน้าที่ในหมู่บ้าน/ชุมชน		
สมาชิกสภา อบต.	๔	๑.๑
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	๑๐	๒.๘
คณะกรรมการหมู่บ้าน	๔๗	๑๓.๒
กลุ่มเกษตรกร	๙	๒.๕

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

(n=๓๕๖)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มแม่บ้าน	๕๒	๑๔.๖
กลุ่มผู้สูงอายุ	๒๗	๗.๖
ประชาชนในพื้นที่	๒๐๗	๕๘.๑
รวม	๓๕๖	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔ และเป็นเพศชาย มีจำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗ รองลงมา คือมีอายุอยู่ระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี มีจำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๑ และน้อยที่สุด คือมีอายุไม่เกิน ๒๐ ปี มีเพียงจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ รองลงมา คือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘ และน้อยที่สุด คือมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีเพียงจำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๒ รองลงมา คือมีการอาชีพเกษตรกร มีจำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ และน้อยที่สุด คือมีอาชีพแม่บ้าน มีเพียงจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘ รองลงมา คือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๙ และน้อยที่สุด คือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔

ตำแหน่งหรือหน้าที่ในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่ มีจำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑ รองลงมา คือกลุ่มแม่บ้าน มีจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖ และน้อยที่สุด คือสมาชิกสภา อบต. มีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๑

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม (n=๓๕๖)

บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๖๘	๐.๙๒๓	มาก
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	๓.๗๘	๐.๙๐๕	มาก
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	๓.๕๔	๑.๐๑๖	มาก
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	๓.๓๒	๑.๐๘๖	ปานกลาง
รวม	๓.๕๘	๐.๙๓๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๘$, S.D. = ๐.๙๓๖) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถเรียงลำดับความคิดเห็นของประชาชนได้ดังนี้ ความคิดเห็นด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่มมีระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๐.๙๐๕) รองลงมา คือด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = ๓.๖๘$, S.D. = ๐.๙๒๓) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ($\bar{X} = ๓.๕๔$, S.D. = ๑.๐๑๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๓.๓๒$, S.D. = ๑.๐๘๖) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

(n=๓๕๖)

ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้บริหาร อบต. มีการประชุมจัดทำแผนชุมชน โดยนำความรู้ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน	๓.๘๗	๐.๙๗๕	มาก
๒. ผู้บริหาร อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชน นำเสนอแนวทางการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องประชาชนหางดงรักษ์สิ่งแวดล้อม	๓.๘๑	๐.๙๙๐	มาก
๓. ผู้บริหาร อบต. ได้บรรจุโครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ไว้ในแผนชุมชน	๓.๘๑	๐.๙๖๓	มาก
๔. ผู้บริหาร อบต. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง	๓.๖๗	๑.๐๒๗	มาก
๕. ผู้บริหาร อบต. ได้นำโครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	๓.๕๓	๑.๒๐๐	มาก
๖. ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ	๓.๗๖	๑.๐๒๗	มาก
๗. ผู้บริหาร อบต. มีการขับเคลื่อนโครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนา ๓ ปี	๓.๖๒	๑.๐๑๕	มาก
๘. ผู้บริหาร อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมประเมินผลโครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๕๑	๑.๑๘๑	มาก
รวม	๓.๖๘	๐.๙๒๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๖๘ , S.D. = ๐.๙๒๓)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม

(n=๓๕๖)

ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้บริหาร อบต. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ	๔.๐๓	๐.๙๐๘	มาก
๒. ผู้บริหาร อบต. มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน	๓.๙๔	๐.๙๓๗	มาก
๓. ผู้บริหาร อบต. ได้ส่งเสริมหมู่บ้านในชุมชน ให้บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๙๓	๐.๙๖๑	มาก
๔. ผู้บริหาร อบต. จัดการประกวดหมู่บ้านดีเด่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม	๓.๔๗	๑.๒๔๘	มาก
๕. ผู้บริหาร อบต. มีการจัดโครงการเยาวชนรักษ์ท้องถิ่นรักษ์สิ่งแวดล้อม	๓.๖๘	๑.๐๖๙	มาก
๖. ผู้บริหาร อบต. มีการจัดโครงการรวมพลังกลุ่มสตรีแม่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน	๓.๗๔	๑.๐๑๓	มาก
๗. ผู้บริหาร อบต. มีการจัดโครงการสนับสนุนกิจกรรมเสริมรักให้เต็มใจ	๓.๘๓	๑.๐๔๒	มาก
๘. ผู้บริหาร อบต. มีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม	๓.๖๓	๑.๐๓๖	มาก
รวม	๓.๗๘	๐.๙๐๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๘ , S.D. = ๐.๙๐๕)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการส่งเสริมการเกษตร
ทฤษฎีใหม่

(n=๓๕๖)

ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้บริหาร อบต. จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	๓.๕๐	๑.๑๓๒	มาก
๒. ผู้บริหาร อบต. มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง	๓.๔๖	๑.๑๓๔	มาก
๓. ผู้บริหาร อบต. มีการบริการจัดการศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จเจ้าอยู่หัว	๓.๕๕	๑.๑๐๖	มาก
๔. ผู้บริหาร อบต. มีการจัดฝึกอบรมการป้องกัน กำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้ประชาชน	๓.๕๓	๑.๒๒๐	มาก
๕. ผู้บริหาร อบต. ได้สนับสนุน ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	๓.๗๐	๑.๐๔๓	มาก
๖. ผู้บริหาร อบต. มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการเพาะเห็ดเพื่อส่งเสริมรายได้	๓.๕๖	๑.๑๘๖	มาก
๗. ผู้บริหาร อบต. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าวนาปีเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน	๓.๔๗	๑.๑๖๖	มาก
๘. ผู้บริหาร อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนวทาง ในการดำเนินกิจกรรมในปีต่อไป	๓.๕๖	๑.๑๑๘	มาก
รวม	๓.๕๔	๑.๐๑๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการรวมกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๔$, S.D. = ๑.๐๑๖)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

(n=๓๕๖)

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ	๓.๑๕	๑.๓๙๑	ปานกลาง
๒. ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้าน	๓.๖๘	๑.๐๐๓	มาก
๓. ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ	๓.๖๑	๑.๐๗๓	มาก
๔. ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร	๓.๕๒	๑.๑๓๔	มาก
๕. ผู้บริหาร อบต. ได้ส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในทุกหมู่บ้าน	๓.๓๙	๑.๑๙๔	ปานกลาง
๖. ผู้บริหาร อบต. ได้จัดให้มีนิทรรศการ เกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP)	๓.๑๙	๑.๒๘๗	ปานกลาง
๗. ผู้บริหาร อบต. ส่งเสริมให้มีการจัดงานหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) ในงานเทศกาลฤดูหนาว	๓.๑๗	๑.๒๕๕	ปานกลาง
๘. ผู้บริหาร อบต. มีการดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน	๒.๙๐	๑.๔๔๓	ปานกลาง
รวม	๓.๓๒	๑.๐๘๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๖๖$, S.D. = ๐.๗๑๘) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้าน อยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๖๘$, S.D. = ๑.๐๐๓) รองลงมา คือการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๑.๐๗๓) และที่อยู่ในระดับสุดท้าย คือการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร ($\bar{X} = ๓.๕๒$, S.D. = ๑.๑๓๔) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนการดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน ($\bar{X} = ๒.๙๐$, S.D. = ๑.๔๔๓) อยู่ในระดับปานกลาง

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ **จำแนกตามเพศ**

(n=๓๕๖)

บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๑๖๖ คน)		หญิง (๑๙๐ คน)			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือใน การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๗๒	๐.๙๑๔	๓.๖๔	๐.๙๓๑๑	๐.๘๓๘	๐.๔๐๓
๒. ด้านการสร้างและพัฒนา การรวมกลุ่ม	๓.๘๗	๐.๘๔๔	๓.๖๙	๐.๙๔๕	๑.๘๔๘	๐.๐๖๕
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	๓.๕๖	๑.๐๑๕	๓.๕๒	๑.๐๒๐	๐.๔๑๘	๐.๖๗๖
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	๓.๓๗	๑.๐๗๔	๓.๒๘	๑.๐๙๘	๐.๗๙๗	๐.๔๒๖
รวม	๓.๖๓	๐.๙๑๖	๓.๕๓	๐.๙๕๑	๐.๙๙๗	๐.๓๑๙

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ t – test แบบข้อมูล ๒ กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ **จำแนกตามอายุ**

(n=๓๕๖)

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	๗.๖๐๓	๕	๑.๕๒๑	๑.๘๐๔	.๑๑๑
	ภายในกลุ่ม	๒๙๕.๐๓๖	๓๕๐	.๘๔๓		
	รวม	๓๐๒.๖๓๘	๓๕๕			
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	๖.๓๘๘	๕	๑.๒๗๘	๑.๕๗๒	.๑๖๗
	ภายในกลุ่ม	๒๘๔.๓๗๔	๓๕๐	.๘๑๒		
	รวม	๒๙๐.๗๖๒	๓๕๕			
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	ระหว่างกลุ่ม	๙.๕๙๔	๕	๑.๙๑๙	๑.๘๗๙	.๐๙๗
	ภายในกลุ่ม	๓๕๗.๔๙๒	๓๕๐	๑.๐๒๑		
	รวม	๓๖๗.๐๘๗	๓๕๕			
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	๙.๙๕๘	๕	๑.๙๙๒	๑.๗๐๔	.๑๓๓
	ภายในกลุ่ม	๔๐๙.๑๕๐	๓๕๐	๑.๑๖๙		
	รวม	๔๑๙.๑๐๘	๓๕๕			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๗.๙๐๔	๕	๑.๕๘๑	๑.๘๒๗	.๑๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓๐๒.๙๐๘	๓๕๐	.๘๖๕		
	รวม	๓๑๐.๘๑๓	๓๕๕			

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ **จำแนกตามระดับการศึกษา**

(n=๓๕๖)

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๗๖	๕	.๒๑๕	.๒๕๐	.๙๔๐
	ภายในกลุ่ม	๓๐๑.๕๖๒	๓๕๐	.๘๖๒		
	รวม	๓๐๒.๖๓๘	๓๕๕			
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๗๘๙	๕	.๗๕๘	.๙๒๔	.๔๖๕
	ภายในกลุ่ม	๒๘๖.๙๗๓	๓๕๐	.๘๒๐		
	รวม	๒๙๐.๗๖๒	๓๕๕			
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๑๑	๕	.๒๖๒	.๒๕๑	.๙๓๙
	ภายในกลุ่ม	๓๖๕.๗๗๕	๓๕๐	๑.๐๔๕		
	รวม	๓๖๗.๐๘๗	๓๕๕			
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๑๖	๕	.๖๒๓	.๕๒๔	.๗๕๘
	ภายในกลุ่ม	๔๑๕.๙๙๒	๓๕๐	๑.๑๘๙		
	รวม	๔๑๙.๑๐๘	๓๕๕			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๙๔	๕	.๓๕๙	.๔๐๖	.๘๔๔
	ภายในกลุ่ม	๓๐๙.๐๑๙	๓๕๐	.๘๘๓		
	รวม	๓๑๐.๘๑๓	๓๕๕			

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F - test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ **จำแนกตามอาชีพ**

(n=๓๕๖)

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๐๐	๖	.๗๐๐	.๘๑๙	.๕๕๖
	ภายในกลุ่ม	๒๙๘.๔๓๘	๓๔๙	.๘๕๕		
	รวม	๓๐๒.๖๓๘	๓๕๕			
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๖๕	๖	.๓๗๗	.๔๕๗	.๘๔๐
	ภายในกลุ่ม	๒๘๘.๔๙๗	๓๔๙	.๘๒๗		
	รวม	๒๙๐.๗๖๒	๓๕๕			
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	ระหว่างกลุ่ม	๕.๑๓๓	๖	.๘๕๖	.๘๒๕	.๕๕๑
	ภายในกลุ่ม	๓๖๑.๙๕๓	๓๔๙	๑.๐๓๗		
	รวม	๓๖๗.๐๘๗	๓๕๕			
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๔.๕๑๑	๖	๒.๔๑๙	๒.๐๘๖	.๐๕๔
	ภายในกลุ่ม	๔๐๔.๕๙๗	๓๔๙	๑.๑๕๙		
	รวม	๔๑๙.๑๐๘	๓๕๕			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๕.๔๖๕	๖	.๙๑๑	๑.๐๔๑	.๓๙๘
	ภายในกลุ่ม	๓๐๕.๓๔๗	๓๔๙	.๘๗๕		
	รวม	๓๑๐.๘๑๓	๓๕๕			

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ **จำแนกตามรายได้**

(n=๓๕๖)

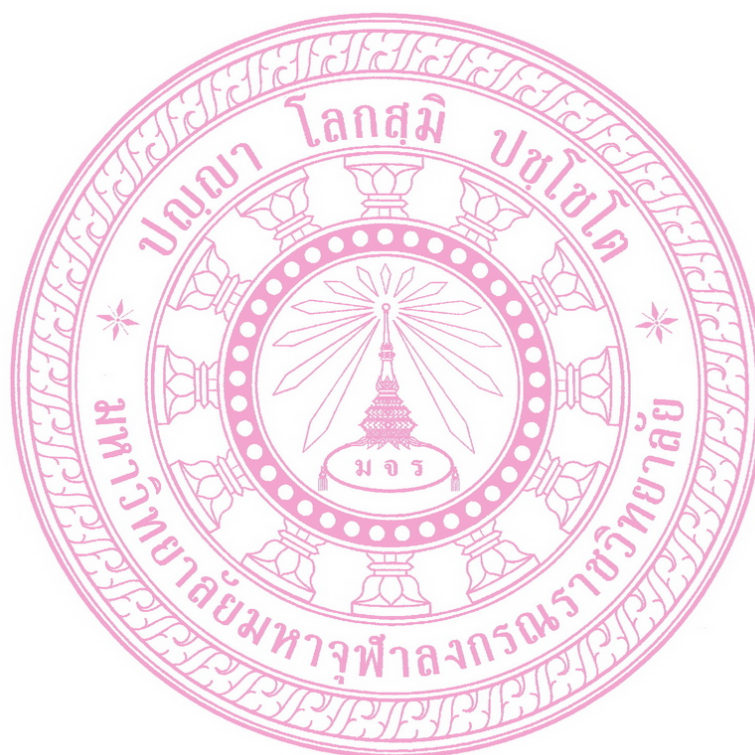
บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	๗.๔๗๔	๕	๑.๔๙๕	๑.๗๗๒	.๑๑๘
	ภายในกลุ่ม	๒๕๕.๑๖๕	๓๕๐	.๗๔๓		
	รวม	๓๐๒.๖๓๘	๓๕๕			
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๑๕	๕	.๓๐๓	.๓๖๗	.๘๗๑
	ภายในกลุ่ม	๒๘๙.๒๔๗	๓๕๐	.๘๒๖		
	รวม	๒๙๐.๗๖๒	๓๕๕			
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	ระหว่างกลุ่ม	๕.๖๐๑	๕	๑.๑๒๐	๑.๐๘๕	.๓๖๙
	ภายในกลุ่ม	๓๖๑.๔๘๖	๓๕๐	๑.๐๓๓		
	รวม	๓๖๗.๐๘๗	๓๕๕			
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๒๙๓	๕	๒.๖๕๙	๒.๒๙๓*	.๐๔๕
	ภายในกลุ่ม	๔๐๕.๘๑๖	๓๕๐	๑.๑๕๙		
	รวม	๔๑๙.๑๐๘	๓๕๕			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๕.๒๖๓	๕	๑.๐๕๓	๑.๒๐๖	.๓๐๖
	ภายในกลุ่ม	๓๐๕.๕๕๐	๓๕๐	.๘๗๓		
	รวม	๓๑๐.๘๑๓	๓๕๕			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสร้างและพัฒนาการรวมกลุ่ม และด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้านการสร้าง ภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายได้ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามรายได้ **ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ**

(n=๓๕๖)

รายได้เฉลี่ยเดือน	$\bar{X}$	รายได้เฉลี่ยเดือน					
		ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท
		๓.๑๗	๓.๓๒	๒.๙๙	๓.๑๗	๓.๓๓	๓.๕๒
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๓.๑๗		-๐.๑๕	๐.๑๘	๐.๐	-๐.๑๖	-๐.๓๕
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๓๒			๐.๓๓	๐.๑๕	-๐.๐๑	-๐.๒
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๒.๙๙				-๐.๑๘	-๐.๓๔	-๐.๕๓*
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๑๗					-๐.๑๖	-๐.๓๕
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๓๓						-๐.๑๙
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๒						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ น้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ **จำแนกตามตำแหน่ง**

(n=๓๕๖)

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	๒๐.๒๐๖	๖	๓.๓๖๘	๔.๑๖๑**	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๘๒.๔๓๒	๓๔๙	.๘๐๙		
	รวม	๓๐๒.๖๓๘	๓๕๕			
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๐๐๘	๖	๒.๑๖๘	๒.๗๒๔*	.๐๑๓
	ภายในกลุ่ม	๒๗๗.๗๕๔	๓๔๙	.๗๙๖		
	รวม	๒๙๐.๗๖๒	๓๕๕			
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๙๕๗	๖	๓.๑๖๐	๓.๑๖๗**	.๐๐๕
	ภายในกลุ่ม	๓๔๘.๑๓๐	๓๔๙	.๙๙๘		
	รวม	๓๖๗.๐๘๗	๓๕๕			
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๔๐๐	๖	๓.๐๖๗	๒.๖๗๑*	.๐๑๕
	ภายในกลุ่ม	๔๐๐.๗๐๘	๓๔๙	๑.๑๔๘		
	รวม	๔๑๙.๑๐๘	๓๕๕			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๕๓๒	๖	๒.๗๕๕	๓.๒๖๘**	.๐๐๔
	ภายในกลุ่ม	๒๙๔.๒๘๑	๓๔๙	.๘๔๓		
	รวม	๓๑๐.๘๑๓	๓๕๕			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

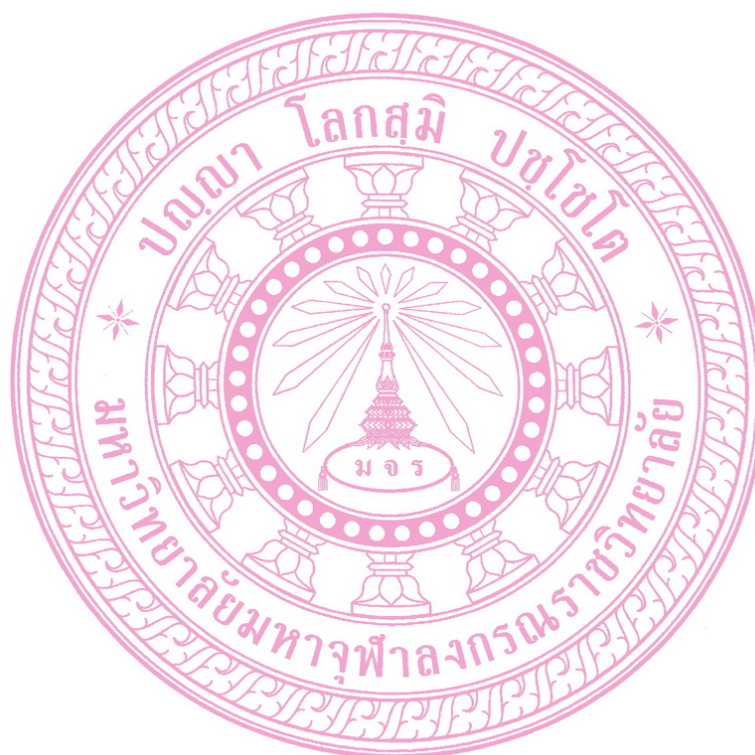
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติ F – test ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ พบว่าประชาชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียงและด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๔-๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมจำแนกตามตำแหน่ง

(n=๓๕๖)

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ตำแหน่ง						
		สมาชิกสภา อบต.	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	คณะกรรมการ หมู่บ้าน	กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มผู้สูงอายุ	ประชาชนในพื้นที่
		๔.๒๒	๔.๒๐	๓.๗๕	๔.๑๒	๓.๗๙	๓.๔๗	๓.๔๓
สมาชิกสภา อบต.	๔.๒๒		๐.๐๒	๐.๔๗	๐.๑	๐.๔๓	๐.๗๕	๐.๗๙
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	๔.๒๐			๐.๔๕	๐.๐๘	๐.๔๑	๐.๗๓*	๐.๗๗*
คณะกรรมการหมู่บ้าน	๓.๗๕				-๐.๓๗	-๐.๐๔	๐.๒๘	๐.๓๒*
กลุ่มเกษตรกร	๔.๑๒					๐.๓๓	๐.๖๕	๐.๖๙*
กลุ่มแม่บ้าน	๓.๗๙						๐.๓๒	๐.๓๖*
กลุ่มผู้สูงอายุ	๓.๔๗							๐.๐๔
ประชาชนในพื้นที่	๓.๔๓							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมากกว่าประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มแม่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมากกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามตำแหน่ง **ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือใน
การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**

(n=๓๕๖)

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ตำแหน่ง						
		สมาชิกสภา อบต.	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	คณะกรรมการ หมู่บ้าน	กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มผู้สูงอายุ	ประชาชนในพื้นที่
		๔.๒๘	๔.๔๘	๓.๘๖	๔.๑๕	๓.๙๒	๓.๖๒	๓.๕๑
สมาชิกสภา อบต.	๔.๒๘		-๐.๒	๐.๔๒	๐.๑๓	๐.๓๖	๐.๖๖	๐.๗๗
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	๔.๔๘			๐.๖๒*	๐.๓๓	๐.๕๖	๐.๘๖*	๐.๙๗*
คณะกรรมการหมู่บ้าน	๓.๘๖				-๐.๒๙	๐.๐๖	๐.๒๔	๐.๓๕*
กลุ่มเกษตรกร	๔.๑๕					๐.๒๓	๐.๕๓	๐.๖๔*
กลุ่มแม่บ้าน	๓.๙๒						๐.๓	๐.๔๑*
กลุ่มผู้สูงอายุ	๓.๖๒							๐.๑๑
ประชาชนในพื้นที่	๓.๕๑							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าประชาชนที่มีตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มแม่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม (n=๓๕๖)

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ตำแหน่ง						
		สมาชิกสภา อบต.	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	คณะกรรมการหมู่บ้าน	กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มผู้สูงอายุ	ประชาชนในพื้นที่
		๔.๐๖	๔.๔๗	๓.๙๖	๔.๒๐	๓.๙๓	๓.๖๕	๓.๖๖
สมาชิกสภา อบต.	๔.๐๖		-๐.๔๑	๐.๑	-๐.๑๔	๐.๑๓	๐.๔๑	๐.๔
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	๔.๔๗			๐.๕๑	๐.๒๗	๐.๕๔	๐.๘๒*	๐.๘๑*
คณะกรรมการหมู่บ้าน	๓.๙๖				-๐.๒๔	๐.๐๓	๐.๓๑	๐.๓*
กลุ่มเกษตรกร	๔.๒๐					๐.๒๗	๐.๖๔	๐.๕๔
กลุ่มแม่บ้าน	๓.๙๓						๐.๒๘	-๐.๐๖*
กลุ่มผู้สูงอายุ	๓.๖๕							-๐.๐๑
ประชาชนในพื้นที่	๓.๖๖							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม มากกว่าประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม มากกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มแม่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม น้อยกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ (n=๓๕๖)

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ตำแหน่ง						
		สมาชิกสภา อบต.	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	คณะกรรมการหมู่บ้าน	กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มผู้สูงอายุ	ประชาชนในพื้นที่
		๔.๒๘	๔.๑๒	๓.๗๓	๔.๐๘	๓.๗๗	๓.๕๖	๓.๓๗
สมาชิกสภา อบต.	๔.๒๘		๐.๑๖	๐.๕๕	๐.๒	๐.๕๑	๐.๗๒	๐.๙๑
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	๔.๑๒			๐.๓๙	๐.๐๔	๐.๓๕	๐.๕๖	๐.๗๕*
คณะกรรมการหมู่บ้าน	๓.๗๓				-๐.๓๕	-๐.๐๔	๐.๑๗	-๐.๐๗*
กลุ่มเกษตรกร	๔.๐๘					๐.๓๑	๐.๕๒	๐.๗๑*
กลุ่มแม่บ้าน	๓.๗๗						๐.๒๑	๐.๔*
กลุ่มผู้สูงอายุ	๓.๕๖							๐.๑๙
ประชาชนในพื้นที่	๓.๓๗							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ มากกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งคณะกรรมการหมู่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ น้อยกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มแม่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ มากกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

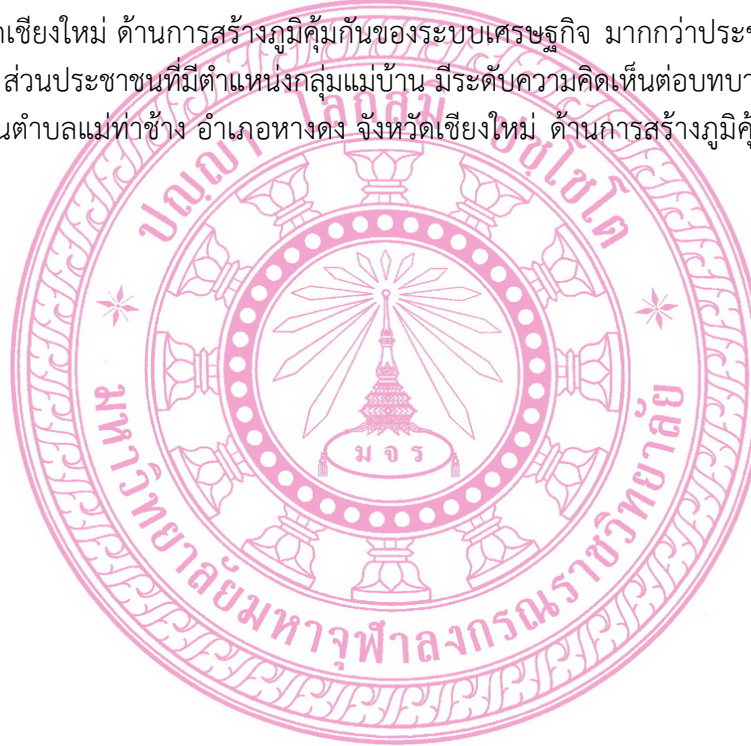
ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ (n=๓๕๖)

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	ตำแหน่ง						
		สมาชิกสภา อบต.	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	คณะกรรมการหมู่บ้าน	กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มแม่บ้าน	กลุ่มผู้สูงอายุ	ประชาชนในพื้นที่
		๔.๒๘	๓.๗๒	๓.๔๖	๔.๐๖	๓.๕๓	๓.๐๖	๓.๒๐
สมาชิกสภา อบต.	๔.๒๘		๐.๕๖	๐.๘๒	๐.๒๒	๐.๗๕	๑.๒๒*	๑.๐๘*
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	๓.๗๒			๐.๒๖	-๐.๓๔	๐.๑๙	๐.๖๖	๐.๕๒
คณะกรรมการหมู่บ้าน	๓.๔๖				-๐.๖	-๐.๐๗	๐.๔	๐.๒๖
กลุ่มเกษตรกร	๔.๐๖					๐.๕๓	๑.๐*	๐.๘๖*
กลุ่มแม่บ้าน	๓.๕๓						๐.๔๗	๐.๓๓*
กลุ่มผู้สูงอายุ	๓.๐๖							-๐.๑๔
ประชาชนในพื้นที่	๓.๒๐							

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งสมาชิกสภา อบต. มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ มากกว่าประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มเกษตรกร มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ มากกว่าประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มผู้สูงอายุ และประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีตำแหน่งกลุ่มแม่บ้าน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ มากกว่าประชาชนในพื้นที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ ๑-๖

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	t	F	sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	๐.๙๙๗	-	๐.๓๑๙	-	✓
๒.	อายุ	-	๑.๘๒๗	.๑๐๗	-	✓
๓.	อาชีพ	-	.๔๐๖	.๘๔๔	-	✓
๔.	ระดับการศึกษา	-	๑.๐๔๑	.๓๙๘	-	✓
๕.	รายได้	-	๑.๒๐๖	.๓๐๖	✓	-
๖.	ตำแหน่ง	-	๓.๒๖๘**	.๐๐๔	✓	-

จากตารางที่ ๔.๑๙ สรุปได้ว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

ประชาชนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกรายด้านรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๐-๔.๒๔

ตารางที่ ๔.๒๐ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ	๒๑	๕.๘
๒.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีโครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	๑๐	๒.๘
๓.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนนำเสนอแนวทางการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องประชาชนหางดงรักษาสีเสื้อแวดล้อม	๖	๑.๖

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มากที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ รองลงมา คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีโครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนนำเสนอแนวทางการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องประชาชนหางดงรักษาสีเสื้อแวดล้อม จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖

ตารางที่ ๔.๒๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่ ด้านการสร้างและการพัฒนาร่วมกลุ่ม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ	๒๘	๗.๘
๒.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน	๑๐	๒.๘
๓.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดโครงการเยาวชนรักษ์ท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม	๙	๒.๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มากที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ รองลงมา คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดโครงการเยาวชนรักษ์ท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕

ตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัด เชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการบริการจัดศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๔๕	๑๒.๖
๒.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง	๑๒	๓.๓
๓.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินโครงการส่งเสริมการเพาะเห็ดเพื่อส่งเสริมรายได้	๑๐	๒.๘
๔.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดฝึกอบรมการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้กับประชาชน	๓	๐.๘

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มากที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการบริการจัดศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จเจ้าอยู่หัว จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖ รองลงมา คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดฝึกอบรมการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้กับประชาชน จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘

ตารางที่ ๔.๒๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	
		จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน	๙๑	๒๕.๕
๒.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ	๒๑	๕.๘
๓.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกออมรวมอาชีพให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้าน	๑๔	๓.๙
๔.	ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีนิทรรศการเกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP)	๙	๒.๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มากที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕ รองลงมา คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘ และน้อยที่สุด คือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีนิทรรศการเกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์บุคคลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษารวบรวมข้อมูลประกอบการวิเคราะห์บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ใน ๔ ด้าน คือด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งสรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๑๓ ท่าน ดังต่อไปนี้

๑) ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินงานโดยเริ่มการเชื่อมโยงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ดำเนินการแยกเครือข่ายออกเป็น ๔ กลุ่ม^๑ คือ ๑) กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ๒) กลุ่มเครือข่ายพนักงาน ๓) กลุ่มเครือข่ายผู้นำชุมชน ๔) กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน^๒ ทั้ง ๔ กลุ่มดังกล่าว อาศัยหลักการพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อร่วมสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีทิศทาง ร่วมกันพัฒนากิจกรรมตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในสาขา ต่างๆ^๓ ได้แก่ เกษตร อุตสาหกรรม บริการการท่องเที่ยว^๔ ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง จนถึงขนาดใหญ่^๕ ร่วมพัฒนาองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้^๖ และขยายผลไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิต และดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน^๗ และถ้าเรามองข้อดีและข้อเสียจะมีไปพร้อมๆกัน อยู่ที่ว่าเราจะมองปัญหาในด้านใด^๘ ถ้ามองข้อดีก็จะพบว่าการสร้างเครือข่ายนั้นทำให้เกิดพลังการทำงานและสามารถช่วยกันร่วมการแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้^๙ ลดความขัดแย้งในกลุ่มเครือข่ายได้^{๑๐} ถ้ามองในข้อเสียก็จะพบว่าการที่เราจะสร้างเครือข่ายและให้ผู้คนยอมรับนั้นเป็นเรื่องยาก^{๑๑} ต้องใช้ความพยายามและอดทนต่อ

^๑สัมภาษณ์ ทรัพย์ทวี คำมา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๒สัมภาษณ์ อินสอน จันทะมงคล, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๓สัมภาษณ์ สุระกัน วัยภา, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๔สัมภาษณ์ สถาพร เสาร์แก่น, เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๕สัมภาษณ์ นิศาชล ทองขาว, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๖สัมภาษณ์ มรกต มหาวิน, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๗สัมภาษณ์ บำเพ็ญ ดวงแก้ว, รองประธานสภาการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๘สัมภาษณ์ กมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิรัช, กำนันตำบลหางดง หมู่ที่ ๖, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^๙สัมภาษณ์ ประพันธ์ จันตะมงคล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๐}สัมภาษณ์ แสงว ไข้ว, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ณรงค์ สังฆะพรหม, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

ปัญหาต่างๆ ในระหว่างการสร้างเครือข่าย^{๑๒} หากต้องการพัฒนาเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยผู้นำและประชาชนที่มีจิตเป็นสาธารณะอย่างแท้จริงและต้องทำด้วยความเต็มใจ ไม่บังคับหรือสั่งการ ไม่ใช่กระแสนิยมเป็นชั่วคราว แต่ต้องอาศัยตนเองเป็นตัวชี้วัดจึงจะประสบผลสำเร็จ^{๑๓}

๒) ด้านการสร้างพัฒนากลุ่มและพัฒนารวมกลุ่ม

การสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม มีการดำเนินงานโดยสร้างองค์ความรู้และวางแนวทางในการดำเนินงานของความต้องการกลุ่มเป้าหมาย^{๑๔} แล้วขับเคลื่อนถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย^{๑๕} โดยใช้หลักและแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบาย^{๑๖} การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นต่างๆ^{๑๗} ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน^{๑๘} และสถาบันการเงินให้สามารถดำเนินการแบบบูรณาการในลักษณะการรวมกลุ่ม^{๑๙} เพื่อร่วมกันพัฒนาระดับสินค้า/บริการตามศักยภาพของพื้นที่ให้ได้มาตรฐาน^{๒๐} และมีการใช้เทคโนโลยี^{๒๑} ระบบการควบคุมตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๒๒} มีการรับประกันคุณภาพสินค้า มีการส่งเสริมการตลาดร่วมกัน^{๒๓} และก่อให้เกิดการแสวงหาโอกาสทางการตลาดใหม่ๆ ขึ้น^{๒๔} และหลังจากที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว มีทั้งข้อดีและข้อเสียต่างกัน บางกลุ่มที่เป็นเครือข่ายที่มั่นคงสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้^{๒๕} ส่วนบางกลุ่มที่ไม่เข้มแข็งพอก็อยู่ที่เดิมต้องพัฒนาต่อยอด และบางกลุ่มที่อ่อนแอก็เลิกล้มไปต้องเริ่มใหม่ ดังนั้นการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม จึงต้องอาศัยหลายๆปัจจัยมาช่วยส่งเสริมลำพังนโยบายในการบริหารอย่างเดียวไม่สามารถสร้างหลักเครือข่ายให้สำเร็จได้^{๒๖}

^{๑๒} สัมภาษณ์ ธนพล ปวงเรือน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๓} สัมภาษณ์ สุทธิชัย กันทะราษฎร์, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ทรัพย์ทวี คำมา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๕} สัมภาษณ์ อินสอน จันทะมงคล, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๖} สัมภาษณ์ สุระกัน วัยภา, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๗} สัมภาษณ์ สทาพร เสาร์แก่น, เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นิศาชล ทองขาว, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๑๙} สัมภาษณ์ มรกต มหาวัน, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๐} สัมภาษณ์ บำเพ็ญ ดวงแก้ว, รองประธานสภาการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๑} สัมภาษณ์ กมลศิษฐ์ ไรจน์ธนวิทย์, กำนันตำบลหางดง หมู่ที่ ๖, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ประพันธ์ จันตะมงคล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๓} สัมภาษณ์ แสง ใบจิว, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ณรงค์ สังฆะพรหม, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ธนพล ปวงเรือน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๖} สัมภาษณ์ สุทธิชัย กันทะราษฎร์, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

๓) ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่

การส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยช่วงแรกทางผู้บริหารได้กำหนดนโยบาย^{๒๗} พร้อมทั้งงบประมาณในการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงานตามโครงการ หลังจากนั้นได้ส่งทีมงานที่รับผิดชอบไปอบรมเพิ่มเติมความรู้และทำความเข้าใจในการส่งเสริมงานด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่^{๒๘} จัดตั้งศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบล^{๒๙} เพื่อเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนกลุ่มสนใจ^{๓๐} จัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ มาให้ความรู้ตามที่ประชาชนสนใจ^{๓๑} แล้วนำความรู้ที่ได้กลับสู่ชุมชน มีการติดตามประเมินผลและวิเคราะห์ปัญหาข้อดีข้อเสียในโครงการดังกล่าว^{๓๒} เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากเสร็จโครงการ การทำงานของเราใช้วิธีการค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนให้เกิดผลสำเร็จ แต่เน้นความเข้าใจในวิถีชีวิตทำให้เกิดผลสำเร็จในระยะยาว และโครงการดังกล่าว วัตถุประสงค์ของโครงการต้องการเพื่อถ่ายทอดทฤษฎีด้านการเกษตรแนวใหม่ให้แก่ประชาชน^{๓๓} ดังนั้นโครงการดังกล่าวซึ่งเป็นโครงการใหม่สำหรับประชาชน ซึ่งแต่เดิมประชาชนได้ดำเนินการแบบดั้งเดิม ย่อมยึดติดอยู่กับความเชื่อเดิมๆ^{๓๔} การที่ประชาชนจะรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในการดำรงชีพย่อมเป็นสิ่งที่ยาก ดังนั้นการขับเคลื่อนโครงการย่อมมีปัญหา ต้องแก้ไขทุกกระบวนการแบบค่อยเป็นค่อยไปและใช้เหตุผลอีกมากมาย^{๓๕} และหลังจากที่ดำเนินงานตามโครงการไปแล้ว มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีน่าจะมีมากกว่าข้อเสีย^{๓๖} ข้อดี คือได้ถ่ายทอดทฤษฎีใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชนหากนำไปใช้ตามทฤษฎีที่ถ่ายทอดไปแล้ว น่าจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างมากเพราะเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ผ่านกระบวนการมาแล้วสามารถจับต้องได้และเห็นผลได้มีหลักการ^{๓๗} ข้อเสีย คือประชาชนไม่ให้ความร่วมมือบางอย่างหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วนทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ในอนาคต เห็นว่าควรเน้นการใช้

^{๒๗} สัมภาษณ์ ทรัพย์ทวี คำมา, นายกองคการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๘} สัมภาษณ์ อินสอน จันทะมงคล, รองนายกองคการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๒๙} สัมภาษณ์ สุระกัน วัยภา, รองนายกองคการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๐} สัมภาษณ์ สถาพร เสาร์แก่น, เลขานุการนายกองคการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นิศาชล ทองขาว, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๒} สัมภาษณ์ มรกต มหาวิน, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๓} สัมภาษณ์ บำเพ็ญ ดวงแก้ว, รองประธานสภาการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๔} สัมภาษณ์ กมลศิษฐ์ ไรจน์ธนวิทย์, กำนันตำบลหางดง หมู่ที่ ๖, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ประพันธ์ จันตะมงคล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๖} สัมภาษณ์ แสงว ไข้ว, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ณรงค์ สังฆะพรหม, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ธนพล ปวงเรือน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้แนวคิดการเกษตรทฤษฎีใหม่มาเป็นแนวทางการส่งเสริมต่อไป^{๓๙}

๔) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจนั้น มีการดำเนินงานโดยเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการออมในทุกระดับ^{๔๐} รวมถึงการขยายธุรกิจบนพื้นฐานชีวิตความพร้อมของตน หลีกเลี่ยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะเก็งกำไร^{๔๑} ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเชิงเศรษฐกิจอย่างแท้จริง^{๔๒} และส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันการประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีอย่างเป็นธรรม^{๔๓} พัฒนาและสนับสนุนให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม^{๔๔} หลังจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย^{๔๕} ข้อดี คือเป็นการช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน^{๔๖} ในการวางรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้มั่นคงแข็งแรงขึ้น^{๔๗} ประชาชนในพื้นที่เข้าใจระบบมากขึ้น^{๔๘} ข้อเสียมีน้อยมาก^{๔๙} เพราะหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันไปในตัวอยู่แล้ว^{๕๐} ส่วนข้อเสนอแนะคงไม่มี เพราะถ้าใช้หลักทฤษฎีนี้ในการดำรงชีพแล้ว^{๕๑} ทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข^{๕๒}

^{๓๙} สัมภาษณ์ สุทธิชัย กันทะราษฎร์, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ทรัพย์ทวี คำมา, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๑} สัมภาษณ์ อินสอน จันทะมงคล, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๒} สัมภาษณ์ สุระกัน วัยภา, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๓} สัมภาษณ์ สถาพร เสาร์แก่น, เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นิศาชล ทองขาว, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๕} สัมภาษณ์ มรกต มหาวัน, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๖} สัมภาษณ์ บำเพ็ญ ดวงแก้ว, รองประธานสภาการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๗} สัมภาษณ์ กมลศิษฐ์ ไรจน์ธนวิรัช, กำนันตำบลหางดง หมู่ที่ ๖, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ประพันธ์ จันตะมงคล, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๔๙} สัมภาษณ์ แสง ใบจิว, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ณรงค์ สังฆะพรหม, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๕๑} สัมภาษณ์ ธนพล ปวงเรือน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

^{๕๒} สัมภาษณ์ สุทธิชัย กันทะราษฎร์, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือทำให้ทราบถึงระดับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนข้อเสนอแนะ ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งต่อไป ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้กับประชาชนได้ดียิ่งขึ้น สรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือมีการเชื่อมโยงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อร่วมสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีทิศทางร่วมกันพัฒนากิจกรรมตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในสาขาต่างๆ และกระบวนการเรียนรู้ และขยายผลไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตและดำเนินธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องประชาชนทางดงรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒) ด้านการสร้างพัฒนาภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ คือมีการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ให้สามารถดำเนินการแบบบูรณาการในลักษณะการรวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาระดับสินค้า/บริการตามศักยภาพของพื้นที่ให้ได้

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน และการจัดโครงการเยาวชนรักษ์ท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม

๓) ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ คือมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยใช้แนวคิดการเกษตรทฤษฎีใหม่

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการจัดศูนย์การเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการเพาะเห็ดเพื่อส่งเสริมรายได้ และการจัดฝึกอบรมการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้กับประชาชน

๔) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ คือมีการส่งเสริมให้เกิดการออมในทุกระดับ โดยการขยายธุรกิจบนพื้นฐานชีวิตของตนเอง และให้หลีกเลี่ยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะเก็งกำไรไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเชิงเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ : ควรมีการดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน และให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ ควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้าน และจัดนิทรรศการเกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP)

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ต่อประชาชนในพื้นที่

๒. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mix Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนอายุไม่เกิน ๒๐ ปี เป็นประชากรในการศึกษา โดยเลือกประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓,๒๕๙ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๖ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔ และเป็นเพศชาย มีจำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖ มีอายุอยู่ระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีจำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๒ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘ และส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่ มีจำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑

๕.๑.๒ บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘

๒) ด้านการสร้างและพัฒนากลุ่ม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘

๓) ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๔

๔) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๒

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่ง เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน นั่นคือประชาชนทุกเพศมีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือประชาชนทุกวัยมีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันตามระดับการศึกษาของตน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคืออาชีพที่ประชาชนประกอบส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือรายได้ของประชาชนแต่ละคนมีผลต่อความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน นั่นคือตำแหน่งงานที่ประชาชนแต่ละคนทำงานอยู่ ส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อบพบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

๕.๑.๔ สรุปข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆที่ได้จัดขึ้นมา เช่น โครงการส่งเสริมปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตร และโครงการประชาชนทางดงรักษาสืบสวนสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอแนวทาง เพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ยั่งยืนและอย่างต่อเนื่อง

ด้านการสร้างและพัฒนากลุ่ม

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นให้ทั่วถึง และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการสร้างและพัฒนากลุ่มอย่างยั่งยืนต่อไป

ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการบริการจัดศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินโครงการต่างๆที่ได้จัดขึ้นมา เช่น โครงการตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน โครงการส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ และโครงการจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) ทั้งนี้ควรจะมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะ ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พบว่า การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีการดำเนินงานโดยเริ่มการเชื่อมโยงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ดำเนินการแยกเครือข่ายออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่มเครือข่ายผู้บริหาร ๒) กลุ่มเครือข่ายพนักงาน ๓) กลุ่มเครือข่ายผู้นำชุมชน ๔) กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน ทั้ง ๔ กลุ่มดังกล่าวอาศัยหลักการพัฒนาร่วมกันแบบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อร่วมสร้างกระแสเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีทิศทางร่วมกัน พัฒนากิจกรรมตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในสาขา ต่างๆ ได้แก่ เกษตร อุตสาหกรรม บริการการท่องเที่ยว ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลาง จนถึงขนาดใหญ่ ร่วมพัฒนาองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ และขยายผลไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตและดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน และถ้าเรามองข้อดีและข้อเสียจะมีไปพร้อมๆกันอยู่ที่ว่าจะมองปัญหาในด้านใด ถ้ามองข้อดีก็จะพบว่าการสร้างเครือข่าวนั้นทำให้เกิดพลังการทำงานและสามารถช่วยกันร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้ ลดความขัดแย้งในกลุ่มเครือข่ายได้ ถ้ามองในข้อเสียก็จะพบว่าการที่เราจะสร้างเครือข่าย และให้ผู้คนยอมรับนั้นเป็นเรื่องยาก ต้องใช้ความพยายามและอดทนต่อปัญหาต่างๆ ในระหว่างการสร้างเครือข่าย หากต้องการพัฒนาเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยผู้นำและประชาชนที่มีจิตเป็นสาธารณะอย่างแท้จริงและต้องทำด้วยความเต็มใจ ไม่บังคับหรือสั่งการ ไม่ใช่กระแสนิยมเป็นชั่วคราว แต่ต้องอาศัยตนเองเป็นตัวชีวิตจึงจะประสบผลสำเร็จ

ด้านการสร้างพัฒนาการกลุ่มและพัฒนารวมกลุ่ม

พบว่า การสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม มีการดำเนินงานโดยสร้างองค์ความรู้และวางแนวทางในการดำเนินงานของความต้องการกลุ่มเป้าหมาย แล้วขับเคลื่อนถ่ายทอดองค์ความรู้สู่กลุ่มเป้าหมาย โดยใช้หลักและแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบาย การสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการเงินให้สามารถดำเนินการแบบบูรณาการในลักษณะการรวมกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาระดับสินค้า/บริการตามศักยภาพของพื้นที่ให้ได้มาตรฐาน และมีการใช้เทคโนโลยี ระบบการควบคุมตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพมีการรับประกันคุณภาพสินค้ามีการส่งเสริมการตลาดร่วมกันและก่อให้เกิดการแสวงหาโอกาสทางการตลาดใหม่ๆ ขึ้น และหลังจากที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว มีทั้งข้อดีและข้อเสียต่างกัน บางกลุ่มที่เป็นเครือข่ายที่มั่นคงสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ ส่วนบางกลุ่มที่ไม่เข้มแข็งพอก็อยู่ที่เดิมต้องพัฒนาต่อยอด และบางกลุ่มที่อ่อนแอก็เลิกล้มไปต้องเริ่มใหม่ ดังนั้นการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม จึงต้องอาศัยหลายๆปัจจัยมาช่วยส่งเสริมลำพังนโยบายในการบริหารอย่างเดียวไม่สามารถสร้างหลักเครือข่ายให้สำเร็จได้

ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่

พบว่า การส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยช่วงแรกทางผู้บริหารได้กำหนดนโยบาย พร้อมทั้งงบประมาณในการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินงานตามโครงการ หลังจากนั้นได้ส่งทีมงานที่รับผิดชอบไปอบรมเพิ่มเติมความรู้และทำความเข้าใจในการส่งเสริมงานด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่ จัดตั้งศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบล เพื่อเตรียมความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชนกลุ่มสนใจ จัดอบรมโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ในด้านนั้นๆ มาให้ความรู้ตามที่ประชาชนสนใจ แล้วนำความรู้ที่ได้กลับสู่ชุมชน มีการติดตามประเมินผลและวิเคราะห์ปัญหาข้อดีข้อเสียในโครงการดังกล่าวเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขหลังจากเสร็จโครงการ การทำงานของเราใช้วิธีการค่อยเป็นค่อยไปไม่รีบร้อนให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว แต่เน้นความเข้าใจในวิธีคิดวิธีทำให้เกิดผลสำเร็จในระยะยาว และโครงการดังกล่าววัตถุประสงค์ของโครงการต้องการเพื่อถ่ายทอดทฤษฎีด้านการเกษตรแนวใหม่ให้แก่ประชาชน ดังนั้นโครงการดังกล่าวซึ่งเป็นโครงการใหม่สำหรับประชาชน ซึ่งแต่เดิมประชาชนได้ดำเนินการแบบดั้งเดิม ย่อมยึดติดอยู่กับความเชื่อเดิมๆ การที่ประชาชนจะรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในการดำรงชีพย่อมเป็นสิ่งที่ยาก ดังนั้นการขับเคลื่อนโครงการย่อมมีปัญหา ต้องแก้ไขทุกกระบวนการแบบค่อยเป็นค่อยไปและใช้เหตุผลอีกมากมาย และหลังจากที่ดำเนินงานตามโครงการไปแล้ว มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดีน่าจะมีมากกว่าข้อเสีย ข้อดี คือได้ถ่ายทอดทฤษฎีใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชนหากนำไปใช้ตามทฤษฎีที่ถ่ายทอดไปแล้ว น่าจะเกิดประโยชน์แก่ประชาชนอย่างมากเพราะเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ผ่านกระบวนการมาแล้วสามารถจับต้องได้และเห็นผลได้มีหลักการ ข้อเสีย คือประชาชนไม่ให้ความร่วมมือบางอย่างหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วนทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ในอนาคต เห็นว่าควรเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้แนวคิดการเกษตรทฤษฎีใหม่มามีเป็นแนวทางการส่งเสริมต่อไป

ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

พบว่า การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจนั้น มีการดำเนินงานโดยเน้นการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการออมในทุกระดับ รวมถึงการขยายธุรกิจบนพื้นฐานชีวิตความพร้อมของตน หลีกเลี่ยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะเก็งกำไร ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเชิงเศรษฐกิจอย่างแท้จริง และส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันการประกอบธุรกิจในระบบได้อย่างเสรีอย่างเป็นธรรม พัฒนาและสนับสนุนให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม หลังจากที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีข้อดีมากกว่าข้อเสีย ข้อดี คือเป็นการช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชน ในการวางรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้มั่นคงแข็งแรงขึ้น ประชาชนในพื้นที่เข้าใจระบบมากขึ้น ข้อเสียมีน้อยมาก เพราะหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันไปในตัวอยู่แล้ว ส่วนข้อเสนอแนะคงไม่มีเพราะถ้าใช้หลักทฤษฎีนี้ในการดำรงชีพแล้ว ทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ จากผลการวิจัย พบว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้คือ ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการสร้างและพัฒนากลุ่ม ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทิรา สุภาแสน^๑ ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสรรค จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยเลือกซื้อของใช้ภายในครัวเรือนและของใช้ส่วนตัวเท่าที่จำเป็นเท่านั้น มีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้มีการวางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอ รายได้จากการทำงานได้ใช้จ่ายอย่างประหยัด เก็บออมไว้ และมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล ยะจอม^๒ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และพบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในสวนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัด

^๑อินทิรา สุภาแสน, “บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสรรค จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

^๒จตุพล ยะจอม, “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมือง และการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

อดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ ทั้งยังสอดคล้องกับกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น^๓ ที่ได้กำหนดให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาที่หลากหลาย และพัฒนาความรู้ ความสามารถของผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน ให้มีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำแผนชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษเปรียบเทียบบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่งต่างกัน โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย มีเพียงประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน และประชาชนที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปราย ดังนี้

๑) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ รัตนาก้าวแสน^๔ ที่กล่าวถึงแนวคิดของการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ และสอดคล้องกับวิทย์ อวิรุทธวรกุล ที่กล่าวถึงรูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคประชาชน ชุมชน เอกชน และภาครัฐ ว่าพลังเศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้ถ้ามีพลัง

^๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “ทิศทางการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น”, http://www.dla.go.th/upload/ebook/cp;l,m2011/12/1163_4495.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

^๔ รัตนาก้าวแสน, “การวางแผนระดับท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยตารางวางแผนเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔).

๒) ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ นั้น ยังคิดว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องของเกษตรกรกรรม ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมนั้น มีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมต่างกัน สอดคล้องกับธงชัย สันติวงษ์^๕ ที่กล่าวว่า เมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้น ในทางที่แตกต่างและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตาม ความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย นอกจากนี้ อาจจะมีเรื่องมาจากผู้นำในชุมชน รับรู้ข้อมูลข่าวสารและ ถ่ายทอดไปยังสมาชิกในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล อุทุมพร^๖ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ และพบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เอกสารสิ่ง พิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ต และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงใน ระดับบุคคลและครอบครัว

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตามสมมติฐานสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ไม่แตกต่าง กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายของกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น^๗ ที่ได้ กำหนดให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาที่หลากหลาย และพัฒนาความรู้ ความสามารถ ของผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน ให้มีความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ ส่งเสริมให้ชุมชน มีการจัดทำแผนชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทรา สุภาแสน^๘ ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยเลือก ใช้ของใช้ภายในครัวเรือนและของใช้ส่วนตัวเท่าที่จำเป็นเท่านั้น มีการอบรมสั่งสอนสมาชิกในครอบครัวให้มี

^๕ ธงชัย สันติวงษ์, **การบริหารงานบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๙๒-๙๓.

^๖ อรรถพล อุทุมพร, “การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่”, **การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “ทิศทางการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น”, http://www.dla.go.th/upload/ebook/cp;l,m2011/12/1163_4495.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

^๘ อินทรา สุภาแสน, “บทบาทผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าปง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่”, **การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

การวางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอ รายได้จากการทำงานได้ใช้จ่ายอย่างประหยัด เก็บออมไว้ และมีการวางแผนในการใช้จ่ายเงินประจำเดือนของครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุพล ยะจอม^๙ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และพบว่า ระดับการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ในส่วนของการปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในครัวเรือน อีกประการหนึ่งที่น่าไปใช้ในการดำเนินชีวิตก็คือการประหยัดอดออม ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อ

ประชากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากประชากรในวัยทำงาน จะเห็นบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีกว่าประชากรในวัยเรียน ซึ่งยังไม่ได้ประกอบอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล อุทุมพร ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ต และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยคนละ ๑ ครั้ง ทั้งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของสุภัตรา สุภาพ^{๑๐} ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของคนในสังคมไว้ว่า บทบาทเป็นการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกของตน ซึ่งคนอื่นคาดคิดหรือหวังว่าจะทำหรืออาจเป็นไปตามที่ตนเองอยากกระทำ บทบาทจึงเป็นทั้งเรื่องส่วนตัว และเป็นเรื่องส่วนรวม ซึ่งบทบาทของแต่ละคนอาจเป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพของบุคคลที่ประกอบด้วยความคาดหวังต่างๆ จากสังคมนั้นเอง

ประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดงจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชากรที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป ส่วนใหญ่จะไม่ได้ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับที่น้อยกว่าประชากรที่มีการศึกษาระดับประถม-มัธยม ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตรกรรม จึงมีความสนใจที่จะรับรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า สอดคล้องกับกาญจนา บุญยัง และคณะ, ที่ได้ศึกษาเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าการวางแผนของ อบต. มีกระบวนการที่ยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักผ่านกระบวนการประชาคม อย่างไรก็ตามในแต่ละตำบลมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของประชาชนในตำบล ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างความตระหนักในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชากรใน

^๙จตุพล ยะจอม, “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมือง และการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๑๐}สุภัตรา สุภาพ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๒๖.

กลุ่มอาชีพอื่นของการที่องค์กรบริหารส่วนตำบลนั้น จะต้องกระตุ้นให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกระดับและทุกอาชีพ ดังคำกล่าวของนายแพทย์เกษม วัฒนชัย^{๑๑} ที่กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประชากรที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากจากประชาชนส่วนใหญ่นั้น ยังคิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องของเกษตรกรกรรม ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนที่อยู่ในภาคเกษตรกรรมนั้น จึงมีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมต่างกัน สอดคล้องกับธงชัย สันติวงษ์^{๑๒} ที่กล่าวว่า เมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้น ในทางที่แตกต่างและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งด้วย นอกจากนั้นอาจจะเนื่องมาจากผู้นำในชุมชน รับรู้ข้อมูลข่าวสารและถ่ายทอดไปยังสมาชิกในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล อุทุมพร^{๑๓} ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และพบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ใดแก หนังสือพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ต และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว

^{๑๑}เกษม วัฒนชัย, “เอกสารประกอบการปาฐกถาพิเศษ “เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา”, [http://irrigation.rid.go.th/rid8/bid8/eco\[1\].pdf](http://irrigation.rid.go.th/rid8/bid8/eco[1].pdf) (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

^{๑๒}ธงชัย สันติวงษ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๙๒-๙๓.

^{๑๓}อรรถพล อุทุมพร, “การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

ประชากรที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่าประชากรที่มีรายได้สูง มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงน้อยกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้างยังไม่ครอบคลุมและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล อุทุมพร^{๑๔} ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนทุกคนรู้จักและรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสายของหมู่บ้าน สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ของทางราชการ และจากอินเทอร์เน็ต และเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัว ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเฉลี่ยคนละ ๑ ครั้ง

ประชากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง ยังมุ่งเน้นการให้ความรู้สำหรับกลุ่มประชากรไม่ทั่วถึงทุกตำแหน่ง ทั้งนี้อาจจะด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ดังนั้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องหาความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ดังผลการวิจัยของ กาญจนา บุญยัง^{๑๕} ที่พบว่าด้านการดำเนินงาน ในภาพรวม อบต. ดำเนินงานต่างๆ ตามแผนงานที่ได้มีการวางแผนร่วมกับประชาชน โดย อบต. จะเป็นผู้ดูแลการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แม้ว่าการดำเนินงานของ อบต. ยังมีปัญหาเรื่องของบุคลากร และงบประมาณที่มีจำนวนจำกัด นอกจากนี้ในสถานการณ์ของงบประมาณที่จำกัด อบต. จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณ รวมทั้ง อบต. ยังต้องวางแผนเพื่อรองรับกับปัญหาความล่าช้าจากการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง

^{๑๔} อรรถพล อุทุมพร, “การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนตำบลหารแก้ว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่”, การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๑๕} กาญจนา บุญยัง และคณะ, “รายงานการวิจัย เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล”, <http://www.senate.go.th/web-senate/research50/pdf/series1/f06.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและระดับครอบครัว โดยเฉพาะเกษตรกร ซึ่งรายได้จากการขายส่วนที่เหลือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

๒) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชนและระดับองค์กร สนับสนุนให้กลุ่มรวมพลังกันในรูปสหกรณ์ หรือธุรกิจต่างๆ รวมกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจเกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

๓) ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือส่งเสริมให้ชุมชน หรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น

๔) ส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง ทั้งในรูปแบบของการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ในทุกระดับ (องค์กร และบุคคล) เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถนำเอาหลักการดังกล่าว มาประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง สอดคล้องกับสภาพพื้นที่

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) ผู้บริหาร และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำเอาองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ รวมถึงสามารถปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนในพื้นที่

๒) ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหาร มีความรับผิดชอบมีจิตสำนึกในการทำงาน คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยผู้นำควรจะพัฒนาทักษะในการทำงาน โดยเฉพาะด้านการประสานงาน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีเครือข่ายการทำงานที่จะช่วยดูแลและพัฒนาพื้นที่ โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่จำเป็นต้องมีงบประมาณและพื้นที่จำนวนมากนอกจากนี้ผู้บริหารควรประชาสัมพันธ์แนวคิดในการบริหาร เพื่อสร้างความร่วมมือ และการยอมรับในการดำเนินงานจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลควรบริหารงานโดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ คน (บุคลากรและประชาชน) งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และอื่นๆ ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๔) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำฐานข้อมูลของพื้นที่ที่รับผิดชอบ และสร้างระบบ/กลไกในการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำเอาข้อเท็จจริงมากำหนดแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

๕) องค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนก่อให้เกิดการยอมรับ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อให้ประชาชนมีความตระหนัก มีความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งสามารถพัฒนาตัวเอง/กลุ่ม/ชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

๖) องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับบริหารงานด้วยความโปร่งใส และให้บริการประชาชนด้วยความเป็นธรรม เพื่อสร้างความรู้สึกว่ององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชน ที่เป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่/ชุมชนร่วมกับประชาชน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรทำการศึกษาวิชาการมีส่วนร่วมของประชาชนในบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

๒) ควรทำการศึกษาวิชาการปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

๓) ควรทำการศึกษาวิชาการศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการเพื่อการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน

๔) ควรทำการศึกษาวิชาการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

โกวิท พวงงาม. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดที่ ๓ พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย ลำดับที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

_____ . มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น : วิสัยทัศน์กระจายอำนาจและการบริหารงานท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๕๐.

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน ตอน ว่าด้วยพระสูตร. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๐.

กาญจนา บุญยัง และคณะ. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๒.

จรัญ จันทลักษณ์. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขมวลชนและการเกษตรยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๙.

จักรรัช ธีระกุล. สังคมวิทยาเบื้องต้น. นครศรีธรรมราช : สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๒.

จำนง อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๕.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์สร้างสรรค์, ๒๕๔๐.

ชุตีระ ระบอบ และคณะ. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตร, ๒๕๔๑.

จิตยา สุวรรณะชฎ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

ตุลา มหาพสุธานนท์. หลักการจัดการหลักการ. ท่าเรือแหลมฉบัง LAEM CHABANG PORT. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, ๒๕๔๖.

ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖.
- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐.
- ปริยานุช พิบูลย์สรารุช. เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, ๒๕๕๐.
- พงพิสิษฐ์ วิเศษกุล. เศรษฐกิจเขียวและใส. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๕๑.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน, ๒๕๔๓.
- พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล. **มนุษย์กับสังคม.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๒.
- พิศิษฐ์ โจทย์ กิ่ง. ดร. ๒๐๙ คำสอนพ่อเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๕๑.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. ดร. **ใต้เบื้องพระยุคลบาท.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๔.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. **เอกสารการสอนชุดวิชา มนุษย์กับสังคม หน่วยที่ ๑-๗.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๖.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๑.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๔๐.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.** กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๒.
- วิวัฒน์ชัย อัดถากร. ยุทธศาสตร์ใหม่ของชาติกับเศรษฐกิจการเมืองภาคประชาชนในยุคทุนนิยมโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิ ๑๔ ตุลา, ๒๕๕๐.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. **นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๘.
- วุฒิสาร ตันไชย และธีรพรรณ ใจมั่น. การศึกษารูปแบบและวิธีการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี : วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๔๘. ศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๐.
- ศิริ พรหมดี. **การปกครองท้องถิ่นไทย.** ลำปาง : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๔๘.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพมหานคร : ส่งเสริมวิชาการ, ๒๕๒๕.
- สงวนศรี วิรัชชัย. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพร, ๒๕๔๐.
- สถาบันไทยพัฒน์ มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. **เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินธุรกิจ.** กรุงเทพมหานคร : สถาบัน, ๒๕๕๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. รายงานผลการประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ และการกำกับดูแล ตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : มีสเตอร์ก๊อปปี, ๒๕๔๗.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๔๗.
- สรเสรีญ วงศ์ขุ่ม. เศรษฐกิจพอเพียง : พื้นฐานสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๔.
- สรสวดี อ่องสกุล. ประวัติศาสตร์ล้านนา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์, ๒๕๕๑.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๔๕, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔, กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. คณะกรรมการพัฒนาภาคเหนือ. แผนพัฒนาภาคเหนือ ๒๕๐๗ - ๒๕๐๙. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน, ๒๕๔๐.
- สิน พันธุ์พินิจ เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. ดร. ไต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๔.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.
- อนุ เนินหาด. พ.ต.ท. ๑๐๐ ปี อำเภอลำดอง. เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, ๒๕๔๕.
- อภิชัย พันธุ์เสน และคณะ. โครงการสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๙.
- อภิชัย พันธุ์เสน. โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำดัชนีวัดภาวะเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐.
- อภิชา ที่รักษ. ทางรอดในภาวะเศรษฐกิจถดถอย โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้าวิชาการ, ๒๕๕๑.
- อรุณ รักธรรม. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๐.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

- เกรียงไกร ชัยชมพู. “บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนบนในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของการปกครองส่วนท้องถิ่น”. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- โกสินทร์ ธาราศักดิ์. “ปัญหาและแนวทางแก้ไขโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)”. **ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.**
- ณัฐพร ชินบุตร. “การรับรู้ในบทบาทหน้าที่และความต้องการในการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗.**
- ธวัชชัย เพิ่มกร. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอิสระในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, ๒๕๔๙.**
- นางจิตติมา เสนาไชย. “บทบาทวัดในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน : กรณีศึกษาวัดพระธาตุดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- นายไอศูรย์ อินทร์เพชร. “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺโณโชโต)”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- นิตย์ ประจางแต่ง. “บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต ๒”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๘.**
- บุญตา ไส้เลิศ. “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐.**
- ปรีชา สุวังบุตร. “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗.**
- พระเกษมศักดิ์ วรสกลโข (อาสนะทอง). “บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.**
- พระครูสุจิณธรรมนิวิฐ (สมจิตร อธิปญฺโญ). “บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน : กรณีศึกษาคณะสงฆ์อำเภอลอง จังหวัดแพร่”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.**
- พระมหาธนาชัย ตนติปาโล (แสนณรงค์). “บทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระวิกรมมุนี (บุญรอด ปญฺญาวโร)”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.**

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระวิทยา ญาณสาโร (คัมภีร์ราชภัฏ). “การศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท”. **พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

มนูญ มุกขประดิษฐ์. “วิเคราะห์ปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา”. **พุทธศาสนมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

รหัส แสงผ่อง. “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการ บริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, ๒๕๕๗.

วิพุธ บุญประสาธ. “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการความช่วยเหลือทางกฎหมายของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการจังหวัดสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๙.

สำเร็จ กล้าหาญ. “สภาพการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๙.

สินธร คำเหมือน. “บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐.

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๗.

สุภา สุกุลเงิน. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. “ทิศทางการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น”. http://www.dla.go.th/upload/ebook/cp;l,m2011/12/1163_4495.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. สรุปข้อมูล อบท. ทั่วประเทศ. <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)
- การปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่. <http://maetachang.go.th/index.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕)
- กาญจนา บุญยัง และคณะ. “รายงานการวิจัย เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในองค์การบริหารส่วนตำบล”. <http://www.senate.go.th/web-senate/research50/pdf/series1/f06.pdf> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)
- เกษม วัณชัย. “เอกสารประกอบการปาฐกถาพิเศษ “เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา”. [http://irrigation.rid.go.th/rid8/bid8/eco\[1\].pdf](http://irrigation.rid.go.th/rid8/bid8/eco[1].pdf) (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)
- โจน เจ. คลาร์ก. “การปกครองส่วนท้องถิ่น”. http://govt101.blogspot.com/2008/08/blog-post_2237.html (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๕)
- พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย. <http://www.pcru.ac.th/kings/project4.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)
- สถิติประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง. <http://maetachang.go.th/index.php> (วันที่สืบค้นข้อมูล ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)
- แฮร์ริส จี. มอนตากู. “การปกครองส่วนท้องถิ่น”. http://govt101.blogspot.com/2008/08/blog-post_2237.html (วันที่สืบค้นข้อมูล ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๕)

(๔) บทสัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ กมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิทย์. กำนันตำบลหางดง หมู่ที่ ๖, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ ควาย ล่ามคา และสม คำหาวย. ชาวบ้านป่าแป้-โรงวัว, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕.
- สัมภาษณ์ ณรงค์ สังฆะพรหม. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ ดีป ศรีเรือง. ชาวบ้านท่าคว้าง, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕.
- สัมภาษณ์ ทรัพย์ทวี คำมา. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ ธนพล ปวงเรือน. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ นิสาชล ทองขาว. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ บำเพ็ญ ดวงแก้ว. รองประธานสภาการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ ประพันธ์ จันต๊ะมงคล. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.
- สัมภาษณ์ มรกต มหาวิน. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ สถาพร เสาร์แก่น. เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ สม คำห้วย. ชาวบ้านป่าแป้-โรงวัว, ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ สุทธิชัย กันทะราษฎร์. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ สุระกัน วัยภา. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ แสง ใบจิว. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

สัมภาษณ์ อินสอน จันทะมงคล. รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง, ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้พิมพ์เผยแพร่ :

บันทึกพระยาหลวงสามล้าน. เอกสารอัดสำเนา.

บันทึกพระยาหลวงสามล้าน. เอกสารอัดสำเนา.

พระครูปริยัติกิตติธำรง (ทองขาว กิตติธโร). ผศ.ดร.. “บทบาทพุทธศาสนับจิตสังคัมพึงประสงค์”.

พุทธจักร. ปีที่ ๖๔ ฉบับที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓.

รายชื่อวัดและนิยายสงฆ์โบราณในเชียงใหม่. คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๑๘.

ลิขิต ธีระเวคิน. การเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘.

วรวิทย์ อวิรุทธวรกุล. “รูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคประชาชน ชุมชน เอกชน และภาครัฐ”. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, ปีที่ ๔๖ ฉบับที่ ๒ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๒.

วิรัช นิภาวรรณ. การบริหารจัดการจามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน. รัฐสภาสาร. ปีที่ ๕๕ ฉบับที่ ๔, ๒๕๕๐.

เศรษฐกิจพอเพียงปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต. สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ๒๕๔๙.

สร้อยดี อ่องสกุล. รวมเรื่องเมืองเชียงใหม่ : หลักฐานประวัติศาสตร์. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๔.

(๖) รัฐธรรมนูญ :

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๘๕ ตอนที่ ๘๕.

_____. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๒ ตอนที่ ๑๕๒.

_____. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๖๖ ง.

๒. ภาษาอังกฤษ :

Allport, Gordon W.. *Pattern and growth in personality*. New York : Holt. Rinehart and Winston, 1964.

Avery, G.C.. *Leadership for sustainable futures : Achieving success in a competitive world*. Cheltenham. UK and Northampton. MA. USA : Edward Elgar, 2005.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Broom L, and P. Selznick. **Sociology**. 5th ed. New York : Harper & Row, 1973.

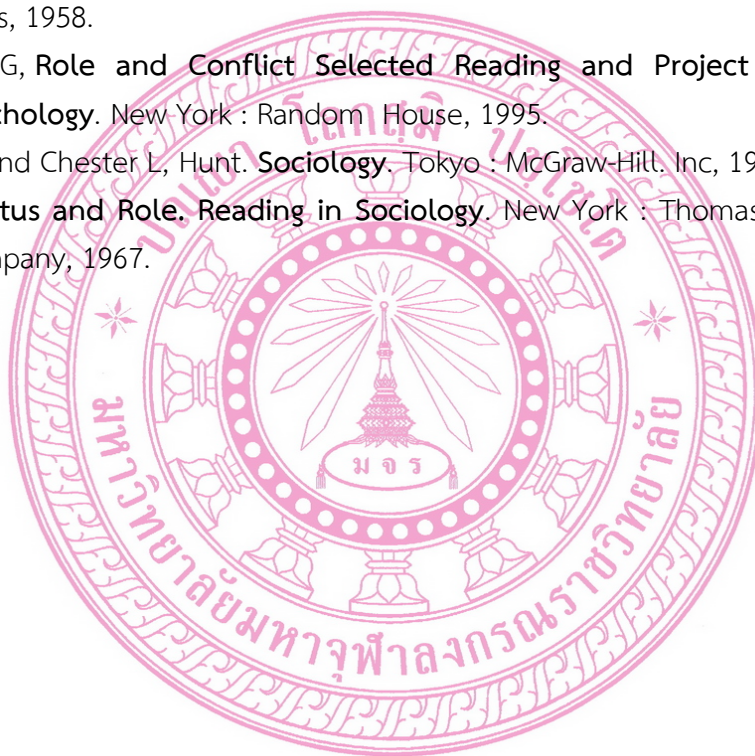
Harland, D.G. “**Health and Welfare Indicators**”. Current’s Canadian Research
Ottawa. Onfario. Department of Regional Economic Expansion. Oxford,
1992.

Herman D, Stein and Richard A.. **Social Perspective on Behavior**. New York : Free
Press, 1958.

Hunt Raymond G, **Role and Conflict Selected Reading and Project in Social
Psychology**. New York : Random House, 1995.

Paul B, Horton and Chester L, Hunt. **Sociology**. Tokyo : McGraw-Hill. Inc, 1984.

Ralp Linton, **Status and Role. Reading in Sociology**. New York : Thomas Y.Crowell
Company, 1967.

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๖๒

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

นมัสการ อาจารย์ พระมหาสม กลฺยาโณ,ดร.

ด้วย พระปริญา ฉายา จิตฺตมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๐๙๐๖/๒๖/๒๖

๑ ก.ค. ๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๖๒

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ยุธนา ปราณิต

ด้วย พระปรีญา ฉายา ฐิตธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับคำแนะนำจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔

๐๐๐.๐๐๐๐/๒๖๒/๒๖๒
๓๐/๗/๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศธ ๒๑๐๕.๒/๒๐๐

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.บุศรา โพธิสุข

ด้วย พระปรีญา ฉายา จิตมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการศูนย์พุทธศาสนศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

รับทราบ
ได้นำหมาย/ตรวจ
๗๓๐๑/๑๕/๒๐๐๕
๒๕๖๐๕
(อ.ดร.มณฑลโพธิ์)
๒๕/๖/๕๖.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร., โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๓๐)

ที่ ศร ๖๑๐๕.๒/๒๐๐

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์นพดล ปัญญาวิรัตน์

ด้วย พระปรีดิญา ฉายา วิฑูรย์โม รักษสประจักษ์นิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ส่วยพรหม)

ผู้อำนวยการศูนย์พุทธศาสนศึกษา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ได้รับทราบ/แจ้ง ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖
ศร. ๖๑๐๕.๒/๒๐๐

(นพดล ปัญญาวิรัตน์)

๑๖ มิ.ย. ๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐ - ๒๔๓๔ - ๒๑๒๓ (ภายใน ๒๑๑๐)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๒๐๐

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์สุกนา คงจันทร์

ด้วย พระปรีญา ฉายา จิตธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับคำแนะนำจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการศูนย์พุทธศาสนมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ได้รับโอนมอบด้านใน มทท ๖๕๖๑๔๐๔๐๒๔

สุกนา คงจันทร์

๒๖/๖/๕๖

คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อการวิจัย
เรื่อง
บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง
จังหวัดเชียงใหม่

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
ข้อ ๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๑๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
ข้อ ๑๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๓	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๕	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๖	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๗	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๘	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒๙	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓๐	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓๒	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

(ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช)

14 / 12 / 56

ภาคผนวก ค.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๐๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่อา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖

องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่
เลขที่รับ 18091
วันที่ 15 ส.ค. 2556
เวลา น.

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิฑูรธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน นายก อบต.น้ำแพร่

พระปรีญา วิฑูรธโม จาก มจร.

ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามวิจัย

- 1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เรียนมาเพื่อโปรด ☐ทราบ ☒พิจารณา

วันที่ ร.ด. 15/8/56

(ศิริโรจน์ บัญญา)

ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาประศาสนศาสตร์

☒ ทราบ	☐ ดำเนินการ
☐ อนุมัติ	☒ อื่นๆ.. O.K.

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๓๓ ภายใน ๒๑๓๐

(นายณัฐวุฒิ คำวงศ์สวัสดิ์)

หัวหน้าสำนักงานปลัด

(นางกานต์สิริ พงษ์จิตสุภาพ)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่

(นายอนุชา ธิบเร่ง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำแพร่

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ผู้บริหาร อบต. มีการประชุมจัดทำแผนชุมชน	๙๘.๒๗	๗๓๓.๕๑๓	.๕๒๗	.๙๕๗
เปิดโอกาสให้ประชาชนนำเสนอแนวทางในเรื่องประชาชนทางดงา	๙๘.๖๗	๗๕๒.๒๓๐	.๐๓๘	.๙๖๐
บรรจุโครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ไว้ในแผน	๙๘.๐๐	๗๑๖.๘๒๘	.๖๕๐	.๙๕๖
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ	๙๘.๓๐	๗๑๖.๗๖๙	.๗๒๒	.๙๕๖
นำโครงการแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	๙๙.๐๐	๗๐๒.๗๕๙	.๖๖๙	.๙๕๖
ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกพืชผัก	๙๘.๐๐	๗๐๙.๙๓๑	.๗๔๘	.๙๕๕
ขับเคลื่อนโครงการอย่างต่อเนื่องตามแผน 3 ปี	๙๘.๖๐	๗๐๒.๖๖๒	.๘๒๓	.๙๕๕
ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ	๙๙.๒๓	๗๑๖.๓๙๒	.๕๒๒	.๙๕๗
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะ	๙๙.๒๗	๗๑๙.๘๕๗	.๕๒๗	.๙๕๗
ณรงค์สร้างจิตสำนึกในการแก้ปัญหาขยะ	๙๗.๕๗	๗๓๐.๓๒๓	.๔๒๑	.๙๕๗
ส่งเสริมหมู่บ้านให้บริการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม	๙๗.๗๐	๗๑๑.๕๙๗	.๕๕๕	.๙๕๗
จัดประกวดหมู่บ้านดีเด่นด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม	๙๗.๒๗	๗๑๑.๑๓๓	.๗๒๗	.๙๕๖
จัดโครงการเยาวชนรักษ์ท้องถิ่นสิ่งแวดล้อม	๙๘.๑๓	๗๐๖.๘๗๘	.๖๕๒	.๙๕๖
จัดโครงการรวมพลังกลุ่มสตรีแม่บ้านแก้ไขปัญหาขยะ	๙๗.๔๗	๗๑๑.๗๗๕	.๕๓๐	.๙๕๗
สนับสนุนกิจกรรมเสริมรักให้เต็มใจ	๙๙.๖๗	๗๑๒.๔๓๗	.๔๑๖	.๙๕๘
มีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม	๙๘.๖๓	๗๐๒.๙๙๙	.๖๘๓	.๙๕๖
จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	๙๘.๓๗	๗๐๒.๔๙๗	.๗๒๑	.๙๕๕
มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	๙๘.๗๐	๗๐๙.๙๕๙	.๗๗๐	.๙๕๕
มีการบริหารจัดการศูนย์ความรู้	๙๘.๓๓	๗๐๒.๘๕๑	.๗๗๓	.๙๕๕
มีการจัดอบรมป้องกันกำจัดโรคแมลง	๙๗.๘๐	๗๑๔.๔๔๑	.๖๓๓	.๙๕๖
สนับสนุนส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ	๙๗.๗๐	๗๐๗.๑๑๔	.๗๑๓	.๙๕๕
มีการส่งเสริมการเพาะเห็ด	๙๘.๑๐	๗๐๕.๒๖๖	.๖๖๐	.๙๕๖
จัดกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าว	๙๘.๒๐	๗๐๒.๒๓๔	.๗๒๐	.๙๕๕
เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนวทางในการดำเนินกิจกรรม	๙๘.๕๗	๖๘๙.๙๐๙	.๘๓๓	.๙๕๕
ส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออม	๙๙.๐๐	๖๙๔.๐๐๐	.๖๗๖	.๙๕๖
จัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพแก่กลุ่มสตรีแม่บ้าน	๙๗.๘๓	๗๑๔.๙๐๒	.๖๒๒	.๙๕๖
จัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพแก่กลุ่มผู้สูงอายุ	๙๘.๖๐	๖๘๘.๒๔๘	.๗๕๓	.๙๕๕
จัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพแก่กลุ่มเกษตรกร	๙๘.๓๗	๗๐๐.๕๑๖	.๖๘๓	.๙๕๖
ส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	๙๘.๗๗	๗๐๕.๙๐๙	.๖๕๑	.๙๕๖
จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้า OTOP	๙๘.๔๗	๖๘๘.๑๘๙	.๗๔๓	.๙๕๕
ส่งเสริมให้มีการจัดงาน OTOP ในงานฤดูหนาว	๙๙.๖๗	๗๑๗.๔๐๒	.๕๒๓	.๙๕๗
ดำเนินโครงการตลาดนัดสุขภาพ	๙๙.๓๐	๗๑๒.๙๐๗	.๕๕๕	.๙๕๗

Reliability Coefficients

N of Cases = ๓๐.๐

N of Items = ๓๒

Alpha = .๙๕๗

.....

(ผ.ศ.ดร.ธีรชนันท์ อิศรเดช)

14 / 12 / 56

.....

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๑, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองคํการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิฑูรธโม รัชสประจำตวันนิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพนักงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ สุธะพจน์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

- ☐ รับทราบ
- ☐ เห็นชอบตามเสนอ
- ☒ ดำเนินการ
- ☐ อนุมัติ
- ☐ ไม่อนุมัติ
- ☐ แจ้ง.....

(นายทรัพย์ทวี คำมา)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง

เรียน ทบ.ท.๓๓๐๓.๒/๓๓๐๓

ด้วย พระปรีญา วิฑูรธโม

นิตินิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

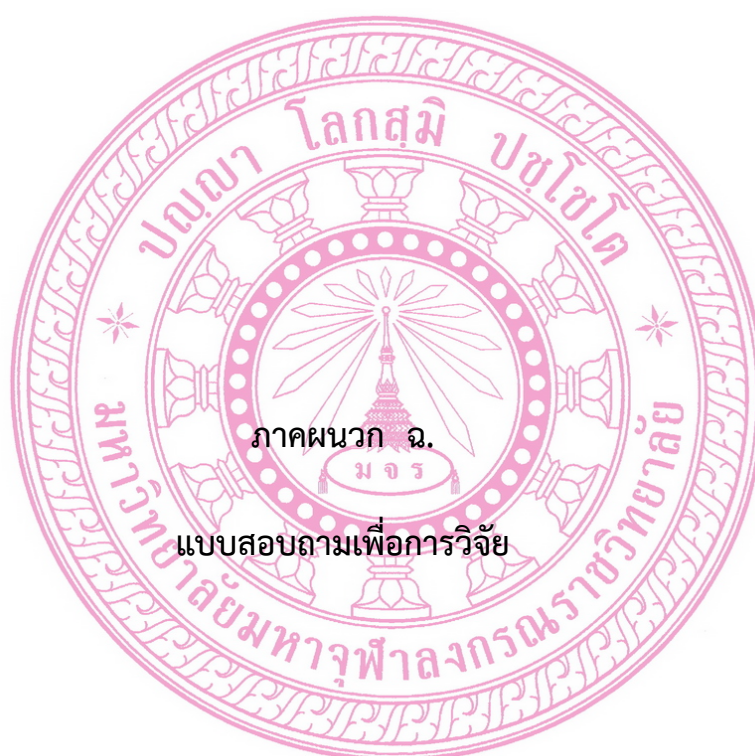
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๓๓ ภายใน ๒๑๓๐

สืบ/รับทราบ โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๓๓

(นาย/นาง/นางสาว/นาย/นางสาว)

นายก อบจ. เชียงใหม่

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

() ชาย

() หญิง

๒. อายุ

() ไม่เกิน ๒๐ ปี

() ๒๑ - ๓๐ ปี

() ๓๑ - ๔๐ ปี

() ๔๑ - ๕๐ ปี

() ๕๑ - ๖๐ ปี

() ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

() อื่นๆ(โปรดระบุ).....

๔. อาชีพ

() เกษตรกร

() ทำธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

() รับจ้างทั่วไป

() รับราชการ

() รัฐวิสาหกิจ

() อื่นๆ(โปรดระบุ).....

๕. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

() ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท

() ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท

() ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

() ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท

() มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท

๖. ตำแหน่งหรือหน้าที่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

() สมาชิกสภา อบต.

() กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

() คณะกรรมการหมู่บ้าน

() กลุ่มเกษตรกร

() กลุ่มแม่บ้าน

() กลุ่มผู้สูงอายุ

() ประชาชนในพื้นที่

() อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง : ท่านเห็นว่า บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในชุมชนของท่านที่ผ่านมา ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านในการส่งเสริมหรือดำเนินการในประเด็นดังต่อไปนี้ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนด

- ๕ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับมาก
 ๓ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีการดำเนินงานในระดับน้อย
 ๑ หมายถึง ไม่มีการดำเนินงาน

ที่	บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการดำเนินงาน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง						
๑.๑	ผู้บริหาร อบต. มีการประชุมจัดทำแผนชุมชน โดยนำความรู้ให้กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน					
๑.๒	ผู้บริหาร อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชน นำเสนอแนวทางการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องประชาชนทางดงรักษ์สิ่งแวดล้อม					
๑.๓	ผู้บริหาร อบต. ได้บรรจุโครงการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ไว้ในแผนชุมชน					
๑.๔	ผู้บริหาร อบต. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง					
๑.๕	ผู้บริหาร อบต. ได้นำโครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง					
๑.๖	ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกพืชผักสมุนไพรปลอดสารพิษ					
๑.๗	ผู้บริหาร อบต. มีการขับเคลื่อนโครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนา ๓ ปี					
๑.๘	ผู้บริหาร อบต. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมประเมินผลโครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					

ที่	บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการดำเนินงาน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม						
๑.๑	ผู้บริหาร อบต. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะ					
๑.๒	ผู้บริหาร อบต. มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึก ในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน					
๑.๓	ผู้บริหาร อบต. ได้ส่งเสริมหมู่บ้านในชุมชน ให้บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม					
๑.๔	ผู้บริหาร อบต. จัดการประกวดหมู่บ้านดีเด่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม					
๑.๕	ผู้บริหาร อบต. มีการจัดโครงการเยาวชนรักษ์ท้องถิ่น รักสิ่งแวดล้อม					
๑.๖	ผู้บริหาร อบต. มีการจัดโครงการรวมพลังกลุ่มสตรีแม่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาขยะในชุมชน					
๑.๗	ผู้บริหาร อบต. มีการจัดโครงการสนับสนุนกิจกรรมเติมรักให้เต็มใจ					
๑.๘	ผู้บริหาร อบต. มีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม					

ที่	บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการดำเนินงาน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่						
๑.๑	ผู้บริหาร อบต. จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่					
๑.๒	ผู้บริหาร อบต. มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างต่อเนื่อง					
๑.๓	ผู้บริหาร อบต. มีการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระสมเด็จเจ้าอยู่หัว					
๑.๔	ผู้บริหาร อบต. มีการจัดฝึกอบรมการป้องกัน กำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวให้ประชาชน					
๑.๕	ผู้บริหาร อบต. ได้สนับสนุน ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ					
๑.๖	ผู้บริหาร อบต. มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการเพาะเห็ดเพื่อส่งเสริมรายได้					
๑.๗	ผู้บริหาร อบต. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าวนาปีเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน					
๑.๘	ผู้บริหาร อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนวทาง ในการดำเนินกิจกรรมในปีต่อไป					

ที่	บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการดำเนินงาน				
		๕	๔	๓	๒	๑
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ						
๑.๑	ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้ฝากเงินออมทุกรูปแบบ					
๑.๒	ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มสตรีแม่บ้าน					
๑.๓	ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ					
๑.๔	ผู้บริหาร อบต. มีการส่งเสริมจัดกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร					
๑.๕	ผู้บริหาร อบต. ได้ส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในทุกหมู่บ้าน					
๑.๖	ผู้บริหาร อบต. ได้จัดให้มีนิทรรศการ เกี่ยวกับจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP)					
๑.๗	ผู้บริหาร อบต. ส่งเสริมให้มีการจัดงานหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) ในงานเทศกาลฤดูหนาว					
๑.๘	ผู้บริหาร อบต. มีการดำเนินโครงการจัดตลาดนัดเพื่อสุขภาพในชุมชน					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะต่อบทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละด้านดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณทุกท่านในความกรุณาสำหรับการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

พระปริญญา จิตธมโม
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา ฐิตธมโม รหัสนิพนธ์ ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
 เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทาง
 วิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
 ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความ
 อื้อเพื่อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

14 ธ.ค. 56

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๐

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิฑูรธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทนต์ สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

รับทราบ

(ศ.ก้อง จันทะมงคล)

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

แม่ท่าช้าง

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีชญาณ ฉายา ฐิตธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

 14/8.1/56
 14/8.1/56

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน เลขาธิการนายกรัฐมนตรีการบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิฑูรธโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

14 ต.ค. 56

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีชาญาณ ฉายา วิธมโม รักษะประจักษ์นิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติขอความเห็นชอบจากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

๕
 (นางสาวณัฏฐา นาคทอง)
 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 ๒๖/๘/๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยุธยา : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิฑฐโม รัชสประจำตวันนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตเคราะห้จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุยะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

รับทราบ

(นายมหกต มหาคณ)

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีชาญาณ ฉายา อุตมโม รักษะประจำตัว นิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

รับทราบ

(นางนันทิณี ดอนแก้ว)

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอรับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีชาญาณ ฉายา สุธมฺมโม รหฺสประจําตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติขอรับข้อมูลจากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ธัมมชรากรม

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

(นายจตุรนต์ รัตนวิจิตร)

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิธธมโม รหัสนิมะจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตเคราะห้จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

รับทราบ

รับทราบ วันที่ ๒๑/๘/๕๖

๕1/8/56

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา วิธธมโม รหัสนิมิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตเคราะห้จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

จันทรา
 ๓๓๖
 (นายแสง ใจดี)
 ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์
ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
อยู่ยา : ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา ฐิตธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาปรัชญาประวัติศาสตร์

ภาควิชาปรัชญา ศณะสังคมศาสตร์
โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

รับทราบ

(นายสมเด็จ สังเกตพรหม)

๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุทธาราม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติขอรับข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙ ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีชาญาณ ฉายา วิมลธรรมโม รักษาสถาบันนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุมัติขอรับข้อมูลจากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
 โทร/โทรสาร ๐-๒๕๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๓๐

รณภพ

นายสุวิชัย กันทะราษฎร์

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๖

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๓๓๑

ศูนย์บัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร : อาคารเรียนศูนย์วัดศรีสุธรรม แขวงบางขุนนนท์

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

อยู่ระยะ : ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๓๐, ๒๑๓๗, ๒๑๓๘

๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลทางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระปรีญา ฉายา จิตธมโม รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๔๐๔๐๒๔
 นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่าน
 เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อของทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/โทรสาร ๐-๒๔๓๔-๒๑๒๓ ภายใน ๒๑๑๐

รับทราบ

(นายชนพล ปล่อยเรือ)

17 สิงหาคม 2556

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทด้านการส่งเสริมวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ท่าช้าง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....
วันที่สัมภาษณ์..... เวลา..... สถานที่.....
วิธีการสัมภาษณ์ ☐ จดบันทึก ☐ บันทึกเสียง ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ ๒ ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

๑. ด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ด้านการสร้างและพัฒนารวมกลุ่ม
๓. ด้านการส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่
๔. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณผู้บริหารทุกท่านในความกรุณาสำหรับการสัมภาษณ์ในครั้งนี้

พระปริยญา จิตธมโม
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระปริยญา จิตธมโม
- เกิด : วันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๒
- สถานที่เกิด : ๓๐ หมู่ที่ ๖ บ้านดงหลวง ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๓๐
- บรรพชา : วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๔
ณ วัดหางดง ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่
- อุปสมบท : วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๓
ณ พระอุโบสถ วัดหางดง ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่
- การศึกษา : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
วิชาเอกการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่ ปี ๒๕๕๕
- ประวัติการทำงาน : พระธรรมวิทยากรของกรมการศาสนา
ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
ที่ปรึกษาชมรม “หัวใจสีขาว” วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการเชียงใหม่
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๗๘ หมู่ที่ ๙ วัดหางดง ตำบลหางดง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๓๐
โทร ๐๘๖ - ๑๘๐๘๓๕๕ , E-mail : parinya696@hotmail.com